

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2024. november 11., hétfő

Tartalomjegyzék

49/2024. (XI. 11.) MNB rendelet	A jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet módosításáról	7844
5/2024. (XI. 11.) OAH rendelet	Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet módosításáról	7846
10/2024. (XI. 11.) MvM rendelet	A Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II. 16.) KIM rendelet módosításáról	7848
53/2024. (XI. 11.) BM rendelet	A transz-zsírsvav tartalmú élelmiszerek forgalmazásának hatósági ellenőrzéséről, valamint a lakosság transz-zsírsvav bevitelének nyomon követésére vonatkozó szabályokról, továbbá a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról	7849
20/2024. (XI. 11.) EM rendelet	Az egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmáról szóló 53/2014. (XII. 13.) NFM rendelet módosításáról	7864
21/2024. (XI. 11.) EM rendelet	A motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről szóló 17/2017. (V. 26.) NFM rendelet módosításáról	7864
37/2024. (XI. 11.) ÉKM rendelet	A magyar légtér légiközlekedés céljára történő kijelöléséről szóló 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet módosításáról	7865
18/2024. (XI. 11.) AB határozat	A Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 2022. október 1. és 2023. december 31. között hatályban volt 2. mellékletének 57. pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról	7876
19/2024. (XI. 11.) AB határozat	A Fővárosi Törvényszék 27.Bf.7120/2021/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz elutasításáról	7895

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 49/2024. (XI. 11.) MNB rendelete a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet módosításáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés k) pont ka) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (7) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „2. § E rendelet alkalmazásában
1. *bér*: a személyi jövedelemadóról szóló törvényben (a továbbiakban: Szja. tv.) meghatározott fogalom;
 2. *devizahitel*:
 - a) forinttól eltérő pénznemben folyósított hitel,
 - b) devizában nyilvántartott, de forintban folyósított hitel;
 3. *előtörlesztés*: a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvényben meghatározott fogalom;
 4. *energetikailag hatékony lakás*: olyan lakás, amelynek az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 9/2023. (V. 25.) ÉKM rendelet [a továbbiakban: 9/2023. (V. 25.) ÉKM rendelet] szerint meghatározott összesített energetikai jellemzőjének számított értéke legfeljebb 68 kWh/m²/év, és amely az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet] szerinti „A+” vagy annál magasabb energetikai minőség szerinti besorolással rendelkezik;
 5. *fizetési számla*: a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvényben meghatározott fogalom;
 6. *gépjármű piaci értéke*: új gépjármű esetén a gépjármű bruttó vételára, használt gépjármű esetén a nemzetközi kereskedelmi járműadatbázissal rendelkező, Európában és Magyarországon is a teljes gépjárműszegmens által használt és elfogadott gépjármű-értékelő rendszer felhasználásával számított eladási érték;
 7. *havi törlesztőrészlet*:
 - a) valamely folyósított pénzkölcsön után, a hitelszerződésben foglaltak maradéktalan teljesülése esetén, az ügyfél által rendszeres időközönként megfizetendő pénzösszeg egy hónapra eső része, forintban kifejezve,
 - b) hitelkártya-szerződés vagy fizetési számlához kapcsolódó hitelkeret esetén a hitelkeret 5 százaléka,
 - c) az igénybe vett visszatérítendő, hazai vagy uniós költségvetési forrású támogatás után az ügyfél által visszatérítendő pénzösszeg egy hónapra eső része, forintban kifejezve;
 8. *hitel*: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben (a továbbiakban: Hpt.) meghatározott hitel és pénzkölcsön nyújtására létrejött ügylet;
 9. *hitelnyújtó*: Magyarország területén – ideértve a határon átnyúló szolgáltatást is – hitel- és pénzkölcsön, pénzügyi lízing vagy pénzforgalmi szolgáltatás pénzügyi szolgáltatásként való nyújtására jogosult személy vagy szervezet;
 10. *igazoltsági havi nettó jövedelem*: az ügyfélnek egy naptári hónapra vonatkozó rendszeres,
 - a) a munkáltató, az állami adóhatóság, a magyar vagy valamely külföldi állam ellátást folyósító szerve, a felsőoktatási intézmény 12 hónapnál nem régebben, papír alapon vagy elektronikus úton kiállított igazolása (ideértve az állami adóhatóság által kiállított keresetkimutatást is) alapján meghatározható nettó jövedelmei összessége, amelyek után a felmerülő közterhek levonásra, megfizetésre kerültek,
 - b) az ügyfél nyilatkozata és az átutalási megbízás jogcímét (ideértve az átutalás „Közlemény” rovatában egyértelműen feltüntetett jogcímet is) tartalmazó, 12 hónapnál nem régebbi időszakra vonatkozó fizetési számlakivonat (ideértve az ügyfél számlavezetője, számlainformációs szolgáltatója által elektronikus úton megküldött kivonatot is) alapján az ügyfél fizetési számláján jóváírt bére, nem önálló tevékenységből származó

jövedelme, nyugdíja, továbbá egyéb, a magyar vagy külföldi állam által folyósított ellátás összege, amelyek után a felmerülő közterhek – az ügyfél tudomása szerint – levonásra, megfizetésre kerültek,

c) a bíróságnak a megállapításról vagy jóváhagyásról szóló döntése alapján a házastársi tartásdíja, élettársi tartásdíja, valamint az üzletszerűen végzett járadékszolgáltatás nyújtására irányuló tevékenységet végző szervezet által kiállított nyilatkozattal igazolt járadéka,

d) a termőföld öt évet elérő időtartamra való haszonbérbe adásából származó, a mezőgazdasági igazgatási szerv által hozott határozat, e szerv záradékával ellátott szerződés vagy a földhivatal által érkeztetett bérleti szerződés és földhasználati lap alapján megállapítható jövedelme, amely után a felmerülő közterhek levonásra, megfizetésre kerültek,

e) az a)–d) alpont szerinti, forinttól eltérő pénznemű jövedelmének a Magyar Nemzeti Bank által a havi adósságszolgálat számítását megelőző második munkanapon közzétett hivatalos devizaárfolyam alapján forintban kifejezett értéke;

11. *ingatlan forgalmi értéke*: a hitelbiztosítéki érték megállapítása során a termőföldnek nem minősülő ingatlanok hitelbiztosítéki értékének meghatározására vonatkozó módszertani elvekről szóló 25/1997. (VIII. 1.) PM rendelet 2. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja, illetve a termőföld hitelbiztosítéki értéke meghatározásának módszertani elveiről szóló 54/1997. (VIII. 1.) FM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel meghatározott érték;

12. *kitettsé*g: a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott fogalom;

13. *közeli hozzátartozó*: a Polgári Törvénykönyvről szóló törvényben meghatározott fogalom;

14. *lakás*: a lakhatás feltételeinek megfelelő, az ingatlan-nyilvántartásban lakóház vagy lakás megnevezéssel nyilvántartott vagy ilyenként feltüntetésre váró ingatlan a hozzá tartozó földrészlettel;

15. *lakás energiamegtakarítási célú felújítása*: az olyan felújítás, amely

a) a hitelkérelem benyújtásának időpontjában a 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet szerinti „A”-nál alacsonyabb energetikai minőség szerinti besorolású lakást érint, és a lakás a felújítás eredményeként eléri minimum a 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendeletben meghatározott „A” energetikai minőség szerinti besorolást, és a 9/2023. (V. 25.) ÉKM rendelet szerint meghatározott összesített energetikai jellemzőjének számított értéke nem haladja meg a 76 kWh/m²/év szintet, vagy

b) olyan lakást érint, ahol a felújítás a hitelkérelem benyújtásakor érvényes, a 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet szerinti hiteles energetikai tanúsítványban szereplő összesített energetikai jellemzőhöz képest legalább 30%-os primerenergia-igény csökkenést eredményez;

16. *nem önálló tevékenységből származó jövedelem*: az Szja. tv.-ben meghatározott fogalom;

17. *nyugdíj*: az Szja. tv.-ben meghatározott fogalom;

18. *pénzügyi lízing*: a Hpt.-ben meghatározott fogalom;

19. *ügyfél*: hitelügyletben adósként, adóstársként szereplő természetes személy;

20. *vállalkozó természetes személy*: az Szja. tv. szerinti egyéni vállalkozó és mezőgazdasági őstermelő.”

2. § A Rendelet 3. §-a a következő (1c) bekezdéssel egészül ki:

„(1c) Az (1) bekezdéstől eltérően, az ingatlanra alapított jelzálogjog fedezete mellett nyújtott forinthitelnél és pénzügyi lízingnél a kitettség hitelkérelem elbíráláskori értéke nem haladhatja meg az ingatlan forgalmi értékének 90%-át, amennyiben a hitelcél a fedezetként szolgáló energetikailag hatékony lakás vásárlása, építése vagy a fedezetként szolgáló lakás energiamegtakarítási célú felújítása.”

3. § A Rendelet 6. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az (1)–(4) bekezdéstől eltérően, amennyiben a hitelcél energetikailag hatékony lakás vásárlása, építése vagy lakás energiamegtakarítási célú felújítása, a JTM hitelkérelem elbíráláskori értéke nem haladhatja meg a 60%-ot

a) a legalább 10 éves kamatperiódusban rögzített,

b) a futamidő végéig rögzített hitelkamattal rendelkező vagy

c) az 5 évnél nem hosszabb futamidejű

forinthitel esetén.”

4. § A Rendelet 7. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) E rendeletnek a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet módosításáról szóló 49/2024. (XI. 11.) MNB rendelettel megállapított rendelkezéseit a 2025. január 1. előtt igényelt hitelre nem kell alkalmazni.”

- 5. §** A Rendelet
6. § (5) bekezdés nyitó szövegrészében a „(3) és a (4)” szövegrész helyébe a „(3)–(4a)” szöveg,
 6. § (5) bekezdés a) pontjában az „alkalmazza valamely alpontot” szövegrész helyébe az „állapítja meg a JTM maximális értékét” szöveg lép.
- 6. §** Ez a rendelet 2025. január 1-jén lép hatályba.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

Az Országos Atomenergia Hivatal elnökének 5/2024. (XI. 11.) OAH rendelete az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet módosításáról

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 68. § (12) bekezdés 6. pont a), c) és l) alpontjában kapott felhatalmazás alapján, az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 6/J. § (1) bekezdés j) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet [a továbbiakban: 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet] 50. §-a a következő (8)–(12) bekezdéssel egészül ki:
- „(8) A Nemzeti Radon Cselekvési Tervvel összhangban
- az elvégzett országos beltéri radon felmérés országos tisztifőorvos által nyilvántartott eredményei alapján beazonosított és az országos tisztifőorvos intézménye honlapján közzétett területeken található olyan középületekben, valamint földszinti és alagsori munkahelyeken, ahol valószínűsíthető, hogy a radon- és radon leányelem-koncentráció levegőben mért éves átlagos aktivitás-koncentráció értéke meghaladja a munkahelyekre meghatározott vonatkoztatási szintet, el kell végezni a radon- és radon leányelem-koncentrációk mérését;
 - az országos tisztifőorvos által – az országos tisztifőorvos intézménye honlapján közzétett – radonveszélyes típusúnak beazonosított munkahelyeken a munkáltatónak, a középületekben a fenntartónak el kell végeztetnie a beltéri radon- és radon leányelem-koncentrációk ellenőrzését az olyan zárt terekben, ahol a munkavállalók vagy a lakosság tartózkodási ideje a napi négy órát meghaladja;
 - a) a pont szerinti átlagos beltéri radon-koncentráció mértékének reprezentatív vizsgálatát, valamint a b) pont szerinti radon- és radon leányelem-koncentráció ellenőrzését egyszeri, legalább két hónap időtartamú akkreditált felméréssel kell meghatározni a tavaszi, őszi vagy téli időszakban, azzal, hogy ha a mért átlagérték eléri a (2) bekezdés szerinti vonatkoztatási szint 80%-át, a vizsgálat időtartamát egy évre ki kell terjeszteni.
- (9) A (8) bekezdés a) pontja szerinti mérések elrendeléséről az OAH gondoskodik.
- (10) Radon- és radon leányelem-koncentráció mérést olyan laboratórium végezhet, amely megfelel a belső sugárterhelés vizsgálatát végző laboratóriumra vonatkozó, a 30. § (11) és (12) bekezdése szerinti előírásoknak.
- (11) A radon és radon leányelem okozta sugárterhelés elleni optimált védekezési stratégia kidolgozásáért, a radon mérések megrendeléséért és elvégeztetéséért a munkáltató felelős. Az elvégzett radon és radon leányelem mérések eredményeit a munkáltató öt napon belül megküldi a Nemzeti Radon Cselekvési Terv végrehajtása során keletkezett radon és radon leányelem mérések eredményeinek nyilvántartásáért felelős országos tisztifőorvosnak.
- (12) A radon és radon leányelem mérések eredményeiről az országos tisztifőorvos nyilvántartást vezet. A mérések kiértékelését az országos tisztifőorvos végzi el, amelynek eredményét átadja az OAH részére.”

- 2. §** A 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet 47. alcíme a következő 72/A. §-sal egészül ki:
„72/A. § Az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 2/2022. (IV. 29.) OAH rendelet módosításáról szóló 5/2024. (XI. 11.) OAH rendelet 1. §-ával megállapított 50. § (8) bekezdés a) pontja szerinti radon- és radon leányelem-koncentráció mérést, valamint 50. § (8) bekezdés b) pontja szerinti beltéri radon- és radon leányelem-koncentráció ellenőrzését első alkalommal 2025. szeptember 30. napjáig kell elvégezni.”
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.
- 4. §** Ez a rendelet az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról, valamint a 89/618/Euratom, a 90/641/Euratom, a 96/29/Euratom, a 97/43/Euratom és a 2003/122/Euratom irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 5-i 2013/59/EURATOM tanácsi irányelv 54. cikk (2) bekezdésének és 103. cikk (3) bekezdésének való megfelelést szolgálja.
- 5. §** E rendelet tervezetének az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződés 33. cikke szerinti előzetes bejelentése megtörtént.

Kádár Andrea Beatrix s. k.,
az Országos Atomenergia Hivatal elnöke

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A Miniszterelnökséget vezető miniszter 10/2024. (XI. 11.) MvM rendelete a Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II. 16.) KIM rendelet módosításáról

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 73. § (2) bekezdés a) pontjában, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 30. § (1) bekezdés 5. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 148. § (1) bekezdés 2. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** A Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II. 16.) KIM rendelet (a továbbiakban: R.) 5/A. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(5) A támogatás – az (EU) 2023/2832 bizottsági rendelet alapján nyújtott támogatás kivételével – más csekély összegű támogatásokról szóló rendeletek alapján nyújtott csekély összegű támogatással az (1) bekezdésben meghatározott értékhatárig halmozható.”
- 2. §** Az R. 23. alcíme a következő 34/C. §-sal egészül ki:
„34/C. § E rendeletnek a Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II. 16.) KIM rendelet módosításáról szóló 10/2024. (XI. 11.) MvM rendelettel (a továbbiakban: Módr.1)
a) megállapított 5/A. § (5) bekezdését és
b) módosított 11. § (7) bekezdését, 12. § (5) bekezdését és 13. § (7) bekezdését
a Módr.1 hatálybalépésekor már fennálló támogatási jogviszonyokban is alkalmazni kell.”
- 3. §** Az R.
a) 11. § (7) bekezdésében, 12. § (5) bekezdésében és 13. § (7) bekezdésében a „legfeljebb hárommillió” szövegrész helyébe a „legfeljebb ötmillió” szöveg,
b) 11. § (7) bekezdésében, 12. § (5) bekezdésében és 13. § (7) bekezdésében az „a hárommillió” szövegrész helyébe az „az ötmillió” szöveg
lép.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.
- 5. §** Ez a rendelet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2831 bizottsági rendelet hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

Dr. Gulyás Gergely s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

**A belügyminiszter 53/2024. (XI. 11.) BM rendelete
a transz-zsír-sav tartalmú élelmiszerek forgalmazásának hatósági ellenőrzéséről, valamint a lakosság transz-
zsír-sav bevitelének nyomon követésére vonatkozó szabályokról, továbbá a közétkeztetésre vonatkozó
táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról**

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (11) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdés 26. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 54. § 3. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró agrárminiszterrel egyetértésben –, a 6–23. §, a 25. § és az 1–6. melléklet tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (2) bekezdés sz) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 66. § (1) bekezdés 26. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §**
- (1) E rendelet hatálya azokra az olajokra, zsírokra, zsíremulziókra terjed ki, amelyeket önmagukban vagy valamely élelmiszer összetevőjeként a végső fogyasztónak szánnak.
 - (2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően az e rendeletben előírtak nem alkalmazandók az állati eredetű zsírokban természetesen előforduló transz-zsír-savakra.
 - (3) E rendelet hatálya a Magyarországon forgalomba hozott élelmiszerekre terjed ki.
- 2. §** E rendelet alkalmazásában
- a) *élelmiszer*: az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet) 2. cikkében meghatározott fogalom,
 - b) *forgalomba hozatal*: a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk 8. pontjában meghatározott fogalom,
 - c) *transz-zsír-sav*: a legalább egy nem konjugált transz konfigurációjú szén-szén kettőskötést tartalmazó zsír-sav,
 - d) *végső fogyasztó*: a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikk 18. pontjában meghatározott fogalom.
- 3. §**
- (1) A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: Nébih) az élelmiszerek transz-zsír-sav tartalmára vonatkozó ellenőrzések eredményét negyedévente továbbítja a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) részére a következő adatok megadásával:
 - a) az ellenőrzött élelmiszer-vállalkozások megnevezése, a hatósági ellenőrzés helye,
 - b) az ellenőrzött élelmiszer megnevezése, előállítója, forgalmazója vagy első magyarországi forgalmazója, a kiszerelés nagysága, továbbá a felhasználási utasítás, elkészítési javaslat, ha ez az adott élelmiszernél rendelkezésre áll,
 - c) a Nébih által végzett hatósági laboratóriumi vizsgálatok eredménye élelmiszerenként, 100 gramm átadott vagy értékesített élelmiszere és az ezen élelmiszerben lévő zsírtartalom 100 grammjára vonatkoztatva.
 - (2) Az NNGYK az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 4. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján
 - a) a végső fogyasztó számára értékesített élelmiszer transz-zsír-sav tartalmára vonatkozó mérési adatokból adatbázist alakít ki,
 - b) figyelemmel kíséri a végső fogyasztó számára értékesített élelmiszerek összetételének az e rendeletben foglalt követelményekkel összefüggő változását,
 - c) felmérő jelleggel laboratóriumi vizsgálatokat végez az élelmiszerek transz-zsír-sav tartalmára vonatkozóan.
 - (3) Ha a (2) bekezdés c) pontja szerinti vizsgálatok alapján annak megállapítására kerül sor, hogy a vizsgált élelmiszer nem felel meg a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról szóló, 2006. december 20-i 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásainak, az NNGYK a vizsgálat elvégzését követően az (1) bekezdésben meghatározott adatok megadásával a vizsgálat eredményét annak lezárását követő 8 napon belül megküldi a Nébih részére.

- (4) Az (1) bekezdés c) pontja és a (2) bekezdés c) pontja szerinti laboratóriumi vizsgálatokat az élelmiszerek összes zsírtartalmának, zsírsavösszetételének és az élelmiszerekben lévő transz-zsírsavak mennyiségi meghatározásának vizsgálati módszereiről szóló 3-2-2013/1 számú Magyar Élelmiszerkönyv irányelvben foglaltak szerint kell elvégezni.

- 4. §** (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 6–23. §, a 25. § és az 1–6. melléklet az e rendelet kihirdetését követő 90. napon lép hatályba.

5. § Ez a rendelet

- a) a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról szóló, 2006. december 20-i 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,
b) az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet III. mellékletének az állati eredetű zsírokban természetes módon előforduló transzzsírsavaktól eltérő transzzsírsavak tekintetében történő módosításáról szóló, 2019. április 24-i (EU) 2019/649 bizottsági rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

- 6. §** (1) A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet [a továbbiakban: 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet] 1. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2) E rendelet rendelkezéseit – az 5. § (1)–(2a) bekezdése, a 15. §, valamint a 17. § (1)–(4) bekezdése kivételével – az idősök számára étkezést biztosító szociális alapszolgáltatásokra, idősök nappali ellátását nyújtó és idősök bentlakásos intézményeire, valamint a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározott táborozásra nem kell alkalmazni.

(2a) E rendelet rendelkezéseit – a 3. §, az 5. § (1)–(3) bekezdése, a 6. § (1a) bekezdése, a 14. § (1) bekezdése, a 15. §, a 16. § (2), (2a) és (4) bekezdése, a 17. § (1)–(4) bekezdése, valamint az 1. és 3. melléklet kivételével – a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményekre nem kell alkalmazni.”

- (2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 1. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) E rendelet rendelkezéseit a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó ellátások közül a családi bölcsődére, a munkahelyi bölcsődére, a napközbeni gyermekfelügyeletre, az alternatív nappali ellátásra, a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaira, a helyettes szülői ellátásra, valamint a nevelőszülői ellátásra, a főző-, befejező-, illetve tálaló- vagy melegítőkonyhával nem rendelkező gyermekotthonokra, valamint a lakásotthoni formában működő gyermekotthoni ellátásra nem kell alkalmazni.”

- (3) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 1. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az e rendeletben foglaltaktól kizárólag a 15–15/B. § szerinti szakorvosi, házi orvosi és házi gyermekorvosi, iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvosi igazolás alapján, valamint ünnepekhez kötődő tradicionális ételek készítésekor, illetve vallási okból lehet eltérni, diétás étkeztetés esetén akkor, ha ez a diétába beilleszthető.”

- 7. §** (1) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 1a. ponttal egészül ki:

(E rendelet alkalmazásában:)

„1a. *cukrok*: a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU parlamenti és tanácsi rendelet I. Melléklet 8. pontja szerinti fogalom;”

- (2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 4a. ponttal egészül ki:

(E rendelet alkalmazásában:)

„4a. *élelmezési nap*: közétkeztetésben étkezést biztosító nap;”

- (3) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdés 6. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E rendelet alkalmazásában:)

„6. *étel*: a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről szóló 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet 2. § (1) bekezdés 8. pontja szerinti fogalom;”

- (4) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 6a. ponttal egészül ki:

(E rendelet alkalmazásában:)

„6a. *ételkészítés*: a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről szóló 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet 2. § (1) bekezdés 9. pontja szerinti fogalom;”

- (5) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 15a. ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában)
„15a. *önkiszolgáló étkeztetés*: nevelési-oktatási intézményben – ide nem értve az óvodát –, valamint szakképző intézményben, normál étkeztetés esetén kínálópultból vagy étkezőasztalról a fogyasztók által önállóan végzett ételszedési forma;”
- (6) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 17a. ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában)
„17a. *referencia adag*: önkiszolgáló étkeztetés esetén előre kiadagolt olyan korcsoportonkénti minta ételadag, mely a 4. mellékletben foglalt adagolási útmutatónak megfelelő mennyiségű étel bemutatását szolgálja;”
- (7) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése a következő 21a. ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában)
„21a. *tojás*: tyúktojás, a tojástartalom számítása tekintetében 1 tojáshoz a 45 g tömegű héj nélküli tojás, illetve az ezzel egyenértékű tojáskészítmény felel meg;”
- (8) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdés 22. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E rendelet alkalmazásában)
„22. *szakorvos*:
a) endokrinológia és anyagcsere-betegségek ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
b) gasztroenterológia alap szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
c) diabetológiai szakorvosi licenccel rendelkező szakorvos,
d) allergológia és klinikai immunológia ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
e) nefrológia alap szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
f) gyermek gasztroenterológia ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
g) neurológia alap szakképesítéssel rendelkező szakorvos,
h) gyermek-neurológia ráépített szakképesítéssel rendelkező szakorvos;”
- 8. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 4. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(1) A normál és a diétás étrend összeállításánál biztosítani kell, hogy az egymást követő tíz ételmezési nap főétkezéseiben egy ételsor ételei csak egy alkalommal forduljanak elő.
(2) Állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezésnek, az 1–3 évesek étkeztetése esetén az egyik kísértkezésnek is tartalmaznia kell.”
- 9. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 5. § (2a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2a) A napi energia- és tápanyagbeviteli értékek teljesítendő aránya a (2) bekezdésben foglalt eseteken kívül:
a) csak reggeli esetén 20%,
b) csak tízórai esetén 15%,
c) tízórai és ebéd esetén 50%,
d) ebéd és uzsonna esetén 50%,
e) csak uzsonna esetén 15%,
f) csak vacsora esetén 25%.”
- 10. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 5. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
„(5) A Közétkeztető az étlapon szereplő ételeket legfeljebb zöldséggel, gyümölccsel, tejtermékkel egészítheti ki.”
- 11. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 6. §-a a következő (1b) bekezdéssel egészül ki:
„(1b) Önkiszolgáló rendszerű étkezés esetén a Közétkeztetőnek biztosítania kell a referenciaadag fogyasztók általi megismerhetőségét, mely digitális módon is történhet.”
- 12. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 9. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(2) Az 1–3 éves korcsoport részére bő zsiradékban sült étel nem adható.
(3) Közétkeztetés során a Magyar Élelmiszerkönyv 12. mellékletében foglaltaknak megfelelő húskészítményt kell biztosítani.”

- 13. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„11. § (1) Tíz egymást követő ételmezési nap átlagában a napi összes energiamennyiség legfeljebb 30%-a, 1–3 éves korcsoport étkeztetése esetén 35%-a származhat zsiradékból.
(2) Tíz egymást követő ételmezési nap átlagában a napi összes energiamennyiség legfeljebb 20%-a, egyszeri étkeztetés esetén 15%-a származhat cukrokból.
(3) A közétkeztetésben az egy főre biztosítandó tej vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejtermék mennyiségét korcsoportonként a 7. melléklet határozza meg.”
- 14. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 12. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A tálalókonyhán a nyersanyag-kiszabati ív szerinti só- és cukormennyiségen felül további só és cukor az ételhez nem adható.”
- 15. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„13. § Az egész napos étkeztetés, az egész napos étkezés 1–3 évesek részére való szolgáltatása, a bölcsődei, mini bölcsődei étkeztetés, a napi háromszori és a napi egyszeri étkezés szolgáltatása esetén a felhasznált élelmiszerek, élelmiszercsoportok tíz egymást követő ételmezési napra számított kötelezően alkalmazandó gyakoriságát a 6. melléklet szerinti táblázat tartalmazza.”
- 16. §** (1) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 14. § (1) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Közétkeztetésben a következő élelmiszereket nem lehet felhasználni:)
„c) 23%-nál magasabb zsírtartalmú húskészítményt 1–3 éves korcsoport étkeztetése esetén,”
(2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 14. § (1) bekezdés g) és h) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(Közétkeztetésben a következő élelmiszereket nem lehet felhasználni:)
„g) cukrokat vagy édesítőszereket tartalmazó üdítőitalt, szörpöt,
h) a Magyar Élelmiszerkönyv 11. mellékletében foglaltaknak megfelelő gyümölcsön kívül más gyümölcsitalt.”
(3) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 14. § (1) bekezdése a következő l) ponttal egészül ki:
(Közétkeztetésben a következő élelmiszereket nem lehet felhasználni:)
„l) az 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet II. Mellékletében felsorolt allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok és termékek közül a földimogyorót, a dióféléket, a szezámagot és a belőlük készült termékeket.”
- 17. §** (1) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 15. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást, gyermekvédelmi szakellátást, illetve szociális szakosított ellátást nyújtó intézményben, a nevelési-oktatási intézményben, valamint a szakképző intézményben minden, szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára a szakorvos, a háziorvos, a házi gyermekorvos vagy az iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvos által előírt diétás étrendet kell biztosítani a (2)–(6) bekezdésben, valamint a 16. § (5) és (6) bekezdésében foglaltak betartásával, figyelemmel az étkezések szakorvos által meghatározottak szerinti időzítésére és az étel dietetikus által meghatározott megfelelő adagolására, különös tekintettel a szénhidrátanyagcsere-rendellenességgel élő személyekre.”
(2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 15. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(7) A közétkeztetés keretében biztosítandó diétás étrendet az országos tisztifőorvos által kiadott módszertani levélben foglaltak szerint kell biztosítani.”
- 18. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 9. alcíme a következő 15/A. és 15/B. §-sal egészül ki:
„15/A. § (1) A háziorvos, a házi gyermekorvos vagy az iskola-egészségügyi ellátást végző iskolaorvos a diétás étkezést igénylő személy számára 2 éves korig, 2 éves kor felett a kiállítás napjától számított legfeljebb 6 hónap időtartamra állíthat ki igazolást (a továbbiakban: átmeneti igazolás), táplálékallergia vagy táplálékintolerancia diagnózisának felállítása céljából a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet II. Mellékletében felsorolt, allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok és termékek vonatkozásában, a glutént tartalmazó gabonafélék (azaz búza, rozs, árpa, zab, tönkölybúza, kamut, illetve hibridizált fajtái) és a belőlük készült termékek kivételével.

(2) A 6 hónapos átmeneti időszak lejártá után az átmeneti igazolás nem hosszabbítható meg és nem állítható ki újra.
 (3) Az Intézmény felé a szülő vagy más törvényes képviselő által már benyújtott, szakorvos által igazolt diétás étkeztetés iránti igény módosításához új szakorvosi igazolás kiállítása és az intézmény részére történő benyújtása szükséges. Amennyiben a diétás igényt indokló sajátos egészségi állapot a szakorvosi igazolás érvényességi idején belül már nem áll fent, annak tényét a szakorvosnak igazolnia kell, és azt a szülőnek vagy más törvényes képviselőnek az intézmény felé be kell nyújtania a diétás étkeztetés iránti igény visszavonása érdekében.

15/B. § A diétás étkeztetés igényléséhez szükséges szakorvosi igazolásnak az alábbiakat kell tartalmaznia:

1. a diétás étkezést igénylő személy neve,
2. születési helye, ideje,
3. TAJ-száma,
4. az orvos neve,
5. az orvos pecsétszáma,
6. az orvos elérhetősége (hivatalos telefonszám; hivatalos e-mail),
7. az orvos érvényes működési nyilvántartási száma,
8. az orvos szakképzettségének vagy szakorvosi licencének megnevezése és a szakorvosi licence időszak vége,
9. a diétás étkeztetési igényt alátámasztó BNO-kód,
10. a diéta megnevezése, az alábbiak szerint (összetett diéta esetében minden vonatkozó allergiát vagy intoleranciát okozó anyagot és terméket jelölni kell):
 - 10.1. glutént tartalmazó gabonaféle-mentes,
 - 10.2. tojás- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.3. tejfehérjementes,
 - 10.4. tejcukormentes,
 - 10.5. szójabab- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.6. földimogyoró- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.7. dióféle- és a belőle készült termék-mentes (Mandula (*Amygdalus communis* L.), mogyoró (*Corylus avellana*), dió (*Juglans regia*), kesudió (*Anacardium occidentale*), pekándió (*Carya illinoensis* [Wangenh.] K. Koch), brazil dió (*Bertholletia excelsa*), pisztácia (*Pistacia vera*), makadámia vagy queenslandi dió (*Macadamia ternifolia*),
 - 10.8. szezám- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.9. zeller- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.10. mustár- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.11. hal- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.12. rákféle- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.13. csillagfűrt- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.14. puhatestű- és a belőle készült termék-mentes,
 - 10.15. szulfitmentes,
 - 10.16. egyéb, a 10.1–10.15. alpontban fel nem sorolt allergiát vagy intoleranciát okozó anyagok és termékek vonatkozásában előírt diéta megnevezése,
 - 10.17. szénhidrátanyagcsere-rendellenesség megnevezése, szükség esetén jelölve az előírt napi szénhidrátmennyiséget és szénhidrátelosztást grammban kifejezve,
 - 10.18. egyéb diéta pontos megnevezése,
11. a kiállítás dátuma,
12. az igazolás érvényességének lejárati ideje a következők valamelyikének feltüntetésével:
 - 12.1. átmeneti igazolás,
 - 12.2. az állapot véglegessége folytán rendszeres felülvizsgálat nem szükséges,
 - 12.3. a kiállítástól számított 1 évig,
 - 12.4. a következő felülvizsgálat időpontjáig: év, hónap, nap megjelöléssel,
13. orvosi pecsét, aláírás."

19. § (1) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 16. § (2) bekezdése a helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Az ételek elkészítését, az ételosztást a főzőkonyhán az ételmezésvezető, távollétében az ételmezésvezető írásbeli utasításai szerint a munkaköri leírásban meghatározott helyettese felügyeli.

(2a) Fekvőbeteg-gyógyintézeti étkeztetés esetén az ételek elkészítését a főzőkonyhán az ételmezésvezető, az ételosztást dietetikus végzettséggel rendelkező szakember felügyeli.”

- (2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 16. § (7) bekezdése a helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A (3) bekezdés szerinti szakképesítéssel rendelkező személynek a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) táplálkozás-egészségügyi tárgyú képzésén kell részt vennie a munkába állásától számított 6 hónapon belül, majd ezt követően a továbbképzésen ötévente részt kell vennie.

(8) Önkiszolgáló rendszerű étkezés esetén biztosítani kell adagolást segítő személy általi felügyeletet.”

- 20. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 17. § (4) bekezdése a helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A laboratóriumban mért és a számított tápanyagértékek között, valamint a Közétkeztető és az ellenőrző hatóság által számított tápanyagérték között 20%-os eltérés megengedett.

(5) Az ellenőrző hatóság az ellenőrzésen tapasztaltak alapján az országos tisztifőorvos által kiadott minősítési sablonok szerint, korcsoportonként és ellátási típusonként táplálkozás-egészségügyi szempontú minősítést végez.

(6) Az ellenőrző hatóság a minősítés eredményét megküldi az országos tisztifőorvos számára, aki gondoskodik annak az NNGYK honlapján történő közzétételéről.”

- 21. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. § Az étkeztetés típusától függően a korcsoportonként megengedett napi sóbevitelre vonatkozó 5. melléklet szerinti táblázatban foglalt maximálisan megengedett értékeket legfeljebb 2028. augusztus 31-ig lehet alkalmazni.”

- 22. §** (1) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 1. melléklete helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 3. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

(3) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 4. melléklete helyébe a 3. melléklet lép.

(4) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 5. melléklete helyébe a 4. melléklet lép.

(5) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet 6. melléklete helyébe az 5. melléklet lép.

(6) A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a 6. melléklet szerinti 7. melléklettel egészül ki.

- 23. §** A 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet

a) 1. § (1) bekezdés a) pontjában az „a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti nevelési-oktatási” szövegrész helyébe az „a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerinti nevelési-oktatási intézményekre, a szakképzésről szóló törvény szerinti szakképző intézményekre” szöveg,

b) 2. § (1) bekezdés 14. pontjában a „nevelési-oktatási intézményekben” szövegrész helyébe a „nevelési-oktatási intézményekben, szakképzési intézményekben” szöveg,

c) 5. § (1) bekezdésében a „(2)” szövegrész helyébe a „(2), (2a)” szöveg,

d) 6. § (1) bekezdésében a „valamint nevelési-oktatási intézményekben” szövegrész helyébe a „nevelési-oktatási intézményekben és szakképző intézményekben” szöveg és a „nevelési-oktatási intézmény” szövegrész helyébe az „a nevelési-oktatási intézmény és a szakképző intézmény” szöveg,

e) 6. § (2) bekezdésében az „étkezés” szövegrész helyébe az „étel” szöveg,

f) 6. § (5) bekezdésében a „tálaló személyzet,” szövegrész helyébe a „tálalószemélyzet, önkiszolgáló rendszerű étkeztetés esetén az étkezők” szöveg,

g) 6. § (6) bekezdésében az „ételt.” szövegrész helyébe az „ételt, valamint önkiszolgáló étkeztetés esetén is.” szöveg,

h) 7. § (5) bekezdésében a „tíz” szövegrész helyébe a „tíz egymást követő” szöveg,

i) 7. § (6) bekezdésében a „11. § (3) bekezdésében” szövegrész helyébe a „7. mellékletben” szöveg,

j) 14. § (2) bekezdésében az „1–6 éves” szövegrész helyébe az „1–3, 4–6 és 7–10 éves” szöveg,

k) 14. § (4) bekezdésében az „Édesítőszer” szövegrész helyébe az „Édesítőszer” szöveg és a „használható” szövegrész helyébe a „használhatók” szöveg,

l) 15. § (2a) bekezdésében a „nevelési-oktatási intézményben” szövegrész helyébe a „nevelési-oktatási intézményben, illetve a szakképző intézményben,” szöveg és a „nevelési-oktatási intézmény” szövegrész helyébe a „nevelési-oktatási intézmény, illetve a szakképző intézmény” szöveg

lép.

- 24. §** Hatályát veszti az élelmiszerekben lévő transz-zsírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségéről, a transz-zsírsav tartalmú élelmiszerek forgalmazásának feltételeiről és hatósági ellenőrzéséről, valamint a lakosság transz-zsírsav bevitelének nyomon követésére vonatkozó szabályokról szóló 71/2013. (XI. 20.) EMMI rendelet.
- 25. §** Hatályát veszti a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet
- a) 2. § (1) bekezdés 21. pontja,
 - b) 2. § (4) bekezdése,
 - c) 4. § (1a) bekezdése,
 - d) 6. § (3) bekezdésében az „a változást követően azonnal, de legkésőbb a kiszállítás előtt 3 órával” szövegrész,
 - e) 8. § (2)–(4) bekezdése,
 - f) 14. § (1) bekezdés j) pontjában a „valamint” szövegrész,
 - g) 15. § (6) bekezdésében az „a változatossági mutatóra, valamint” szövegrész,
 - h) 16. § (3) bekezdésében az „az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló kormányrendelet szerinti élelmezésvezető szakképesítéssel” szövegrész,
 - i) 2. melléklete.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

Nyersanyag-kiszabati előírás egy adagra/fő

	A	B	C	D		E		F		
1.	Nyersanyag	Korcsoportok								
2.		1–3 év	4–6 év		7–10 év		11–14 év		15. évtől	
3.	Hús	hidegétkezéshez: 15–25 g	hidegétkezéshez: 20–30 g		hidegétkezéshez: 30–40 g		hidegétkezéshez: 40–50 g		hidegétkezéshez: 40–60 g	
4.		színhús: 40–60 g	színhús: 60–80 g		színhús: 80–100 g		színhús: 90–110 g		színhús: 100–120 g	
5.		darált hús: 30–40 g	darált hús: 40–60 g		darált hús: 50–90 g		darált hús: 50–90 g		darált hús: 60–100 g	
6.		levesekhez: 20–40 g	levesekhez: 30–50 g		levesekhez: 40–60 g		levesekhez: 50–70 g		levesekhez: 60–80 g	
7.		raguhoz: 30–50 g	raguhoz: 40–60 g		raguhoz: 60–80 g		raguhoz: 70–90 g		raguhoz: 80–100 g	
8.	Húskészítmények	23%-nál magasabb zsírtartalmú termék nem adható	23% vagy annál kisebb zsírtartalmú termék	23%-nál magasabb zsírtartalmú termék	23% vagy annál kisebb zsírtartalmú termék	23%-nál magasabb zsírtartalmú termék	23% vagy annál kisebb zsírtartalmú termék	23% vagy annál kisebb zsírtartalmú termék	23% vagy annál kisebb zsírtartalmú termék	
9.		hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 15–25 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 20–30 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 5–15 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 30–40 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 5–25 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 30–50 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 5–25 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 40–60 g	hidegétkezéshez, rakott, töltött ételekhez: 5–25 g
10.		levesekhez: 20–30 g	levesekhez: 30–40 g	levesekhez: 5–20 g	levesekhez: 40–60 g	levesekhez: 5–30 g	levesekhez: 50–60 g	levesekhez: 5–30 g	levesekhez: 50–60 g	levesekhez: 5–30 g
11.		feltétként: 25–40 g	feltétként: 40–60 g	feltétként: 5–30 g	feltétként: 50–80 g	feltétként: 5–40 g	feltétként: 60–90 g	feltétként: 5–50 g	feltétként: 90–120 g	feltétként: 5–60 g
12.		tésztákhoz: 25–40 g	tésztákhoz: 40–60 g	tésztákhoz: 5–30 g	tésztákhoz: 60–80 g	tésztákhoz: 5–40 g	tésztákhoz: 70–90 g	tésztákhoz: 5–50 g	tésztákhoz: 80–100 g	tésztákhoz: 5–50 g
13.		feltétként: 40–60 g ¹	feltétként: 60–80 g		feltétként: 80–100 g		feltétként: 90–110 g		feltétként: 100–120 g	
14.	felfújthoz: 20–30 g ¹	felfújthoz: 30–40 g		felfújthoz: 40–50 g		felfújthoz: 40–60 g		felfújthoz: 50–60 g		
15.	Máj, zúza, szív és májkészítmények	szendvicshez: 10–25 g ¹	szendvicshez: 15–30 g		szendvicshez: 20–40 g		szendvicshez: 20–50 g		szendvicshez: 30–60 g	
16.		levesekhez: 10–30 g ¹	levesekhez: 20–40 g		levesekhez: 30–50 g		levesekhez: 30–50 g		levesekhez: 40–60 g	
17.	Hal, friss, fagyasztott	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 40–60 g	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 60–80 g		feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 80–100 g		feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 90–110 g		feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 100–120 g	
18.		halvagdalthoz: 30–40 g	halvagdalthoz: 40–60 g		halvagdalthoz: 50–90 g		halvagdalthoz: 50–90 g		halvagdalthoz: 60–100 g	
19.		levesekhez nem adható	levesekhez: 30–50 g		levesekhez: 40–60 g		levesekhez: 60–80 g		levesekhez: 80–100 g	
20.		szendvicshez: 15–25 g	szendvicshez: 20–30 g		szendvicshez: 30–40 g		szendvicshez: 30–50 g		szendvicshez: 40–60 g	

21.	Halkonzerv	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 30–60 g	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 40–80 g	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 50–90 g	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 60–100 g	feltétként, tésztákhoz, rakott, töltött ételekhez: 70–110 g
22.		halkrém, halpástétom ² : 15–25 g	halkrém, halpástétom ² : 20–30 g	halkrém, halpástétom ² : 30–40 g	halkrém, halpástétom ² : 30–50 g	halkrém, halpástétom ² : 40–60 g
23.	Tej, savanyított tejtermékek (kefir, joghurt)	tej: 1–2 dl	tej: 1–2 dl	tej: 2–2,5 dl	tej: 2–2,5 dl	tej: 2–3 dl
24.		kefir, joghurt: 1–1,5 dl	kefir, joghurt: 1–2 dl	kefir, joghurt: 1–2 dl	kefir, joghurt: 1–2 dl	kefir, joghurt: 1–2 dl
25.		gyümölcsjoghurt: 1–1,5 dl	gyümölcsjoghurt: 1–2 dl	gyümölcsjoghurt: 1–2 dl	gyümölcsjoghurt: 1–2 dl	gyümölcsjoghurt: 1–2 dl
26.	Tejtermékek (sajt, tehéntúró)	sajt szendvicshoz: 20–30 g	sajt szendvicshoz: 30–40 g	sajt szendvicshoz: 30–50 g	sajt szendvicshoz: 30–50 g	sajt szendvicshoz: 40–70 g
27.		krémsajt, ömlesztett sajt, kockasajt, sajtkrém: 15–30 g	krémsajt, ömlesztett sajt, kockasajt, sajtkrém: 20–40 g	krémsajt, ömlesztett sajt, kockasajt, sajtkrém: 25–50 g	krémsajt, ömlesztett sajt, kockasajt, sajtkrém: 25–60 g	krémsajt, ömlesztett sajt, kockasajt, sajtkrém: 25–70 g
28.		túró hidegétkezéshez ² : 15–20 g	túró hidegétkezéshez ² : 15–25 g	túró hidegétkezéshez ² : 20–30 g	túró hidegétkezéshez ² : 20–40 g	túró hidegétkezéshez ² : 40–50 g
29.		túrókészítmény: 20–25 g	túrókészítmény: 20–30 g	túrókészítmény: 30–40 g	túrókészítmény: 30–50 g	túrókészítmény: 50–60 g
30.		túródesszert: 1 db	túródesszert: 1 db	túródesszert: 1 db	túródesszert: 1 db	túródesszert: 1 db
31.		túró ételkészítéshez: 30–50 g	túró ételkészítéshez: 50–70 g	túró ételkészítéshez: 70–100 g	túró ételkészítéshez: 80–110 g	túró ételkészítéshez: 100–150 g
32.	Tejföl	0–40 g	0–50 g	0–60 g	0–70 g	0–80 g
33.	Kenőzsiradékok (vaj, vajkrém, margarin)	szendvicshoz: 0–10 g	szendvicshoz: 0–15 g	szendvicshoz: 0–20 g	szendvicshoz: 0–20 g	szendvicshoz: 0–20 g
34.	Zsiradék	ételkészítéshez ⁴ : 0–5 g	ételkészítéshez ⁴ : 0–8 g	ételkészítéshez ⁴ : 0–10 g	ételkészítéshez ⁴ : 0–10 g	ételkészítéshez ⁴ : 0–15 g
35.		salátákhoz: 0–2 g	salátákhoz: 0–2 g	salátákhoz: 0–3 g	salátákhoz: 0–3 g	salátákhoz: 0–4 g
36.	Szalonna	ételkészítéshez: 2–4 g	ételkészítéshez: 2–5 g	ételkészítéshez: 3–6 g	ételkészítéshez: 3–6 g	ételkészítéshez: 3–10 g
37.		hidegétkezéshez nem adható	hidegétkezéshez nem adható	hidegétkezéshez nem adható	hidegétkezéshez nem adható	hidegétkezéshez: 30–80 g
38.	Hozzáadott cukor, méz	méz: 0–10 g	méz: 0–20 g	méz: 0–20 g	méz: 0–20 g	méz: 0–40 g
39.		hozzáadott cukor teában: 0–5 g	hozzáadott cukor teában: 0–7 g	hozzáadott cukor teában: 0–9 g	hozzáadott cukor teában: 0–10 g	hozzáadott cukor teában: 0–10 g

40.	Gabona alapú ételmiszer (száraztészta is)	gabonapehely hidegétkezéshez: 10–20 g ^s	gabonapehely hidegétkezéshez: 20–40 g	gabonapehely hidegétkezéshez: 30–50 g	gabonapehely hidegétkezéshez: 40–60 g	gabonapehely hidegétkezéshez: 40–80 g
41.		körethez: 30–50 g	körethez: 40–60 g	körethez: 50–70 g	körethez: 60–80 g	körethez: 80–100 g
42.		körethez zöldséggel együtt: 20–30 g	körethez zöldséggel együtt: 20–40 g	körethez zöldséggel együtt: 30–50 g	körethez zöldséggel együtt: 40–60 g	körethez zöldséggel együtt: 50–70 g
43.		kenyérfélék, teljes kiörlésű kenyérfélék: 20–40 g	kenyérfélék, teljes kiörlésű kenyérfélék: 30–50 g	kenyérfélék, teljes kiörlésű kenyérfélék: 50–70 g	kenyérfélék, teljes kiörlésű kenyérfélék: 50–70 g	kenyérfélék, teljes kiörlésű kenyérfélék: 60–120 g
44.		kalács, kuglóf: 25–40 g	kalács, kuglóf: 30–50 g	kalács, kuglóf: 50–70 g	kalács, kuglóf: 50–70 g	kalács, kuglóf: 60–120 g
45.		péksütemény: 1/2–1 db	péksütemény: 1/2–1 db	péksütemény: 1–2 db	péksütemény: 1–2 db	péksütemény: 1–3 db
46.		egyéb gabona- készítmények hidegétkezéshez: 10–20 g	egyéb gabonakészítmények hidegétkezéshez: 10–30 g	egyéb gabonakészítmények hidegétkezéshez: 20–40 g	egyéb gabonakészítmények hidegétkezéshez: 30–50 g	egyéb gabonakészítmények hidegétkezéshez: 40–60 g
47.		gabonaszület nem adható	gabonaszület: 1 db	gabonaszület: 1–2 db	gabonaszület: 1–2 db	gabonaszület: 1–2 db
48.	Burgonya	főzelékhez: 100–150 g	főzelékhez: 110–180 g	főzelékhez: 150–200 g	főzelékhez: 150–230 g	főzelékhez: 180–250 g
49.		rakott ételhez, körethez: 100–150 g	rakott ételhez, körethez: 150–200 g	rakott ételhez, körethez: 180–230 g	rakott ételhez, körethez: 200–250 g	rakott ételhez, körethez: 250–300 g
50.	Zöldségek (friss, fagyasztott, konzerv)	salátákhoz: 20–70 g	salátákhoz: 30–90 g	salátákhoz: 40–100 g	salátákhoz: 50–110 g	salátákhoz: 60–150 g
51.		nyersen hideg- étkezéshez: 20–40 g	nyersen hidegétkezéshez: 20–50 g	nyersen hidegétkezéshez: 30–80 g	nyersen hidegétkezéshez: 30–90 g	nyersen hidegétkezéshez: 40–100 g
52.		hagymafélék nyersen, hideg- étkezéshez: 10–20 g	hagymafélék nyersen, hidegétkezéshez: 10–20 g	hagymafélék nyersen, hidegétkezéshez: 10–30 g	hagymafélék nyersen, hidegétkezéshez: 10–30 g	hagymafélék nyersen, hidegétkezéshez: 15–40 g
53.		levesekhez: 30–60 g	levesekhez: 40–80 g	levesekhez: 50–90 g	levesekhez: 50–100 g	levesekhez: 70–120 g
54.		főzelékhez, körethez: 60–150 g	főzelékhez, körethez: 110–180 g	főzelékhez, körethez: 130–200 g	főzelékhez, körethez: 130–230 g	főzelékhez, körethez: 160–250 g
55.	Gyümölcsök (friss, fagyasztott, befőtt, kompót)	40 g ≤	60 g ≤	70 g ≤	70 g ≤	80 g ≤

56.	Szárzhüvelyesek	főzelékhez, körethez, áttörve: 30–50 g	főzelékhez, körethez: 40–60 g	főzelékhez, körethez: 50–70 g	főzelékhez, körethez: 60–80 g	főzelékhez, körethez: 70–90 g
57.		levesekhez, salátákhoz, áttörve: 10–20 g	levesekhez, salátákhoz: 20–30 g	levesekhez, salátákhoz: 20–40 g	levesekhez, salátákhoz: 30–40 g	levesekhez, salátákhoz: 40–50 g
58.		hidegétkezéshez, áttörve: 5–20 g	hidegétkezéshez: 10–20 g	hidegétkezéshez: 10–30 g	hidegétkezéshez: 10–30 g	hidegétkezéshez: 20–40 g
59.	Gyümölcslé és zöldséglé	1–2 dl	1–2 dl	1–2 dl	1–2 dl	2–3 dl
60.	Csokoládékrém	10–20 g	10–25 g	20–30 g	20–30 g	20–50 g
61.	Különleges minőségű lekvár, extradzsem, extraszélé, marmelád	10–20 g	10–25 g	20–30 g	20–30 g	20–50 g

¹ Kizárólag csirkemáj, zúza adható.

² A nyersanyag-kiszabati előírás a késztermékre vonatkozik. Halkrém, halpástétom esetében a felhasznált halkonzerv aránya a késztermékre vonatkoztatva 50%.

³ A meghatározott mennyiség a helyben készült körített tehéntúró és egyéb ízesített túrókrémek túrótartalmára vonatkozik.

⁴ Bő zsiradékban sült ételek esetén a tápanyagtartalomba a sütéshez használt zsírmennyiség legfeljebb 30%-a számítandó.

⁵ Kivéve müzlikeverékek.”

2. melléklet az 53/2024. (XI. 11.) BM rendelethez
 „3. melléklet a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelethez

**Korcsoportonkénti napi energiaszükséglet
 (kcal/nap/fő)**

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Étkeztetés típusa	Korcsoportok						
2.		1–3 év	4–6 év	7–10 év	11–14 év	15–18 év	19–69 év	70. évtől
3.	Egész napos étkeztetés	1000–1300	1350–1650	1700–2050	2000–2400	2000–2800	1800–2500	1800–2400
4.	Fekvőbeteg- gyógyintézeti étkeztetés	1000–1200	1200–1500	1550–1850	1800–2200	1800–2600	1800–2400	1800–2400
5.	Bölcsődei, mini bölcsődei étkeztetés	750–950						
6.	Napi háromszori étkezés szolgáltatása		900–1100	1100–1350	1300–1550	1300–1850	1150–1650	1150–1550
7.	Napi egyszeri étkezés szolgáltatása		450–600	600–750	700–850	700–1000	650–900	650–850

3. melléklet az 53/2024. (XI. 11.) BM rendelethez
 „4. melléklet a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelethez

**Adagolási előírás
 (1 adag elkészített ételre)**

	A	B	C	D	E	F
1.	Ételsorelem	Korcsoportok				
2.		1–3 év	4–6 év	7–10 év	11–14 év	15. évtől
3.	Friss zöldség (dkg)	2≤	2≤	3≤	3≤	4≤
4.	Friss gyümölcs (dkg)	4≤	6≤	7≤	7≤	8≤
5.	Gyümölcslé/zöldséglé (dl)	1–2	1–2	1–2	1–2	2–3
6.	Saláta (dkg)	3–8	4–10	5–11	6–12	7–16
7.	Savanyúság (dkg)	3–7	5–8	6–9	7–10	8–13
8.	Zöldségköretek (dkg)	8–15	13–18	15–20	18–23	20–25
9.	Főzelékek (dl)	1,5–2	1,5–2,5	2–2,5	2,5–3	3–4
10.	Szelet hal (g)	30–45	40–55	55–70	65–80	70–85
11.	Szelet hús (g)	30–45	40–55	55–70	65–80	70–85
12.	Ragu, tokány, pörkölt hús (g)	20–35	30–45	40–55	50–65	56–70
13.	Levesek (dl)	1–1,5	1–2	2–2,5	2–3	2–3,5
14.	Burgonya (dkg)	10–15	15–20	18–23	20–25	25–30
15.	Tészta, rizs, gabona alapú köretek (dkg)	7–15	10–20	10–20	15–25	25–30
16.	Mártás (dl)	1–1,5	1,5–2	1,5–2	2–2,5	2–2,5
17.	Tej/ízesített tejkészítmény/tea (dl)	1–2	1–2	2–2,5	2–2,5	2–3

4. melléklet az 53/2024. (XI. 11.) BM rendelethez
 „5. melléklet a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelethez

**Az étkeztetés típusától függően a korcsoportonként megengedett napi sóbevitel*
 (g/fő)**

1.	A	B	C	D	E	F	G	H
2.	Ékeztetés típusa	Korcsoportok						
3.		1–3 év	4–6 év	7–10 év	11–14 év	15–18 év	19–69 év	70. évtől
3.	Egész napos étkeztetés	2 (legfeljebb: 5)	3 (legfeljebb: 7)	5 (legfeljebb: 10)	5 (legfeljebb: 10)	5 (legfeljebb: 12)	5 (legfeljebb: 12)	5 (legfeljebb: 12)
4.	Bölcsődei, mini bölcsődei étkeztetés	1,5 (legfeljebb: 4)	–	–	–	–	–	–
5.	Napi háromszori étkezés szolgáltatása	–	2 (legfeljebb: 5,5)	3,5 (legfeljebb: 6,6)	3,5 (legfeljebb: 6,6)	3,5 (legfeljebb: 7,9)	3,5 (legfeljebb: 7,9)	3,5 (legfeljebb: 7,9)
6.	Napi egyszeri étkezés szolgáltatása	1	1 (legfeljebb: 3)	2 (legfeljebb: 4)	2 (legfeljebb: 4)	2 (legfeljebb: 4,3)	2 (legfeljebb: 4,3)	2 (legfeljebb: 4,3)

* Beleértve az alapanyagok sótartalmát is, nemcsak az ételkészítés során felhasznált sómennyiséget.”

5. melléklet az 53/2024. (XI. 11.) BM rendelethez
 „6. melléklet a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelethez

**Egyes élelmiszerekre, élelmiszercsoportokra vonatkozó előírások tíz egymást követő élelmezési napra,
 egy főre számítva^{1,2}**

1.	A	B	C	D	E	F
2.	Élelmiszer, élelmiszercsoport	Egész napos étkeztetés	Egész napos étkeztetés 1–3 évesek részére	Bölcsődei, mini bölcsődei étkeztetés	Napi háromszori étkezés szolgáltatása	Napi egyszeri étkezés szolgáltatása
3.	Hús	legalább hat, legfeljebb tizennégy alkalommal	legalább hat, legfeljebb tizenkét alkalommal	legalább hat, legfeljebb nyolc alkalommal	legalább öt, legfeljebb kilenc alkalommal	legalább öt, legfeljebb kilenc alkalommal
4.	Hal	legalább egy alkalommal	legalább egy alkalommal	legalább egy alkalommal	legalább egy alkalommal	legalább egy alkalommal
5.	Húskészítmény	23%-nál alacsonyabb zsírtartalmú húskészítmény legfeljebb hat alkalommal, 23%-nál magasabb zsírtartalmú termék legfeljebb két alkalommal	legfeljebb öt alkalommal, 23%-nál magasabb zsírtartalmú termék nem adható	legfeljebb négy alkalommal, 23%-nál magasabb zsírtartalmú termék nem adható	23%-nál alacsonyabb zsírtartalmú húskészítmény legfeljebb öt alkalommal, 23%-nál magasabb zsírtartalmú termék legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb két alkalommal

6.	Sertés-, baromfiszír	legfeljebb három alkalommal ³	nem adható	nem adható	legfeljebb két alkalommal ³	legfeljebb egy alkalommal ³
7.	Margarin kenőzsiradékként	legfeljebb huszonöt alkalommal	legfeljebb tizenöt alkalommal	legfeljebb tíz alkalommal	legfeljebb tíz alkalommal	nem adható
8.	Bő zsiradékban sült étel	legfeljebb egy alkalommal	nem adható	nem adható	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal
9.	Teljes kiőrlésű gabona alapú élelmiszer	legalább tíz alkalommal	legalább öt alkalommal	legalább öt alkalommal	legalább tíz alkalommal	legalább három alkalommal
10.	Szárasztészta	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb két alkalommal	legfeljebb két alkalommal
11.	Szárashüvelyesek	legalább három alkalommal	legalább egy alkalommal, áttörve	legalább egy alkalommal, áttörve	legalább két alkalommal	legalább egy alkalommal
12.	Édesség, finom pékáru a legalább 1/3 rész gyümölcsöt vagy 1/3 rész tejet vagy tejterméket tartalmazókat kivéve	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb négy alkalommal	legfeljebb négy alkalommal	legfeljebb négy alkalommal	legfeljebb két alkalommal
13.	Csokoládékrém	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal
14.	Máj, zúza, szív és májkészítmény ⁴	legfeljebb öt alkalommal, ebből három alkalommal ételkészítéshez és két alkalommal kisétkezés részeként	legfeljebb három alkalommal, ebből két alkalommal ételkészítéshez és egy alkalommal kisétkezés részeként	legfeljebb három alkalommal, ebből két alkalommal ételkészítéshez és egy alkalommal kisétkezés részeként	legfeljebb három alkalommal, ebből két alkalommal ételkészítéshez és egy alkalommal kisétkezés részeként	legfeljebb két alkalommal
15.	Tojás	legalább három, legfeljebb nyolc darab, az ételkészítéshez felhasznált tojások mennyiségével számolva	legalább három, legfeljebb hat darab, az ételkészítéshez felhasznált tojások mennyiségével számolva	legalább kettő, legfeljebb öt darab, az ételkészítéshez felhasznált tojások mennyiségével számolva	legalább kettő, legfeljebb öt darab, az ételkészítéshez felhasznált tojások mennyiségével számolva	legalább egy, legfeljebb négy darab, az ételkészítéshez felhasznált tojások mennyiségével számolva
16.	Rizs	legfeljebb négy alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal
17.	Burgonya	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb öt alkalommal
18.	Gyümölcsle és zöldséglé	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb négy alkalommal	legfeljebb két alkalommal
19.	Ízesített tejkészítmény	legfeljebb nyolc alkalommal	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb hat alkalommal	legfeljebb két alkalommal
20.	Különleges minőségű lekvár, extradzsem, extrazselé, marmelád	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb két alkalommal	legfeljebb két alkalommal	legfeljebb két alkalommal	legfeljebb két alkalommal

21.	Olajos magvak	4–6 éves korcsoport részére legalább 20 gramm, 7–14 éves korcsoport részére legalább 40 gramm, 15. évtől legalább 60 gramm	legalább 10 gramm csak darált formában	legalább 10 gramm csak darált formában	4–6 éves korcsoport részére legalább 10 gramm, 7–14 éves korcsoport részére legalább 20 gramm, 15. évtől legalább 30 gramm	
22.	Vaj, vajkrém kenőzsiradékként	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal	nem adható
23.	Vaj ételkészítéshez	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal	legfeljebb egy alkalommal
24.	Tejszín	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb öt alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb három alkalommal	legfeljebb két alkalommal

¹ A naponta biztosítandó élelmiszerekről, élelmiszercsoportokról (tej és tejtermékek, zöldség, gyümölcs, gabona alapú élelmiszer) a 7. § rendelkezik.

² Az olajos magvakra, illetve a tojásra vonatkozó előírások kivételével, minden élelmiszercsoport esetén 1 alkalomnak kizárólag az 1. mellékletben meghatározott mennyiségek tekintendők.

³ 4–6 éves korosztályban nem adható.

⁴ Az 1–3 éves korosztály étkeztetése és bölcsődei, mini bölcsődei étkeztetés esetén kizárólag csirkemáj és zúza adható.”

6. melléklet az 53/2024. (XI. 11.) BM rendelethez

„7. melléklet a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelethez

**A tejre vagy annak megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejtermékekre vonatkozó előírások
tíz ételmezési napra, egy főre számítva (liter/fő) és (mg/fő)**

	A	B	C	D	E	F
1.	Étkeztetés típusa	Korcsoportok				
2.		1–3 év	4–6 év	7–10 év	11–14 év	15. évtől
3.	Egész napos étkeztetés	3,5 liter (4200 mg Ca)	4 liter (4800 mg Ca)	5 liter (6000 mg Ca)	5 liter (6000 mg Ca)	5 liter (6000 mg Ca)
4.		Bölcsődei étkeztetés	2,5 liter (3000 mg Ca)	–	–	–
5.	Napi háromszori étkeztetés		–	2,6 liter (3120 mg Ca)	3 liter (3600 mg Ca)	3 liter (3600 mg Ca)

**Az energiaügyi miniszter 20/2024. (XI. 11.) EM rendelete
az egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmáról szóló
53/2014. (XII. 13.) NFM rendelet módosításáról**

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 12. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 160. § 2. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az egyes folyékony tüzelő- és fűtőanyagok kéntartalmáról szóló 53/2014. (XII. 13.) NFM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(E rendelet alkalmazásában:)
„3. *fűtőolaj*: kőolaj-eredetű folyékony fűtőanyag – kivéve a tengeri hajózásban használatos üzemanyagokat –, amelynek a 2658/87/EGK tanácsi rendelet 1. mellékletében meghatározott Kombinált Nomenklatúrával megegyező tartalmú vámtarifaszáma (a továbbiakban: vámtarifaszám) 2710 19 51–2710 19 67, 2710 20 32, 2710 20 38, vagy olyan kőolaj-eredetű folyékony fűtőanyag, amelynek az MSZ EN ISO 3405 szerinti – vagy azzal egyenértékű más megoldással történő – vizsgálata során kevesebb, mint 65% (V/V)-a desztillál át 250 °C hőmérsékleten,”
- 2. §** A Rendelet 2. § 17. pontjában a „2710 20 17” szövegrész helyébe a „2710 20 16” szöveg lép.
- 3. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Lantos Lajos Csaba s. k.,
energiaügyi miniszter

**Az energiaügyi miniszter 21/2024. (XI. 11.) EM rendelete
a motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről szóló 17/2017. (V. 26.) NFM rendelet módosításáról**

A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 12. § (3) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 160. § 2. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A motorhajtóanyagok minőségi követelményeiről szóló 17/2017. (V. 26.) NFM rendelet 7. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) Az MSZKSZ, vagy ha közreműködőt vesz igénybe, a közreműködő szervezet évente a miniszter részére összesítést készít, amelyben részletezi az adott időszak mintavételekre vonatkozó információit, és közli a ténylegesen mért értékeket és azok statisztikai kiértékelését. Az MSZKSZ, vagy ha közreműködőt vesz igénybe, a közreműködő szervezet az éves összesítést magyar és angol nyelven is elkészíti, amelyet az érintett évet követő május 31-éig küldi meg a miniszter részére.”
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Lantos Lajos Csaba s. k.,
energiaügyi miniszter

**Az építési és közlekedési miniszter 37/2024. (XI. 11.) ÉKM rendelete
a magyar légtér légiközlekedés céljára történő kijelöléséről szóló
26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet módosításáról**

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 74. § (1) bekezdés n) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 95. § 8. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 112. § 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró honvédelmi miniszterrel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 160. § 3. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró energiaügyi miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** A magyar légtér légiközlekedés céljára történő kijelöléséről szóló 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet [a továbbiakban: 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet] 1/D. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) A kérelmező végleges javaslatát annak teljes dokumentációjával terjeszti az NLKM elé, amely testület – az (EU) 2017/373 bizottsági végrehajtási rendelet XI. melléklet 1. függelék I., IV. és VI. szakaszában meghatározottak figyelembevételével – dönt a végleges javaslatról. Az NLKM Elnöke kezdeményezi a döntésnek megfelelő jogszabály-módosítást.”
- 2. §** A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 1/D. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(4) Az NLKM a végleges javaslat támogatásáról, elutasításáról vagy további eljárás lefolytatásáról meghozott döntését 8 napon belül megküldi a kérelmező részére.”
- 3. §** (1) A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
(2) A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.
(3) A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 3. melléklete a 3. melléklet szerint módosul.
- 4. §** Ez a rendelet 2024. december 26. napján lép hatályba.
- 5. §** Ez a rendelet
1. a rugalmas légtérfelhasználásra vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló, 2005. december 23-i 2150/2005/EK bizottsági rendelet,
 2. a polgári légi közlekedés területén alkalmazandó közös szabályokról és az Európai Unió Repülésbiztonsági Ügynökségének létrehozásáról és a 2111/2005/EK, az 1008/2008/EK, a 996/2010/EU, a 376/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 2014/30/EU és a 2014/53/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint az 552/2004/EK és a 216/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 3922/91/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 4-i (EU) 2018/1139 európai parlamenti és tanácsi rendelet
- végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

Lázár János s. k.,
építési és közlekedési miniszter

1. melléklet a 37/2024. (XI. 11.) ÉKM rendelethez

A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 1. melléklet LÉGIFORGALMI LÉGTEREK OSZTÁLYOZÁSA MAGYARORSZÁGON pontjában foglalt táblázat C:5–C:6 mezője helyébe a következő mező lép:

(C)	
(5)	1000 láb (300 m) AGL és 9500 láb (2900 m) AMSL között Budapest FIR határ és a következő koordináták által bezárt terület: 482346N 0202459E – 481110N 0210551E – 481703N 0214953E – 482000N 0214901E – Kosice TMA2, valamint Budapest CTR
(6)	

2. melléklet a 37/2024. (XI. 11.) ÉKM rendelethez

1. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet III. NEM ELLENŐRZÖTT LÉGTEREK pont 2. Műrepülő légterek pontjában foglalt táblázat a következő 4. sorral egészül ki:

	(A)	B	C
4.	LHSA3 3 km sugarú kör 460854N 0190230E középpont körül	4000' (1200 m) AMSL / 1000' (300 m) AGL	Munkanapokon 09.00 óra (LT) és 18.00 óra (LT) között, pihenő- és munkaszüneti napokon 09.00 óra (LT) és 12.00 óra (LT) között, valamint 15.00 óra (LT) és 18.00 óra (LT) között lehet igénybe venni.

2. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet III. NEM ELLENŐRZÖTT LÉGTEREK pont 4. Drop Zone légterek pontjában foglalt táblázat C:4 mezője helyébe a következő mező lép:

(C)	
(4.)	LHSDZLHGD/Gödöllő légtérrel egyidejűleg nem működhet.

3. Hatályát veszti a 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet III. NEM ELLENŐRZÖTT LÉGTEREK pont 1. TIZ légterek pontjában foglalt táblázat 3–5. és 17. sora.
4. Hatályát veszti a 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet I. ELLENŐRZÖTT LÉGTEREK pont 3. Polgári repülőtéri körzetek pontjában foglalt táblázat 4–8. sora.
5. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet IV. IDŐSZAKOSAN KORLÁTOZOTT LÉGTEREK (TRA) pont 1. Időszakosan korlátozott légterek pontjában foglalt táblázat helyébe a következő táblázat lép:

	A	B	C	D
1.	Légtér azonosítója	Neve/oldalhatárai	Felső/alsó határa	Megjegyzés
2.	LHTRA11A	PAPA ALPHA 472959N 0175015E 472959N 0181529E 471331N 0181507E 471259N 0175900E 472959N 0175015E	FL125 (3800 m STD) / GND	

3.	LHTRA11B	PAPA BRAVO		9500' (2900 m) AMSL / 4000' (1200 m) AMSL	
		471259N	0175900E		
		471331N	0181507E		
		470212N	0181457E		
		465529N	0175135E		
		470646N	0174335E		
		471259N	0175900E		
4.	LHTRA11C	PAPA CHARLIE		4000' (1200 m) AMSL / GND	
		471259N	0175900E		
		471331N	0181507E		
		470212N	0181457E		
		465529N	0175135E		
		470646N	0174335E		
		471259N	0175900E		
5.	LHTRA51A	KENYERI ALPHA		9500' (2900 m) AMSL / GND	
		473119N	0171041E		
		473122N	0170231E		
		472920N	0165550E		
		470633N	0171051E		
		471036N	0172413E		
		473119N	0171041E		
6.	LHTRA51B	KENYERI BRAVO		FL245 (7450 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	
		473119N	0171041E		
		473122N	0170231E		
		472920N	0165550E		
		470633N	0171051E		
		471036N	0172413E		
		473119N	0171041E		
7.	LHTRA13	TISZA		FL145 (4400 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	Az LHTRA13 és az LHTRA43L, LHTRA43H, LHTRA53SL légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		472212N	0200910E		
		472038N	0201743E		
		471829N	0202929E		
		471045N	0202532E		
		470008N	0202008E		
		465401N	0201703E		
		465559N	0200729E		
		470241N	0200428E		
		471203N	0195953E		
		472212N	0200910E		
8.	LHTRA14A	MEZO ALPHA		2000' (600 m) AMSL / GND	
		471829N	0202929E		
		471245N	0204529E		
		470610N	0204314E		
		471045N	0202532E		
		471829N	0202929E		

9.	LHTRA14B	MEZO BRAVO		2000' (600 m) AMSL / GND			
		471045N	0202532E				
		470610N	0204314E				
		465613N	0203951E				
		470008N	0202008E				
		471045N	0202532E				
10.	LHTRA14C	MEZO CHARLIE		2000' (600 m) AMSL / GND			
		470008N	0202008E				
		465613N	0203951E				
		464943N	0203740E				
		465401N	0201703E				
		470008N	0202008E				
11.	LHTRA16	ARPAD		FL115 (3500 m STD) / GND			
		464943N	0203740E				
		464505N	0205357E				
		462940N	0204358E				
		463203N	0202335E				
		464943N	0203740E				
12.	LHTRA21A	WEST ALPHA		FL245 (7450 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL			
		465105N	0162126E				
		463352N	0180006E				
		460854N	0180425E				
		460445N	0172645E				
		462256N	0170114E				
		462930N	0163702E				
		464101N	0162522E				
		465105N	0162126E				
13.	LHTRA21B	WEST BRAVO		FL215 (6550 m STD) / FL135 (4100 m STD)	Kizárólag az LHTRA21A és LHTRA21C légterekkel együtt vehető igénybe.		
		465105N	0162126E				
		464502N	0175809E				
		463352N	0180006E				
		465105N	0162126E				
14.	LHTRA21C	WEST CHARLIE		FL175 (5350 m STD) / FL135 (4100 m STD)	Kizárólag az LHTRA21A és LHTRA21B légterekkel együtt vehető igénybe.		
		464502N	0175809E				
		463726N	0181335E				
		455737N	0182351E				
		455529N	0175254E				
		460445N	0172645E				
		460854N	0180425E				
		464502N	0175809E				
15.	LHTRA21D	WEST DELTA		9500' (2900 m) AMSL / 4000' (1200 m) AMSL			
		462658N	0172525E				
		461447N	0175841E				
		455529N	0175254E				
		460445N	0172645E				
		462256N	0170114E				
		462658N	0172525E				

16.	LHTRA21E	WEST ECHO		4000' (1200 m) AMSL / GND	
		462658N	0172525E		
		461447N	0175841E		
		455529N	0175254E		
		460445N	0172645E		
		462256N	0170114E		
462658N	0172525E				
17.	LHTRA22A	SOUTH ALPHA		FL175 (5350 m STD) / FL125 (3800 m STD)	
		470342N	0192349E		
		470241N	0200428E		
		465559N	0200729E		
		464943N	0203740E		
		463203N	0202335E		
		463728N	0194717E		
470342N	0192349E				
18.	LHTRA22B	SOUTH BRAVO		FL175 (5350 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	
		464943N	0203740E		
		463943N	0211234E		
		462319N	0210540E		
		462140N	0205519E		
		462648N	0195641E		
		463728N	0194717E		
		463203N	0202335E		
464943N	0203740E				
19.	LHTRA22C	SOUTH CHARLIE		FL245 (7450 m STD) / FL175 (5350 m STD)	Az LHBP érkező forgalmának védelme érdekében a légtér igénybevételének különleges eljárásait a polgári és a katonai fél együttműködési megállapodásban rögzíti.
		470342N	0192349E		
		470241N	0200428E		
		465559N	0200729E		
		464943N	0203740E		
		463943N	0211234E		
		462319N	0210540E		
		462140N	0205519E		
462648N	0195641E				
470342N	0192349E				
20.	LHTRA22D	SOUTH DELTA		FL145 (4400 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	Az LHTRA22D és LHTRA41 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		465945N	0190242E		
		462143N	0193952E		
		461429N	0190859E		
		463056N	0184947E		
		463337N	0185631E		
		463909N	0185202E		
		463600N	0184405E		
		464851N	0182835E		
465945N	0190242E				

27.	LHTRA23E	EAST ECHO		4000' (1200 m) AMSL / GND	
		481115N	0202525E		
		475018N	0212203E		
		472252N	0210213E		
		474125N	0200756E		
		475800N	0195615E		
481115N	0202525E				
28.	LHTRA31A	UPPER WEST ALPHA		FL285 (8700 m STD) / FL245 (7450 m STD)	
		463352N	0180006E		
		462829N	0184129E		
		461000N	0190529E		
		460259N	0184005E		
		455737N	0182351E		
		455529N	0175254E		
		460445N	0172645E		
463352N	0180006E				
29.	LHTRA31B	UPPER WEST BRAVO		FL285 (8700 m STD) / FL245 (7450 m STD)	
		464210N	0164659E		
		463352N	0180006E		
		460445N	0172645E		
		463605N	0164210E		
464210N	0164659E				
30.	LHTRA41	WEST ALPHA CORRIDOR		FL135 (4100 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	1. Kizárólag az LHTRA21A légtérrel együtt vehető igénybe. 2. Az LHTRA22D és LHTRA41 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett. 3. Az LHSDZLHDV és LHTRA41 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		463500N	0174800E		
		470000N	0192100E		
		465400N	0192700E		
		463000N	0175700E		
463500N	0174800E				
31.	LHTRA43L	EAST ALPHA CORRIDOR LOW		FL125 (3800 m STD) / 9500' AMSL (2900 m)	Az LHTRA43L és LHTRA13 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		470004N	0195835E		
		473013N	0202152E		
		472717N	0203100E		
		465600N	0200722E		
470004N	0195835E				
32.	LHTRA43H	EAST ALPHA CORRIDOR HIGH		FL195 (5950 m STD) / FL125 (3800 m STD)	Az LHTRA43H és LHTRA13 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		470004N	0195835E		
		473013N	0202152E		
		472717N	0203100E		
		465600N	0200722E		
470004N	0195835E				

33.	LHTRA53L	<p style="text-align: center;">BVR LOW</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">473510N</td><td style="width: 50%;">0193750E</td></tr> <tr><td>474311N</td><td>0193446E</td></tr> <tr><td>475138N</td><td>0194226E</td></tr> <tr><td>480747N</td><td>0195536E</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Országhatár (Magyarország–Szlovákia)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">481235N</td><td style="width: 50%;">0200619E</td></tr> <tr><td>481115N</td><td>0202525E</td></tr> <tr><td>474559N</td><td>0213339E</td></tr> <tr><td>473630N</td><td>0215230E</td></tr> <tr><td>472226N</td><td>0215659E</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Országhatár (Magyarország–Románia)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">465441N</td><td style="width: 50%;">0213704E</td></tr> <tr><td>465250N</td><td>0211310E</td></tr> <tr><td>471923N</td><td>0201357E</td></tr> <tr><td>473510N</td><td>0193750E</td></tr> </table>	473510N	0193750E	474311N	0193446E	475138N	0194226E	480747N	0195536E	481235N	0200619E	481115N	0202525E	474559N	0213339E	473630N	0215230E	472226N	0215659E	465441N	0213704E	465250N	0211310E	471923N	0201357E	473510N	0193750E	FL385 (11740 m STD) / FL245 (7450 m STD)	
473510N	0193750E																													
474311N	0193446E																													
475138N	0194226E																													
480747N	0195536E																													
481235N	0200619E																													
481115N	0202525E																													
474559N	0213339E																													
473630N	0215230E																													
472226N	0215659E																													
465441N	0213704E																													
465250N	0211310E																													
471923N	0201357E																													
473510N	0193750E																													
34.	LHTRA53H	<p style="text-align: center;">BVR HIGH</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">473510N</td><td style="width: 50%;">0193750E</td></tr> <tr><td>474311N</td><td>0193446E</td></tr> <tr><td>475138N</td><td>0194226E</td></tr> <tr><td>480747N</td><td>0195536E</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Országhatár (Magyarország–Szlovákia)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">481235N</td><td style="width: 50%;">0200619E</td></tr> <tr><td>481115N</td><td>0202525E</td></tr> <tr><td>474559N</td><td>0213339E</td></tr> <tr><td>473630N</td><td>0215230E</td></tr> <tr><td>472226N</td><td>0215659E</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Országhatár (Magyarország–Románia)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">465441N</td><td style="width: 50%;">0213704E</td></tr> <tr><td>465250N</td><td>0211310E</td></tr> <tr><td>471923N</td><td>0201357E</td></tr> <tr><td>473510N</td><td>0193750E</td></tr> </table>	473510N	0193750E	474311N	0193446E	475138N	0194226E	480747N	0195536E	481235N	0200619E	481115N	0202525E	474559N	0213339E	473630N	0215230E	472226N	0215659E	465441N	0213704E	465250N	0211310E	471923N	0201357E	473510N	0193750E	FL525 (16010 m STD) / FL385 (11740 m STD)	
473510N	0193750E																													
474311N	0193446E																													
475138N	0194226E																													
480747N	0195536E																													
481235N	0200619E																													
481115N	0202525E																													
474559N	0213339E																													
473630N	0215230E																													
472226N	0215659E																													
465441N	0213704E																													
465250N	0211310E																													
471923N	0201357E																													
473510N	0193750E																													
35.	LHTRA53EL	<p style="text-align: center;">BVR EAST LOW</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">470506N</td><td style="width: 50%;">0212808E</td></tr> <tr><td>471210N</td><td>0213301E</td></tr> <tr><td>472201N</td><td>0214313E</td></tr> <tr><td>474559N</td><td>0213339E</td></tr> <tr><td>473630N</td><td>0215230E</td></tr> <tr><td>472226N</td><td>0215659E</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Országhatár (Magyarország–Románia)</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td style="width: 50%;">465441N</td><td style="width: 50%;">0213704E</td></tr> <tr><td>465250N</td><td>0211310E</td></tr> <tr><td>470506N</td><td>0212808E</td></tr> </table>	470506N	0212808E	471210N	0213301E	472201N	0214313E	474559N	0213339E	473630N	0215230E	472226N	0215659E	465441N	0213704E	465250N	0211310E	470506N	0212808E	FL195 (5950 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL									
470506N	0212808E																													
471210N	0213301E																													
472201N	0214313E																													
474559N	0213339E																													
473630N	0215230E																													
472226N	0215659E																													
465441N	0213704E																													
465250N	0211310E																													
470506N	0212808E																													

36.	LHTRA53EH	BVR EAST HIGH		FL245 (7450 m STD) / FL195 (5950 m STD)	
		470506N	0212808E		
		471210N	0213301E		
		472201N	0214313E		
		474559N	0213339E		
		473630N	0215230E		
		472226N	0215659E		
		Országhatár (Magyarország–Románia)			
		465441N	0213704E		
		470506N	0212808E		
37.	LHTRA53SL	BVR SOUTH LOW		FL195 (5950 m STD) / 9500' (2900 m) AMSL	LHTRA53SL és LHTRA13 légterekben történő egyidejű működés nem engedélyezett.
		472943N	0201605E		
		470506N	0212808E		
		465250N	0211310E		
		471537N	0202220E		
		471923N	0201357E		
472943N	0201605E				
38.	LHTRA53SH	BVR SOUTH HIGH		FL245 (7450 m STD) / FL195 (5950 m STD)	
		472943N	0201605E		
		470506N	0212808E		
		465250N	0211310E		
		471537N	0202220E		
		471923N	0201357E		
472943N	0201605E				
39.	LHTRA53W	BVR WEST		FL245 (7450 m STD) / FL195 (5950 m STD)	
		475138N	0194226E		
		472943N	0201605E		
		471923N	0201357E		
		473510N	0193750E		
		474311N	0193446E		
475138N	0194226E				
40.	LHTRA53N	BVR NORTH		FL245 (7450 m STD) / FL195 (5950 m STD)	
		475138N	0194226E		
		480747N	0195536E		
		Országhatár (Magyarország–Szlovákia)			
		481235N	0200619E		
		481115N	0202525E		
		475800N	0195615E		
		472943N	0201605E		
475138N	0194226E				

6. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 2. melléklet IV. IDŐSZAKOSAN KORLÁTOZOTT LÉGTEREK (TRA) pont 2. További szabályok: pontja a következő 2.4. ponttal egészül ki:
„2.4. Az LHTRA53L, 53H, 53EL, 53EH, 53SL, 53SH, 53W, 53N és 43H légterek légvédelmi készenléti gyakorló repülés, valamint a védelmi és biztonsági célú gyakorlatokról szóló 405/2022. (X. 24.) Korm. rendelet 1. § 4. pontjában

meghatározott nemzetközi gyakorlat kivételével a május 15. és szeptember 15. közötti időszakban kizárólag 07:00–12:00 LT között, illetve 20:00 LT után igényelhetők, a 2.2. pontban meghatározottak figyelembevételével.”

3. melléklet a 37/2024. (XI. 11.) ÉKM rendelethez

1. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 3. melléklet TILTOTT, KORLÁTOZOTT ÉS VESZÉLYES LÉGTEREK pont 2. Korlátozott légterek pontjában foglalt táblázat 4. sora helyébe a következő sor lép:

	A	B	C	D	E
1.	Légtér azonosítója	Légtér neve/oldalhatárai		Felső/alsó határa	Korlátozás)
4.	LHR4	Zalaegerszeg 1 km sugarú kör a 464910N 0165120E középpont körül		3500' (1050 m) AMSL/GND	250 kt-nál (IAS) kisebb sebességű légitársaságok számára azon pilóta nélküli légitársaságok kivételével, amelyek repüléséhez a magyar légtér igénybeviteléről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendelet 5/B. § (1a) bekezdése szerinti hozzájárulás adható.

2. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 3. melléklet TILTOTT, KORLÁTOZOTT ÉS VESZÉLYES LÉGTEREK pont 2. Korlátozott légterek pontjában foglalt táblázat a következő 23. sorral egészül ki:

	A	B	C	D	E
1.	Légtér azonosítója	Légtér neve/oldalhatárai		Felső/alsó határa	Korlátozás)
23.	LHR41	Várpalota 2 km sugarú kör a 471115N 0181304E középpont körül		7500' (2300 m) AMSL/GND	250 kt-nál (IAS) kisebb sebességű légitársaságok számára azon pilóta nélküli légitársaságok kivételével, amelyek repüléséhez a magyar légtér igénybeviteléről szóló 4/1998. (I. 16.) Korm. rendelet 5/B. § (1a) bekezdése szerint hozzájárulás adható. A védett és fokozottan védett természeti értékek megőrzése céljából a légitársaságoknak a légtér annak nyugati oldalán kell kerülniük.

3. A 26/2007. (III. 1.) GKM–HM–KvVM együttes rendelet 3. melléklet TILTOTT, KORLÁTOZOTT ÉS VESZÉLYES LÉGTEREK pont 3. Környezetvédelmi szempontból korlátozott légterek pontjában foglalt táblázat B:11 mezője helyébe a következő mező lép:

	(B)	
(11.)	Bihari-sík II.	
	470119N	0211405E
	471834N	0211342E
	471831N	0212135E
	471154N	0212611E
	471037N	0214022E
	470533N	0213720E
	470410N	0213809E
	470043N	0213135E
470119N	0211405E	

VII. Az Alkotmánybíróság döntései

Az Alkotmánybíróság 18/2024. (XI. 11.) AB határozata a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 2022. október 1. és 2023. december 31. között hatályban volt 2. mellékletének 57. pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 2022. október 1. és 2023. december 31. között hatályban volt 2. mellékletének 57. pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 83. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói indítványt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 143. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék 108.K.703.554/2023/19. számú végzésével eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) és f) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és 32. § (2) bekezdése alapján.
- [2] Indítványában a bíróság egyrészt a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 2. melléklet 57. pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én Strasbourgban kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1997. évi XV. törvény (a továbbiakban: Charta) 9. cikk 1., 2. és 4. pontjára hivatkozva. Másrészt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 83. § (3) bekezdése, valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 143. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését. Végül a támadott rendelkezések vonatkozásában indítványozta az egyedi alkalmazási tilalom elrendelését.
- [3] 2. A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [4] A felperesként eljáró önkormányzat a Kvtv. 2. mellékletének 57. pontja szerinti szolidaritási hozzájárulás teljesítésére volt köteles a központi költségvetésbe a nettó finanszírozás keretében 2023-ban. Ennek éves összege 57 805 017 524 Ft volt. A teljesítés havi ütemezését és az egyes részletek arányát az Ávr. 4. mellékletének C) pontja írta elő. Mivel a nettó finanszírozás keretében a felperest megillető, központi költségvetésből származó források nem nyújtottak fedezetet a szolidaritási hozzájárulásra, az alapügy alpereseként eljáró Magyar Államkincstár a különbözetet megelőlegezte az Áht. 83. § (3) bekezdése alapján a központi költségvetés javára, és az Ávr. 143. §

- (1) bekezdése értelmében a tárgyhónapok 20. napját követően beszédési megbízásokat nyújtott be a felperessel szemben a megelőlegezett összegek megtérítésére.
- [5] A felperes a szolidaritási hozzájárulás további levonásának, illetve arra vonatkozóan a beszédési megbízás benyújtásának a megtiltását kérte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény alapján benyújtott kereseti kérelmében. Ezt az első tárgyaláson akként változtatta meg, hogy a megvalósult cselekmények megsemmisítését kérte a levonások tekintetében, másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperes kizárólag a bevonásával lefolytatott, tisztességes, formalizált eljárásban meghozott, szabályszerűen közölt érdemi és indokolt határozat alapján vonhatta volna le a szolidaritási hozzájárulást, illetve bocsáthatott volna ki annak tekintetében beszédési megbízást.
- [6] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a beszédési megbízás az irányadó szabályozás szerint egy pénzforgalmi cselekmény, amelyre vonatkozóan az Áht. közvetlen jogszabályi felhatalmazást ad. A beszédési megbízás a felek és a pénzforgalmi szolgáltató közötti, magánjogi elemekkel rendelkező jogviszony, amelyet többek között a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) is szabályoz, lebonyolításának módját pedig a pénzforgalomra irányadó ágazati szabályok határozzák meg. A beszédési megbízás kapcsán az alperes a felperessel szemben nem hoz hatósági döntést. Az alperes ugyanis az általa megelőlegezett költségvetési befizetésből fakadó megtérítési igénye érdekében nyújt be beszédési megbízást az önkormányzatokkal szemben, ennek nemteljesülése esetén az érvényesítés érdekében nem az alperes, hanem az állami adóhatóság jár el hatóságként.
- [7] 3. A Fővárosi Törvényszék – a peres eljárás felfüggesztése mellett – végzéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, amelynek lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [8] 3.1. A bírói indítvány szerint az Áht. 83. § (3) bekezdése és az Ávr. 143. § (1) bekezdése sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]. Nem vitatott ugyanis, hogy az alperes úgy bocsátott ki inkasszót a felperes által teljesítendő szolidaritási hozzájárulás összegének behajtása érdekében, hogy arról a felperest kizárólag egy informális levél megküldésével tájékoztatta. A felperes nincs abban a helyzetben, hogy megismerje, hogy pontosan hogyan került kiszámításra az inkasszált összeg. Az elvonás összegét egy elektronikus felületen (EBR42 az Önkormányzati Információs Rendszerben) ellenőrizheti konkrét háttérszámítások vagy indokolás feltüntetése nélkül. Azt sem tudhatja meg, hogy élt-e a pénzügyminiszter a Kvtv. által biztosított mérlegelési jogkörével (lásd: Kvtv. 2. melléklet 57.5. pont) a szolidaritási hozzájárulás felperes által teljesítendő összegének meghatározása során. A szolidaritási hozzájárulás esedékes részletének a felperest megillető költségvetési támogatásokból való levonása, illetve a beszédési megbízás kibocsátása ebből kifolyólag olyan eljárásban született, amelybe a felperes nincs bevonva, amelyben semmilyen jogát nem tudja érvényesíteni, és amelyben formális határozat nem is születik.
- [9] Az alperes a vitatott közigazgatási cselekményeknél a közteher jellegű szolidaritási hozzájárulás beszédése során alá-fölérendeltségi jogviszonyban a közhatalmi jellegét előtérbe helyezve jár el, közigazgatási szervnek minősül, és joghatást kiváltó tevékenységét (felperes vagyoni helyzetében előállt változás) a közigazgatási jog szabályozza. Az alperes a költségvetési elszámolási rendszer részeként hatóságként működik. Ezek miatt az alperes tevékenységére vonatkozik a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, amellyel viszont egyáltalán nem tudott élni a felperes. A felperest ügyfélként kellett volna kezelni különösen a 3223/2018. (VII. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) indokolásának [31]–[34] bekezdésével, a 7/2019. (III. 22.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) indokolásának [33] bekezdésével és a 32/2019. (XI. 15.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) indokolásának [59] bekezdésével összhangban.
- [10] 3.2. Az indítvány szerint a Kvtv. 2. mellékletének 57. pontja a Charta 9. cikk 1., 2. és 4. pontjába ütközik. A felperes 15 680 599 000 Ft költségvetési többlettel zárta a 2022. évet. A felperes működési bevétele teljes évre 356 milliárd Ft. A 2023. évre megemelték a szolidaritási hozzájárulást, amely mintegy 20 000 000 000 Ft-tal volt nagyobb, mint a 2022. évre vonatkozó összeg, és amely a 2022-es évről áthozott többletet fel is emésztette. Amennyiben a 2023. évben kapott állami támogatás összegét (39 792 798 898 Ft) vesszük alapul és ebből kivonjuk a felperest terhelő befizetendő összegeket (74 160 407 113 Ft, amiből 57 805 017 524 Ft a szolidaritási hozzájárulás), negatív eredményt kapunk, tehát a felperes a részére járó támogatást végeredményben többszörösen visszafizette az állam részére a nettó finanszírozás keretében. A felperes akkor tudja a megemelkedett szolidaritási hozzájárulás összegét megfizetni, ha hitelfelvételt, folyószámlahitel-lehívást vagy egyéb adminisztratív intézkedéseket (finanszírozási megállapodások, halasztott fizetések) eszközöl. A felperes működési eredménye ugyan látszólagosan pozitív, valójában negatív számlaösszeggel, azaz veszteséggel zárta a 2023. évet és kezdte meg a 2024. évet. Az indítványozó bíróság utalt arra, hogy bár a jelen eljárásnak nem tárgya, lényeges tény, hogy a szolidaritási

- hozzjárulás 2024. évi összege 75 543 554 449 Ft. Ez 39 612 563 287 Ft-tal haladja meg a felperesnek a 2024-es költségvetési tervek szerint járó, az általános működésre és az ágazati feladatok támogatására előirányzott összeget.
- [11] Az indítvány értelmében a „szolidaritási hozzájárulás összegének megfizetésével a felperes negatív szaldóval zárja a 2023. évet, így aránytalan terhet jelent számára a szolidaritási hozzájárulás megfizetése és annak 2023. évben megemelkedett mértéke. A helyi önkormányzat mint felperes pénzügyi forrásai így nem állnak arányban a jogszabályban meghatározott feladatai ellátásával. A felperes részére rendelkezésre álló pénzügyi rendszer pedig ezért nem eléggé sokrétű és rugalmas ahhoz, hogy lehetővé tegye a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást, sőt annak érdekében, hogy feladatait el tudja látni, a csatolt szerződések alapján hitelt kell felvennie, kölcsönt kell lehívnia. Ez értelemszerűen fizetendő kamatokkal jár, amely a későbbi pénzügyi rendszerére lesz kihatással” (indítvány 9–10. oldal).
- [12] 4. A pénzügyminiszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján hivatalból kifejtette véleményét (a továbbiakban: *amicus curiae*) az indítványban előadottakról. Ezenfelül az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján megkereste a pénzügyminisztert nyilatkozattétel benyújtása érdekében, amire válasz nem érkezett. A főpolgármester beadványában tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az ügygel kapcsolatos álláspontjáról.
- [13] Az *amicus curiae* a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Stab. tv.) 28. § (1) bekezdéséből indult ki. Ez a bekezdés a fizetési kötelezettség fogalmát határozza meg. Az *amicus curiae* szerint „a szolidaritási hozzájárulás a tartalmát tekintve megfeleltethető a Stab. tv. szerinti fizetési kötelezettség definíciójának, az tartalmilag – függetlenül az elnevezésétől – köztehernek (adónak) minősül, hiszen tartalmilag egy törvényi szabályozáson alapuló, kötelező jellegű, közvetlen ellenszolgáltatás nélküli, bizonyos önkormányzatok által teljesített pénzbeli szolgáltatás a közkiadások pénzügyi forrásainak biztosításához, amely a vonatkozó szabályozás [...] alapján nemteljesítés esetén köztartozásnak minősül, és azt az állami adóhatóság adók módjára hajtja be. [...] Mindemellett szükséges hangsúlyozni, hogy a szabályozást a központi költségvetésről szóló törvény tartalmazza, a szolidaritási hozzájárulás központi adónemnek minősül, valamint a szabályozás az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti alapvető jogokat nem érinti, így az indítványban megfogalmazottak álláspontunk szerint fel sem vehetőek” (*amicus curiae*, 1–2. oldal).
- [14] Az *amicus curiae* arra is kitért, hogy „a szolidaritási hozzájárulás fizetésére kötelezett önkormányzatok az országos átlagnál lényegesen kedvezőbb anyagi helyzetben vannak, ezért a kötelező feladatok ellátásának veszélyeztetése nem merülhet fel. [...] A jövedelemkülönbség kiegyenlítését szolgáló jogintézmények, így a szolidaritási hozzájárulás sem megszünteti, csupán csökkenti a jövedelmi különbségeket” (*amicus curiae*, 2. oldal).
- [15] Az *amicus curiae* a nemzetközi szerződésbe ütközés vonatkozásában azt adta elő, hogy a „Charta rendelkezéseivel nem ellentétes, hogy a Stab. tv. rendelkezései szerint az önkormányzatokat fizetési kötelezettség terhelje. A szolidaritási hozzájárulás tételesen nem csökkenti az érintett önkormányzatok költségvetési támogatásait, csak a szolidaritási hozzájárulás teljesítése történik olyan módon, hogy a nettó finanszírozás keretében a támogatások terhére történik annak érvényesítése. Ahogy a fentiekben is jeleztem, a szolidaritási hozzájárulás ettől függetlenül nem támogatáscsökkentés, hanem fizetési kötelezettség. Emiatt nem merülhet fel, hogy az érintett önkormányzatok ne lennének jogosultak saját pénzügyi forrásokra, amelyekkel hatáskörük keretein belül szabadon rendelkeznek (Charta 9. cikk 1. és 3. bekezdés). A szolidaritási hozzájárulás a fentiekben jelzettek miatt nem túlzott mértékű, így nem veszélyezteti az önkormányzati feladatok ellátását. A költségvetési törvény alapján az érintett önkormányzatok a szolidaritási hozzájárulás fizetésére nem kötelezett önkormányzatokkal azonos elvek mentén jogosultak a költségvetési törvény 2. melléklete szerinti támogatásokra, így a Charta 9. cikk 2. bekezdésének rendelkezései sem sérülnek. A Charta 9. cikk 4. bekezdésével összefüggésben fontos rögzíteni, hogy a szolidaritási hozzájárulás fizetéssel érintett önkormányzatok jogosultak a költségvetési törvény 2. melléklete szerinti támogatásokra. A szolidaritási hozzájárulás mértéke elmarad az önkormányzatok által kivethető iparúzési adómértékektől, így a magasabb jövedelmi helyzetű önkormányzatok esetében sem sérül a Charta ezen rendelkezése” (*amicus curiae*, 3. oldal).
- [16] Az Alkotmánybíróság a jelen határozat indokolásának III., IV. és V. pontjában foglaltak szerint figyelembe vette az *amicus curiae* tartalmát.

II.

- [17] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:
 „XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

[18] 2. A Charta indítvánnyal érintett rendelkezései:

„9. Cikk

A helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai

1. A helyi önkormányzatok a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül megfelelő saját pénzügyi forrásokra jogosultak, amelyekkel hatáskörük keretein belül szabadon rendelkeznek.

2. A helyi önkormányzat pénzügyi forrásainak az Alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladataikkal arányban kell állnia.

[...]

4. Azon pénzügyi rendszerek, amelyeken a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai alapulnak, legyenek eléggé sokrétűek és rugalmasak ahhoz, hogy lehetővé tegyék – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást.”

[19] 3. A Kvtv. 2. mellékletének indítvánnyal sérelmezett rendelkezései:

„57. 4. Önkormányzati szolidaritási hozzájárulás jogcím

57.1. A 22 000 forint feletti egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képességgel rendelkező önkormányzat az egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képességétől függő mértékű szolidaritási hozzájárulást teljesít a központi költségvetésnek. A szolidaritási hozzájárulás alapja az önkormányzat 1.3. pont szerinti iparüzési adóerő-képességet meghatározó adóalapja (a továbbiakban: a szolidaritási hozzájárulás alapja). A szolidaritási hozzájárulás teljesítése a nettó finanszírozás keretében történik.

57.2. A szolidaritási hozzájárulás számításakor alkalmazandó paramétertábla:

	A	B	C	D
	Kategóriák az önkormányzat egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képessége szerint (forint)		Hozzájárulás mértéke a szolidaritási hozzájárulás alapjának százalékában	
	alsó határ	felső határ	minimum	maximum
1	0	22 000	0	0
2	22 001	50 000	0	0,40
3	50 001	58 000	0,40	0,50
4	58 001	78 000	0,50	0,60
5	78 001	102 000	0,60	0,67
6	102 001	950 000	0,67	0,75

57.3. A szolidaritási hozzájárulás az alábbi képlet alapján határozható meg:

$$SZH = SZHA * [C + (AE - A)/(B - A) * (D - C)] / 100, \text{ egész számra kerekítve} - KT, \text{ de értéke legalább } 0$$

ahol:

SZH = szolidaritási hozzájárulás fizetendő összege,

SZHA = szolidaritási hozzájárulás alapja,

AE = az önkormányzat egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képessége, ami alapján a szolidaritási hozzájárulás mértékének számításakor alkalmazandó 57.2. pont szerinti paramétertábla megfelelő sora alkalmazandó,

A–D = a szolidaritási hozzájárulás számításakor alkalmazandó 57.2. pont szerinti paramétertábla oszlopai szerinti érték,

KT = 600 fő lakosságszám alatti települések esetében alkalmazandó korrekciós tényező, amelynek összege 12 millió forint.

57.4. Amennyiben a település közös hivatal székhelye, az 57.2. pont szerinti paramétertábla 2–6. sorai szerinti kategóriákban a rá irányadó %-os mérték 0,05 százalékponttal kisebb.

57.5. Az államháztartásért felelős miniszter az 1.3. pont szerinti iparüzési adóerő-képességet meghatározó adóalap és az egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képesség ismeretében az 57.2. pont szerinti paramétertáblában szereplő kategóriahatárokat és hozzájárulási mértékeket módosíthatja. A módosítás nem érintheti hátrányosan egyetlen kategóriát sem.”

[20] 4. Az Áht. indítvánnyal sérelmezett rendelkezései:

„83. § (3) Ha az (1) bekezdés szerinti források az (1) bekezdésben meghatározott tartozásokra nem nyújtanak fedezetet, a különbözetet a kincstár a Kincstári Egységes Számla terhére megelőlegezi. A kincstár az ezen a jogcímen keletkező követelésének érvényesítése érdekében havonta beszédési megbízást nyújt be a helyi önkormányzattal, Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott helyi önkormányzati költségvetési szervvel szemben.

A megelőlegezett összeg után a megelőlegezést követő hónap első napjától a fizetési kötelezettség teljesítéséig a kincstár az előző évi átlagos jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot számít fel.”

[21] 5. Az Ávr. indítvánnyal sérelmezett rendelkezése:

„143. § (1) A Kincstár az Áht. 83. § (3) bekezdése alapján megelőlegezett összeg beszedésére a tárgyhó 20. napját követően nyújt be beszedési megbízást.”

III.

[22] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvényben és az Abtv.-ben lefektetett formai és tartalmi kritériumoknak {a feltételekkel kapcsolatos gyakorlatot lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]; 7/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [9]}.

[23] 1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság a peres eljárás felfüggesztése mellett olyan végzéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét biztosító alaptörvényi és Abtv.-beli szabályokat is megjelölte. Az indítvány alaptörvény-ellenesség, illetve nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítására, jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, valamint egyedi alkalmazási tilalom elrendelésére irányult. A bíróság az előtte folyamatban lévő perben alkalmazandó szabályokat támadta oly módon, hogy az alább részletezett egyetlen kivétellel alkotmányjogilag értékelhető indokolást adott elő az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, továbbá értékelhető indokolást fűzött a nemzetközi szerződésbe ütközés vonatkozásában a Kvtv. támadott szabályaihoz.

[24] A fentebb említett kivétel az Ávr. 143. § (1) bekezdése körében merült fel. Ez a bekezdés azt szabályozza, hogy a kincstár mely időponttól nyújthat be beszedési megbízást a helyi önkormányzattal vagy az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott helyi önkormányzati költségvetési szervvel szemben. A szóban forgó szabály tehát a beszedési megbízás benyújtása határidejéről rendelkezik. Az indítványozó egyáltalán nem indokolta, hogy miért lenne tisztességtelen az, hogy a kincstár a tárgyhó 20. napját követően nyújt be beszedési megbízást. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya” {lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [18]; 3416/2023. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [13]}. Emiatt az Ávr. 143. § (1) bekezdésének érdemi felülvizsgálata az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem volt lefolytatható. Az Alkotmánybíróság az indítványt e körben a jelen határozat rendelkező részének 3. pontja szerint visszautasította az Abtv. 64. § d) pontja alapján, mert nem teljesültek az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglalt törvényi feltételek.

[25] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítvány a Kvtv. és az Áht. tekintetében megfelelt a határozott kérelem követelményének [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés].

[26] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az, hogy hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét bírói kezdeményezés és alkotmányjogi panasz esetében vizsgálja, tekintettel arra, hogy az alkotmánybírósági eljárás alapjaként szolgáló ügyekben a hatályon kívül helyezett jogszabályi rendelkezést alkalmazták {lásd például: 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [24]; 3045/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [7]}. Figyelemmel arra, hogy az indítványozó bíróság az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során a Kvtv. 2. melléklet 57. pontját még alkalmazza, ebben az alkotmánybírósági eljárásban sem volt az érdemi vizsgálat akadálya, hogy a támadott jogszabályok közül a Kvtv. 2024. január 1-jétől hatálytalan. Az Áht. sérelmezett szabálya pedig még mindig hatályban van.

[27] 3. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a Kvtv. és az Áht. indítvánnyal támadott rendelkezései a hatásköri korlát [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés] alkalmazási hatálya alá tartoznak-e, hiszen az Alkotmánybíróság hatáskörnyakolásra irányuló eljárása során az államadósság a teljes hazai össztermék felét mindvégig meghaladta, és a bírói indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott a nemzetközi szerződésbe ütközés mellett.

[28] 3.1. Az Alkotmánybíróság először a Kvtv. támadott szabályai felülvizsgálhatóságával foglalkozott.

[29] E tekintetben emlékeztetni szükséges arra, hogy a hatásköri korlátot az Alaptörvény nem mindegyik alkotmánybírósági eljárásra vonatkoztatja, hanem csak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglaltakra. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában rögzített hatáskörre, ami a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata, ez a korlátozás nem vonatkozik. Ezt már korábban kifejezetten

megállapította a testület a Chartával összefüggésben (lásd: 3383/2018. (XII. 14.) AB határozat (a továbbiakban: Abh4.), Indokolás [18]). Ezért a hatásköri korlát nem képezte az akadályát annak a jelen eljárásban sem, hogy az Alkotmánybíróság a szolidaritási hozzájárulás Kvtv.-ben foglalt sérelmezett szabályait felülvizsgálja a Charta 9. cikkének 1., 2. és 4. pontjai alapján.

- [30] 3.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a hatásköri korlát gátolja-e az Áht. sérelmezett szabályának a felülvizsgálatát az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben.
- [31] 3.2.1. Az Alkotmánybíróság általános jogrendre vonatkozó állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében felsorolt törvények listája zártkörű. A korlát az Alaptörvény szerint a következőkre terjed ki: a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények. Az alkotmányossági felülvizsgálatot szűkítő kivételes rezsimbe tehát kizárólag az előbb felsoroltak tartoznak. A lista hatóköre nem bővíthető. A taxatív felsorolás részét képező törvények egyes normái tartalmi vizsgálat alapján sorolandók a korlátozás hatálya alá. Ezt az értelmezési (alap)elvet alkalmazva a kérdés tehát nem az, hogy melyik törvény, hanem az, hogy melyik törvényi rendelkezés tartozik a kivételes rezsimbe (lásd például: 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [8]–[9]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [38]; 2/2022. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [24]).
- [32] A támadott rendelkezés formálisan az Áht.-ban található, amely törvény nincs felsorolva az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében. A fentebb összefoglalt állandó gyakorlatnak megfelelően azonban az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta a következő alpontban, hogy az Áht. sérelmezett szabálya tartalmilag milyen normának feleltethető meg.
- [33] 3.2.2. Az amicus curiae a hatásköri korlát alkalmazását arra alapozta, hogy központi adónemről, illetve központi költségvetésről szóló törvény tartalmáról van szó. Megjegyzendő, hogy ez nem releváns a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatakor, mert ebben az esetben maga az alkotmánybírósági hatáskör áll a korlátozás hatályán kívül (lásd: jelen határozat indokolásának III.3.1. pontját (Indokolás [29])). Ezért az Alkotmánybíróság ebben az alpontban már csak azt vizsgálta, hogy az Áht. 83. § (3) bekezdésének alkotmányossági felülvizsgálatát gátolják-e az amicus curiae 2. oldalán előadottak (lásd idézve: jelen határozat indokolásának I.4. pontját (Indokolás [12] és köv.). A kérdés tehát az volt, hogy az Áht. támadott szabálya központi költségvetési vagy (anyagi) adójogi norma-e, mert ha igen, akkor a hatásköri korlát alá tartozik.
- [34] A központi költségvetés immanens tartalma a bevételi és a kiadási előirányzatokat foglalja magában az államháztartás központi alrendszere szintjén. Azt pedig már számos határozatában megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az adójogi normák közül az esik a hatásköri korlátozás alá, amely tartalmilag, azaz anyagi jogi értelemben hozzátartozik valamelyik adónem törvényi tényállásához, függetlenül attól, hogy melyik jogforrásban található. Az adótényállás azokat az elemeket, törvényi szabályozási egységeket öleli fel, amelyek megvalósulása esetén anyagi jogi fizetési kötelezettség keletkezik. Ezek közé tartoznak különösen az alanyra, a tárgyra, az alapra, a mértékre, a mentességre és a kedvezményre vonatkozó rendelkezések (Abh1., Indokolás [16]; 34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [39]; 3040/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [36]; 2/2022. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [25]).
- [35] „Az államháztartási jog általános jellemzője, hogy kötött rendet ad a költségvetési előirányzatokkal való gazdálkodáshoz. Az államháztartás alanyainak úgy kell rendelkezniük az előirányzatokról és beszámolniuk azok teljesítéséről, ahogyan azokat az Áht. és más jogszabályok előírják” (8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [65]). A központi költségvetési előirányzatokat nem az Áht., hanem az éves központi költségvetési törvény tartalmazza.
- [36] Az államháztartás önkormányzati alrendszerének finanszírozási rendjére vonatkozó törvényi szintű szabályokat az Áht. fekteti le. Ezek között foglal helyet az a rendelkezés, amely az államháztartás központi és helyi alrendszere közti pénzmozgásokra a nettó finanszírozást rendeli alkalmazni. Ennek a finanszírozási megoldásnak a lényege az, hogy a kincstár az Áht. 83. § (1) bekezdésében megjelölt, a helyi önkormányzatoknak járó, azaz számukra forrást jelentő támogatásokból levonja azokat a tételeket, amelyeket a helyi önkormányzatok kötelesek teljesíteni a központi költségvetésbe, és csak a különbözet utalásáról gondoskodik a helyi önkormányzatok javára. A levonandó tételek jogcímeit, amelyek a helyi önkormányzatok szempontjából tartozásnak minősülnek, szintén az Áht. 83. § (1) bekezdése határozza meg.
- [37] Az Áht. 83. § (3) bekezdése, amit az indítványozó támadott, azt a helyzetet kezeli, amikor a helyi önkormányzat tartozásai meghaladják a forrásait a nettó finanszírozásban, azaz a helyi önkormányzat nettó pénzforgalmi pozíciója a központi költségvetéssel szemben „követel”-ből „tartozik”-ra változik az adott elszámolási időszakban. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy egy hónapban az önkormányzat több tartozás befizetésére köteles a központi költségvetésbe, mint amennyi forrásra jogosult onnan. Ekkor a különbözetet a kincstár a Kincstári Egységes Számla terhére megelőlegezi. Az Áht. 83. § (3) bekezdése ezzel az elszámolástechnikai fogással teremti meg a fedezetét

- a központi költségvetés javára járó befizetésnek. Az önkormányzatra pedig beszedési megbízás benyújtásával terheli a megelőlegezés jogcíméből származó tartozást és annak kamatait.
- [38] Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Áht. 83. § (3) bekezdése tartalmilag egy olyan összetett norma, amely az államháztartás önkormányzati alrendszerének finanszírozási rendjéből (nettó finanszírozás) következő egyik szabályozási kérdésre ad választ egy sajátos elszámolástechnika intézményesítésével.
- [39] Ha az Áht. 83. § (3) bekezdésének előbb összefoglalt normatartalmát összevetjük az *amicus curiae* beadványban említett törvényhozási tárgykörök tartalmával, akkor egyértelmű, hogy az nem illeszkedik a központi költségvetés és adók tárgykörébe, mert egy államháztartási jogi normáról van szó. Az Áht. 83. § (3) bekezdése nem bevételi előirányzatról, nem kiadási előirányzatról és nem adótevénytől elemről rendelkezik. Az elemzett bekezdés az államháztartás önkormányzati alrendszerének finanszírozási rendjéhez tartozó sajátos elszámolástechnikát tételez, és mint ilyen, nem is érinti a költségvetési előirányzatok összegét. Az pedig fel sem vetődött az Alkotmánybíróság eljárásában, hogy az Áht. 83. § (3) bekezdése az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében listázott további törvényhozási tárgykörökbe (zárszámadás, illeték, járulék, vám, helyi adó) illeszkedő normát foglalna magában. Következésképpen az Áht. sérelmezett bekezdése formálisan sem és tartalmilag sem tartozik a hatásköri korlát alkalmazási hatálya alá, és ezért az Alkotmánybíróság felülvizsgálhatja azt az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben.
- [40] 4. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az Abtv. 31. § (1) bekezdése (*res iudicata*) akadályát képezi-e az érdemi vizsgálatnak.
- [41] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Áht. sérelmezett rendelkezéseit érdemben még nem vizsgálta felül, ezért e körben nincs helye az ítélt dologra alapított visszautasításnak.
- [42] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kvtv. sérelmezett rendelkezéseit sem vizsgálta még felül érdemben, ezért e körben sincs helye az ítélt dologra alapított visszautasításnak. Ezen az nem változtat, hogy a szolidaritási hozzájárulás azon szabályait, amelyek a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvényben (a továbbiakban: 2017-es költségvetési törvény) voltak foglaltak, az Abh4.-ben ütköztette a Charta 9. cikk 1., 2. és 5. pontjával.
- [43] 5. A fentiek értelmében nem volt akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben foglaltak alapján érdemi vizsgálatot folytasson le a Kvtv. 2. melléklet 57. pontjának Chartába ütközése, valamint az Áht. 83. § (3) bekezdése Alaptörvénybe ütközése vonatkozásában.

IV.

- [44] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [45] 1. Az Alkotmánybíróság először a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát (IV.), majd az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe ütközés vizsgálatát folytatta le (V.).
- [46] Előbbi körében az Alkotmánybíróság áttekintette, hogy a Charta 9. cikk 1., 2. és 4. pontjával kapcsolatban milyen megállapításokat tett korábbi döntéseiben, és levonta az azokból adódó következtetéseket (IV.2. pont, Indokolás [47] és köv.), elemezte a szolidaritási hozzájárulás Kvtv.-ben foglalt sérelmezett szabályait (IV.3. pont, Indokolás [55] és köv.), majd ezek fényében felülvizsgálta a Kvtv. 2. mellékletének 57. pontját (IV.4. pont, Indokolás [64] és köv.)
- [47] 2. Az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdése értelmében a nemzetközi jog azon forrásai, amelyek nem minősülnek a nemzetközi jog általánosan elismert szabályainak, jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé. Magyarország 1990 óta az Európa Tanács tagja [lásd: az Európa Tanács Alapszabályához és az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló Általános Egyezményhez való csatlakozásról, valamint az Európai Emberi Jogi egyezmény aláírásáról szóló 76/1990. (XI. 2.) OGY határozat]. A Chartát mint nemzetközi szerződést az 1997. évi XV. törvénnyel kihirdették Magyarországon, ekként az a magyar jogrendszer részét képezi. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság az Abh4., Indokolás [19] bekezdésében megállapította, a „nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata a normakontroll egy különleges változata, amely esetén az irányadó jogforrás nem az Alaptörvény, hanem az érintett nemzetközi szerződés [legutóbb: 3157/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [21]]. Mindez azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem az Alaptörvény, hanem a Charta mint nemzetközi szerződés tartalmát értelmezi, és veti össze a támadott jogszabályi rendelkezéssel”.
- [48] 2.1. A Charta 9. cikke a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásairól szól. Magyarország a Charta 9. cikkének kötelező hatályát magára nézve elismerte. Az Alkotmánybíróság egy korábbi eljárásában „a Charta 9. cikke [...] értelmezését

mindenekelőtt a Chartához kapcsolódó, nem hiteles Magyarázó jelentés (Explanatory report) alapján végezte el, figyelemmel a nemzetközi szerződések értelmezésének általános szabályait rögzítő, az 1987. évi 12. törvényerejű rendelettel kihirdetett 1969. évi bécsi szerződés 31. cikkére is” (Abh4., Indokolás [22]). Az Alkotmánybíróság ebben az eljárásában is irányadónak tekintette az Abh4.-ben alkalmazott értelmezési módszert.

- [49] „A 9. cikk 1. pontja rögzíti, hogy a helyi önkormányzatok nem korlátlanul, hanem a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül jogosultak megfelelő saját pénzügyi forrásokra, amely azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai nem függetleníthetők a nemzeti gazdaságpolitika által meghatározott keretektől. [...] a Charta szóhasználatában pénzügyi források alatt nem csupán a költségvetési támogatásokat, hanem a helyi önkormányzatok saját bevételeit is nyilvánvalóan érteni kell. A 9. cikk 1. pontja szerinti pénzügyi forrásokkal történő szabad rendelkezés követelménye a Magyarázó jelentés szerint még a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül sem jelent azonban teljes függetlenséget, hanem azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok nem foszthatóak meg attól a szabadságuktól, hogy maguk határozzák meg a kiadási prioritásaikat” (Abh4., Indokolás [23]).
- [50] „A 9. cikk 2. pontja értelmében a pénzügyi forrásoknak a helyi önkormányzatok feladataival arányban kell állnia, mely arányossági követelménynek a Charta szóhasználatából következően nem a költségvetési támogatások, hanem a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai egésze tekintetében kell teljesülnie” {Abh4., Indokolás [24]; lásd még ugyanezt: 3234/2020. (VII. 1.) AB határozat (a továbbiakban: Abh5.), Indokolás [35]}. Az Abh4.-ben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „az államok helyi önkormányzatokra vonatkozó költségvetési szabályozása csak szélsőséges esetben vezethet a Charta 9. cikk 1. pontjának sérelmére. Ilyen szélsőséges esetnek tekinthető, ha a szabályozás sérti a 9. cikk 2. pontja szerinti arányosság elvét. Az a szabályozás, mely differenciáltan, kizárólag a jelentős egy lakosra jutó adóerő-képességgel rendelkező helyi önkormányzatok esetében írja elő szolidaritási hozzájárulás fizetését, mint amilyen a 2017. évi költségvetésről szóló törvény indítvánnyal támadott rendelkezése is, éppen ezért nem tekinthető a Charta 9. cikk 1. és 2. pontjaival ellentétesnek.” (Abh4., Indokolás [35]).
- [51] „A 9. cikk 4. pontja azon pénzügyi rendszerekre vonatkozóan, amelyeken a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai alapulnak, előírja sokrétűség és a rugalmasság követelményét annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást” (Abh5., Indokolás [34]).
- [52] 2.2. A fentiekből az következik, hogy a Charta 9. cikk 1. pontja értelmében a helyi önkormányzatok saját forrásai a nemzeti gazdaságpolitikába ágyazottak, attól nem választhatók el, abból nem ragadhatók ki. Ebben az értelemben a saját forrásokhoz való jog relatív, a nemzeti gazdaságpolitika függvényében értelmezendő. A saját források feletti önkormányzati döntési hatáskört védi az előbbi keretek között.
- [53] A Charta 9. cikk 2. pontja szerinti feladatokkal arányos források követelménye magában foglalja az összes önkormányzati forrást, azaz ennek a pontnak az érvényesülése azt követeli meg, hogy a helyi önkormányzatok finanszírozási rendszere mint egész biztosítsa a pénzügyi fedezetet a helyi önkormányzatok számára azon feladatok ellátásához, amelyeket jogszabályok telepítenek rájuk. A Magyarázó jelentés ehhez a ponthoz azt fűzi hozzá, hogy az arányos források követelménye mindenekelőtt azon feladatok tekintetében kell, hogy érvényesüljön, amelyeket kifejezetten előírtak a számukra, azaz amelyeket központi jogszabály alapján kötelező ellátniuk. Az Alkotmánybíróság annak a megállapítását, hogy ez a pont sérült, a szélsőséges esetekre tartja fenn. A finanszírozási rendszer egészére vonatkoztatott arányosság követelménye nem önmagáért való szabály. Azt célozza, hogy a feladatellátás anyagi-pénzügyi fedezete biztosított legyen. A szolidaritási hozzájárulás cizellált szabályrendszere önmagában nem vonható kétségbe a Charta 9. cikk 1. és 2. pontja alapján.
- [54] A Charta 9. cikk 4. pontja azt garantálja, hogy az önkormányzati finanszírozás rendszerében lehetőség szerint a bevételek tartsanak lépést a kiadások alakulásával. A Magyarázó jelentés ennek a pontnak akkor tulajdonít kiemelkedő jelentőséget, amikor az infláció az önkormányzati feladatellátás költségeit emeli, miközben a bevételek színvonala ezt nem követi le. Mindazonáltal ebből a pontból a Magyarázó jelentés szerint nem vonható le olyan következtetés, hogy a forrásoknak automatikusan igazodniuk kellene a növekvő költségekhez.
- [55] 3. A szolidaritási hozzájárulást a 2017-es költségvetési törvény vezette be Magyarországon. Ez a jogintézmény ugyanakkor nem ismeretlen az Európa Tanács tagállamaiban sem, mint amilyen például a Német Szövetségi Köztársaság, ahol működik a szolidaritási hozzájárulásnak megfelelő tethető jogintézmény.
- [56] 3.1. A Gewerbesteuerumlage („jutalék a helyi iparüzési adóból”) az 1969-es önkormányzati pénzügyi reform óta egy olyan fizetési kötelezettség, amelyet a német helyi iparüzési adóbevételeket beszedő települési önkormányzatok fizetnek a tartományi és a szövetségi költségvetésbe. A magyar szabályozáshoz képest különbség, hogy a Gewerbesteuerumlage alkalmazására a Grundgesetz 106. § (6) bekezdés negyedik mondata kifejezett felhatalmazást ad. A Gewerbesteuerumlage anyagi jogi szabályai nem az éves költségvetési törvényben, hanem

egy önálló törvényben található. Ez a Gemeindefinanzreformgesetz, amelynek 6. §-a rendezi a szóban forgó jutalékot. Ezt a német kormányzati pénzügyekben nem tekintik Finanzausgleich-nak nevezett horizontális közpénzügyi kiegyenlítés részének, hanem fordított vertikális (lentől felfelé irányuló) közpénzügyi kiegyenlítésként fogják fel. A Gewerbesteuerumlage nem a pénzügyi, hanem a közigazgatási bíróságok hatáskörébe tartozik, mert nem adóként kezelik. Az adókkal kapcsolatos jogviták a pénzügyi bíróságokhoz tartoznak.

- [57] 3.2. Az Alkotmánybíróság Abh4.-ben tett megállapításai szerint a szolidaritási hozzájárulás eredetileg a horizontális közpénzügyi kiegyenlítés részeként jelent meg a magyar önkormányzatok finanszírozási rendszerében. Ezt a jellemzőjét ismerte el az Alkotmánybíróság az Abh4., Indokolás [36] bekezdésében.
- [58] A 2017-es és a 2023-as szolidaritási hozzájárulás elemi megkülönböztető jegye azonban az, hogy a fenti jellemzőjét 2023-ra a szolidaritási hozzájárulás elveszítette. A Kvtv. 2. melléklete 57. pontjának – ellentétben az Abh4. idején hatályban volt szabályozással – nincs olyan eleme, amely a magas adóerő-képességgel rendelkező önkormányzatoktól való támogatásvonással egyidejűleg az alacsony adóerő-képességgel rendelkező települési önkormányzatok számára kiegészítő támogatás fizetéséről rendelkezne.
- [59] A 2023-as szolidaritási hozzájárulás jogforrása a Kvtv. 2. melléklete, amely a „települési önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása” címet viseli. Ezek azok a támogatások, amelyeket a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 117. § (1) bekezdés a) pontja alapján a központi költségvetésnek felhasználási kötöttséggel biztosítania kell a települési önkormányzatok számára kötelezően ellátandó, törvényben előírt egyes feladataikra. A mellékletben összesen 160 sorban foglalt jogcím található. Ebből 159 soron támogatást irányoztak elő, amelyet a központi költségvetés a települési önkormányzatoknak biztosít összesen 860,6 milliárd Ft összegben (az összesített összeget lásd: Kvtv. 1. melléklet IX. fejezet 1. cím; a jogcímek felsorolását és számozását lásd: Kvtv. 2. melléklet I. pont).
- [60] A Kvtv. 2. melléklet I. pontja legutolsó, 160. során található a szolidaritási hozzájárulás, ami a támogatásokkal ellentétes irányú pénzmozgást jelent, azaz ezt a Kvtv.-ben meghatározott adóerő-képességgel rendelkező települési önkormányzatok fizetik a központi költségvetésbe. Ennek ellenére a szolidaritási hozzájárulás a fentebb idézett című 2. mellékletben található.
- [61] A Kvtv. támadott szabályai értelmében (Indokolás [19]) a szolidaritási hozzájárulás egy olyan közjogi fizetési kötelezettség volt 2023-ban, amelynek alanya a 22 000 Ft feletti egy lakosra jutó iparűzési adóerő-képességgel rendelkező önkormányzat volt; tárgya a helyi iparűzési adó bevezetésének önkormányzati hatásköre volt; alapja az egy önkormányzati lakosra jutó iparűzési adóerő-képesség volt, amit nem a folyóévi, hanem az egy évvel korábbi adatok alapján határoztak meg (lásd: Kvtv. 2. melléklet II. 1.2. és 1.3. pont); mértéke az alapja függvényében sávosan emelkedett. A szolidaritási hozzájárulásból származó befizetéseket (237,24 milliárd Ft) a központi költségvetés IX. fejezete javára számolták el, amely a helyi önkormányzatok támogatásait (968,59 milliárd Ft) foglalta magában, és amelyből 860,6 milliárd Ft az Möt. 117. § (1) bekezdés a) pontja szerinti támogatás. Az államháztartásért felelős miniszter diszkrecionális jogkörben eljárva a Kvtv. 2. melléklet 57.2. pontja szerinti paramétertáblában szereplő kategóriahatárokat és hozzájárulási mértékeket módosíthatta, amely egyetlen kategóriát sem érintett hátrányosan. A szolidaritási hozzájárulás jellemzője volt még 2023-ban az is, hogy befizetésével szemben a fizetésre kötelezett önkormányzat ellenszolgáltatásra nem volt jogosult.
- [62] 3.3. Ami a szolidaritási hozzájárulás alkotmányos megítélését illeti, az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy a helyi önkormányzatok szolidaritási hozzájárulás-fizetési kötelezettsége nem a közteherviselési kötelezettségből fakad. Az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésének ugyanis a helyi önkormányzatok nem a címzettjei, hanem a jogosultjai, azaz olyan közhatalommal rendelkező szervezetek, amelyeket alaptörvényi szinten ruháztak fel adóztatási hatáskörrel [Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pont]. Az Möt. 41. § (1) bekezdése alapján sui generis jogi személynek minősülő helyi önkormányzatok annyiban lehetnek a közteherviselési kötelezettség alanyai alkotmányjogi értelemben, amennyiben magánjogi jogviszony szereplőiként járnak el. A szolidaritási hozzájárulás olyan költségvetési törvényben meghatározott fizetési kötelezettség, amelyhez számos hasonló példát ismer a Kvtv. (lásd például: Kvtv. 10. §). Megjegyzendő az is, hogy ha a szolidaritási hozzájárulás központi adó lenne, nem lehetne az anyagi jogi szabályait a Kvtv.-ben elhelyezni, és kizárt lenne a miniszter diszkrecionális döntési joga a szolidaritási hozzájárulás mértékére kiható módosításáról. Nincs és nem is lehet olyan törvényben szabályozott adó, amelynek normában foglalt sávjait és mértékeit a végrehajtó hatalom (Kormány) egyik tagja tetszése szerint megváltoztathatja valamely adóalanyi részcsoport javára.
- [63] Ezekből az következik, hogy a Kvtv. sérelmezett szabályaiban foglalt szolidaritási hozzájárulás egy olyan, alkotmányjogi értelemben adónak nem minősülő, ám kötelező és ellenszolgáltatás nélküli közjogi fizetési kötelezettség az államháztartás helyi alrendszeréből az államháztartás központi alrendszerébe, amelyet a törvényalkotó a helyi önkormányzatok finanszírozási rendszerébe ágyazott, hiszen a települési önkormányzatok

általános működésének és ágazati feladatainak támogatásával összefonva szabályozta. A helyi önkormányzatok finanszírozási rendszerében a szolidaritási hozzájárulás a fizetésére kötelezett települési önkormányzat forrásait csökkenti. A pénzforgalmi egyenleg szintjén az önkormányzat a szolidaritási hozzájárulással csökkentett általános működésre és ágazati feladatokra járó támogatások összegét élvezzi a költségvetési évben.

- [64] 4. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy jelen eljárása nem az absztrakt, hanem a konkrét normakontroll különleges változata (nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata), amelyben kiindulópontként az indítványra okot adó ügy tényállása szolgált. Ezért az eldöntendő kérdés nem pusztán az volt, hogy a Kvtv. perben alkalmazandó támadott rendelkezései általában ellentétesek-e a Charta indítványozó által felhívott rendelkezéseivel, hanem kifejezetten az is, hogy azok olyan tartalommal érvényesíthetőek-e a perben a felperes esetében, amely konform a Charta 9. cikk 1., 2. és 4. pontjával. Az Alkotmánybíróság a Charta felhívott pontjainak a sorrendjében folytatta le a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát.
- [65] A bírói indítvány azt tárta az Alkotmánybíróság elé, hogy a felperesi önkormányzat a szolidaritási hozzájárulás összegének megfizetésével negatív egyenleggel zárja a 2023. évet. Ennek okaként azt jelölte meg, hogy míg a felperest 39,8 milliárd Ft illeti meg támogatás formájában a Kvtv. 2. melléklete szerint, addig 57,8 milliárd Ft-ot köteles befizetni a központi költségvetésbe szolidaritási hozzájárulás jogcímen. A kettő különbsége 18 milliárd Ft. Az Alkotmánybíróságnak, anélkül hogy jogosult lett volna új vagy másik tényállást megállapítani, azt kellett eldöntenie, hogy a támadott szabályozás ellentétes-e a Charta fentebb hivatkozott pontjaival. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor – összhangban az Alaptörvény hatálybelépése előtt folytatott gyakorlatával [lásd például: 48/2001. (XI. 22.) AB határozat, ABH 2001, 330, 337.] – nem tartozik a feladatába annak tényszerű vizsgálata, hogy az önkormányzatok számára a törvényhozás által biztosított bevételi források megfelelően biztosítják-e a feladatok ellátásának gazdasági feltételeit. Az Alaptörvény e tekintetben nem hozott magával olyan változást, amely az Alkotmánybíróság – feladat- és hatásköreiben gyökerező – szerepfelfogását abba az irányba térítette volna el, hogy számszerűségi felülvizsgálatot folytasson le az önkormányzati finanszírozási rendszer felett.
- [66] 4.1. A Charta 9. cikk 1. pontja a saját pénzügyi források, azaz az önkormányzati bevételek feletti relatív rendelkezési szabadságot védi. Ez a pont arra irányul, hogy az önkormányzati bevételekhez a nemzeti gazdaságpolitika által lehetővé tett kereteken belül közvetlenül ne kapcsolódjon olyan speciális jogszabályi rendelkezés, amely pontosan meghatározza, hogy mire lehet fordítani azokat. A szolidaritási hozzájárulás nem hozható alkotmányjogilag értékelhető, és ekként érdemi elbírálást lehetővé tevő kapcsolatba a Charta előbbi pontjával. A Kvtv. 2. mellékletének 57. pontja ugyanis tárgyánál és tartalmánál fogva nem korlátozza valamely önkormányzati forrás felhasználási lehetőségét, hanem egy fizetési kötelezettséget ír elő, ami az önkormányzat számára nem bevételi forrás, hanem kötelező kiadás.
- [67] A Charta szóban forgó pontját nem lehet úgy értelmezni, hogy valamely központi jogszabályból következő önkormányzati kiadás a bevételek feletti szabad rendelkezési jogot csorbítja. Ez a pont az önkormányzati bevételek pántlikázásával avagy felcímkézésével szemben fogalmazódott meg, és nem vonatkozik az önkormányzati kiadásokra. E tekintetben tehát az Alkotmánybíróság osztotta az amicus curiae-ben foglaltakat.
- [68] 4.2. A Charta 9. cikk 2. pontja az arányosság követelményét fekteti le, amelynek – az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint – nem a költségvetési támogatások, hanem a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai egésze tekintetében kell teljesülnie (Indokolás [53]). Másként fogalmazva: amikor az Alkotmánybíróság azt vizsgálja, hogy az arányosság követelménye érvényesült-e, az önkormányzat kiadási és bevételi előirányzatait nem külön-külön tételesen, hanem összességükben vizsgálja meg. A vizsgálat köréből a szolidaritási hozzájárulás sem rekeszthető ki, hiszen azt a törvényalkotó a helyi önkormányzatok finanszírozási rendszerébe ágyazta (Indokolás [63]).
- [69] 4.2.1. A Charta 9. cikk 2. pontja szerinti arányosság követelményét tehát nem lehet egy konkrét költségvetési tételre vonatkoztatni, hanem azt a szabályozás komplex jellegére tekintettel, a 9. cikk további rendelkezéseivel összhangban szükséges vizsgálni. A Charta eredeti angol nyelvű szövege a 9. cikk (2) bekezdésében az alábbi rendelkezést tartalmazza: „Local authorities’ financial resources shall be commensurate with the responsibilities provided for by the constitution and the law.” A „commensurate” kifejezést a magyar nyelvű kihirdetett szöveg arányban álló-nak fordítja, ami visszaadja az eredeti szótári jelentést, hiszen az összemérhetőt, hozzáillőt, valamihez hozzámérhetőt, azaz valamivel arányosat jelent. Lényeges, hogy ez az összemérhetőség (arányosulás) egyfelől az önkormányzatnak a(z összes) pénzügyi forrását (financial resources), másfelől az összes feladatát (responsibilities – azaz pontosabban kötelezettséget) illetően kell, hogy fennálljon.
- [70] Attól sem lehet elvonatkoztatni, hogy a Charta 9. cikkébe foglalt összetett szabályozásnak több eleme van. Ezeket nem szó szerint, hanem rendszerben értelmezve az állapítható meg, hogy ez a cikk egyrészt rögzíti az olyan, megfelelő saját pénzügyi forrásokra való jogosultságot, amelyekkel hatáskörük keretein belül

az önkormányzatok szabadon rendelkeznek, de másrészt – a nemzetközi egyezményekre jellemző módon rögtön le is határolva ezt a jogot – kimondja, hogy a helyi önkormányzatok a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül jogosultak erre (1. pont). Rögzíti azt, hogy az önkormányzat pénzügyi forrásainak az alkotmányban és jogszabályokban meghatározott feladataikkal (kötelezettségeivel) arányban kell állnia (2. pont). Rendelkezik arról, hogy az önkormányzatok pénzügyi forrásainak legalább egy részét olyan helyi adóknak és díjbevételeknek kell kitennie, amelyek mértékének meghatározására – megint csak jogszabályi keretek között – e szervezeteknek van hatáskörük (3. pont). Előírja, hogy a pénzügyi rendszerek, amelyeken a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásai alapulnak, legyenek eléggé sokrétűek és rugalmasak ahhoz, hogy lehetővé tegyék a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulásával való lépéstartást, ismételten rögzítve egy korlátozó rendelkezést: amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges (4. pont). Végül a pénzügyileg gyengébb helyi önkormányzatok védelme szükségessé teszi olyan pénzügyi kiegyenlítési eljárások, illetőleg ezekkel egyenértékű intézkedések intézményesítését, amelyek célja a számításba jövő pénzügyi források egyenlőtlen elosztása, valamint a teljesítendő pénzügyi terhek által okozott hatások korrekciója, de az ilyen eljárások, intézkedések nem csökkenthetik a helyi önkormányzatoknak a saját feladatkörüket illető döntési szabadságát (5. pont).

- [71] A szabályozás tehát nemcsak többrétegű, hanem többszörösen visszautal a nemzeti szabályozás, gazdaságpolitika, sőt a gyakorlati megvalósítás korlátozó lehetőségére is.
- [72] Ezek mellett az Alkotmánybíróság azt is figyelembe vette, hogy a nemzetközi szerződésbe (Chartába) ütközés vizsgálata ürügyén sem tartozik a feladatába az önkormányzati források és kiadások számszerű összemérése. Ez annál is inkább így van, minthogy az Möt. 117. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a helyi önkormányzatok kötelezően ellátandó feladataihoz való központi költségvetési „támogatás biztosítása a következő szempontok figyelembe vételével történik: a) takarékos gazdálkodás, b) a helyi önkormányzat jogszabályon alapuló, elvárható saját bevétele, c) a helyi önkormányzat tényleges saját bevétele.” Takarékosági szempontú vizsgálat lefolytatására az Alkotmánybíróság nincs felhatalmazva. A nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatán alapuló alkotmánybírósági kontroll ezért nem terjed odáig, hogy takarékosági, avagy célszerűségi-hatékonysági szempontokat vonjon be az Alkotmánybíróság annak a kérdésnek az eldöntésébe, hogy a Charta 9. cikk 2. pontjában foglalt feladatokkal arányos források követelménye sérült-e.
- [73] 4.2.2. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az előbbiek nem jelentik egyben azt is, hogy a sérelmezett fizetési kötelezettség, szolidaritási hozzájárulás és a Charta 9. cikk 2. pontja között nincs érdemi alkotmányos összefüggés. A szolidaritási hozzájárulás, amikor nettó befizetővé tesz egy helyi önkormányzatot, akkor kerülhet összeütközésbe a Chartában, illetve az Alaptörvényben biztosított önkormányzati pénzügyi autonómiával, amikor már alkotmányjogi érvekkel kifejezhetővé, illetve az Alkotmánybíróság eszköztárával is mérhetővé válik a finanszírozási rendszer súlyos aránytalansága. Ebben az értelemben szólt tehát az Abh4. a szélsőséges esetekről (Indokolás [50]). Arra van szükség, hogy okszerű kapcsolat legyen kimutatható a nettó befizetői pozíció mértéke és aközött, hogy a helyi önkormányzat a finanszírozási rendszere egészéből származó forrásai alapján nem képes jogszerűen kiegyensúlyozott és fenntartható költségvetési gazdálkodást folytatni, amely alkotmányos értéket az Alaptörvény N) cikk (1) bekezdése fekteti le. Az adott esetben az ilyen költségvetési helyzetek indikátorai közé nem csak egy év költségvetési hiánya vagy likviditási célú hitelállománya tartozhat hozzá, hanem figyelemmel kell lenni a közép- és hosszútávú tendenciákra is. Utóbbiak ugyanis alkalmasabbak arra, hogy az önkormányzat költségvetésében, illetve finanszírozási rendszerében strukturálisan jelentkező forráshiányt jelezzék. A törvényalkotónak tehát arra figyelemmel kell lefektetni a sérelmezett fizetési kötelezettség cízellát szabályait, hogy azok ne tegyék az önkormányzat költségvetésének struktúráját ellentétessé a feladatokkal arányos források követelményével.
- [74] 4.2.3. Az Alkotmánybíróságnak eljárása során hivatalos tudomása volt az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ) 24015 számú jelentéséről (a továbbiakban: Jelentés). Az ÁSZ az Alkotmánybíróság megállapítása szerint „olyan alkotmányos intézmény, amely az Országgyűlés kivételével minden más szervtől függetlenül végzi tevékenységét, függetlensége az Alaptörvény 43. cikkében és az ÁSZ tv.-ben rögzített személyi, pénzügyi, jogi és szervezeti garanciákban nyilvánul meg” (Abh3., Indokolás [46]).
- [75] A Jelentés Budapest Főváros Önkormányzata költségvetésének és zárszámadásának ellenőrzéséről szól. A Jelentés a Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzete egészének alakulását értékelt a 2020–2022. évek vonatkozásában, kitekintve a 2023. év I. félévére és az azt követő időszakot érintő folyamatokra is. A Jelentés összefoglaló soraiban az áll, hogy a „Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzete kedvezőtlenül alakult az ellenőrzött időszakban, amelyre a külső negatív tényezők (koronavírus járvány, gazdasági visszaesés, energiaválság, infláció) mellett az önkormányzatok gazdálkodását befolyásoló kormányzati intézkedések (szolidaritási hozzájárulás összegének emelése, mikro-, kis- és középvállalkozások helyi iparüzési adó mértékének 2%-ról 1%-ra történő csökkentése) is

hatással voltak. A 2020–2022. évi költségvetési egyenleg negatív volt szemben a bázisévnek tekintett 2019. évvel. A 2020–2022. években a működési bevételek egyik évben sem nyújtottak fedezetet a működési célú kiadásokra, amely pénzügyileg fenntarthatatlan helyzetet jelez. [...] A 2020–2022. évi költségvetési hiányt és a hiteltörlesztési kötelezettséget az előző évek maradványa nem fedezte. A Fővárosi Önkormányzat a 2020–2022. évi hiányzó forrás (153 684,5 M Ft) finanszírozására a 2020. év elején államkötvényekben, lekötött bankbetétben rendelkezésre álló forrásokat felhasználta. [...] A 2023. évben működési kockázatot jelez, hogy a működési bevételek között tervezett – készletek közé átsorolt – ingatlanok értékesítéséből származó bevétel a 2022. évhez hasonlóan várhatóan alulteljesül [...]. A Fővárosi Önkormányzat likviditási nehézségei áthidalásához a 2020–2022. években 25 000,0 M Ft folyószámla hitelkerettel rendelkezett, egyéb likviditási célú hitelt nem vett igénybe. [...] A likviditási nehézségek 2023. év I. félévében fokozódtak, a folyószámlahitel átlagos napi állománya az előző évi duplájára nőtt, 2023. július 14. – szeptember 20. között szükségessé vált a folyószámla hitelkeret 40 000,0 M Ft-ra történő emelése is. Ezentúl a likviditási helyzet javítása érdekében az iparüzési adó beszedési számlára befolyt adóbevételekből több alkalommal előleget vettek igénybe. A finanszírozási bevételek 2023. évi tervezésének megalapozottsága hiányában kockázatot jelent a tervezett kiadások fedezetének biztosítása. A költségvetés végrehajtása során további kockázatot jelent az elkülönített számlákról finanszírozásba bevont források visszapótlási kötelezettségének teljesíthetősége” (Jelentés 11–13. oldal).

- [76] A Jelentés 1.3. számú megállapítása úgy szól, hogy a „2023. évi költségvetésben az ellenőrzött előirányzatoknál – a szolidaritási hozzájárulás, valamint az Egészséges Budapest Program kiadási előirányzata kivételével – a feladatellátáshoz szükséges kiadások megtervezése biztosított volt” (Jelentés 18. oldal). Ennek megfelelően az ÁSZ – többek között – azt javasolta a főjegyző számára, hogy intézkedjen annak érdekében, hogy a költségvetési tervezés során a szolidaritási hozzájárulás tekintetében annyi kiadás kerüljön megtervezésre, amennyi a feladat ellátásához indokoltan szükséges (Jelentés, Javaslatok a főjegyző részére 5., 47. oldal).
- [77] A Jelentés kimutatásai szerint a 2020–2022. években képződött 186 007,5 millió Ft működési célú hiány kialakulásához a szolidaritási hozzájárulás 62 796,2 millió Ft-os többletével járult hozzá (Jelentés 29. oldal). Míg 2017-ben az egyedi törvényi mentesítés miatt a felperesnek még egyáltalán nem kellett szolidaritási hozzájárulást fizetnie, addig 2018-ban 5 milliárd Ft, 2019-ben 10 milliárd Ft, 2020-ban 21,77 milliárd Ft, 2021-ben 35,35 milliárd Ft, 2022-ben 35,67 milliárd Ft volt ennek a fizetési kötelezettségnek az éves összege (Jelentés 25. oldal). A felperes 2021-től folyamatosan nettó befizető a központi költségvetésbe (Jelentés 26. oldal).
- [78] Az ÁSZ független Jelentéséből az Alkotmánybíróság azt a következtetést vonta le, hogy bár a felperes költségvetési helyzete az ÁSZ szerint pénzügyileg fenntarthatatlan, 2023-ra nézve nem volt kimutatható a nettó befizetői pozíciónak és az előbbi helyzetnek az ok-okozati összefüggése a költségvetés struktúráját tekintve, jöllehet az utóbbi években a költségvetési gazdálkodása egyre inkább elnehezült, miközben a szolidaritási hozzájárulás progresszívan emelkedett.
- [79] 4.2.4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Charta 9. cikk 2. pontjának sérelmét nem állapította meg.
- [80] 4.3. A Charta 9. cikk 4. pontja azt garantálja, hogy az önkormányzatok bevételei lehetőség szerint igazodjanak az inflációhoz (Indokolás [54]). Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy ennek a követelménynek kiemelkedő jelentősége van olyan időszakban, amelyben az infláció magasabban alakul a Magyar Nemzeti Bank által célként kitűzött 3%-nál. Nem kétséges, hogy az elmúlt évek ilyenek voltak. Ugyanakkor a Kvtv. sérelmezett szabálya és aközött, hogy az önkormányzati bevételek – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – kövessék a feladatok megvalósításához szükséges költségek tényleges alakulását, nincs közvetlen érdemi összefüggés. Azért nincs, mert a Charta előbb hivatkozott pontja a bevételekkel szemben támaszt követelményt (legyenek azok eléggé rugalmasak és sokrétűek), miközben a Kvtv. sérelmezett szabálya egy önkormányzati kiadás (Indokolás [63]). Ezen a megállapításon az nem változtat, hogy a szolidaritási hozzájárulást a jogalkotó az önkormányzati finanszírozási rendszerbe ágyazta.
- [81] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a határozat rendelkező részének 1. pontja szerint elutasította azt az indítványt, miszerint a Kvtv. sérelmezett szabályai ellentétesek a Charta – mint nemzetközi szerződés – 9. cikk 1., 2. és 4. pontjával.

V.

- [82] 1. Az Áht. sérelmezett szabályának felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság először felvázolta a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos állandó gyakorlata sarokköveit, és levonta az azokból adódó következtetéseket (V.2. pont, Indokolás [83] és köv.), majd elemezte a kincstár beszédési megbízás benyújtását

eredményező tevékenységét, illetve az arra vonatkozó jogszabályi környezetet (V.3. pont, Indokolás [90] és köv.), végül ütköztette az Áht. 83. § (3) bekezdését az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével (V.4. pont, Indokolás [104] és köv.).

- [83] 2. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] állandó gyakorlatának a jelen ügy szempontjából releváns része és az abból levonható következtetések a következőképpen foglalhatók össze.
- [84] 2.1. „Jogállami keretek között a »tisztességes« karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény. Ezért a sajátosságok figyelembe vétele mellett, de a hatósági eljárásban is meg kell jelennie a fair eljárás követelményeinek [...]. A fentiek [...] megnyilvánulása az, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke önálló, az ügyintézés alapjogaként ismeri el a fair hatósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi jogvédelem kiterjed a hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes módon és észszerű határidőn belüli ügyintézésére, a hatósági aktusok törvényben meghatározott indokolására [XXIV. cikk (1) bekezdés], valamint a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére [XXIV. cikk (2) bekezdés]” (lásd először: Abh1., Indokolás [28]–[29]; lásd még például: 25/2020. (XII. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh6.), Indokolás [24]; 3344/2023. (VII. 5.) AB határozat (a továbbiakban: Abh7.), Indokolás [29]; 3458/2023. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [22]).
- [85] „Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya [...] az ügyfél [...]. E jog köteleztette a közigazgatási hatóság [...]. Az alapjog rendeltetése, hogy ügyfélközpontú megközelítésben biztosítsa a közérdek és a szubjektív jogvédelem közötti egyensúlyt, az anyagi jog érvényesülését, végső fokon a hatóság jogszerű működését. Tartalmát tekintve a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyek az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megköveteli” (Abh1., Indokolás [57]; Abh2., Indokolás [33]; Abh3., Indokolás [59]).
- [86] „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálya alatt is alapelvként kezelte a közigazgatás jognak alárendelt tevékenységére vonatkozó jogállami parancsot {5/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [37]; 24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [20]; 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [85]}. [...] megállapította számos olyan, az alapjog tartalmához tartozó részjogosítvány – korábban törvényben garantált jog – alapjogi jellegét, amelyek az ügyfelet helyezik középpontba, és amelyek érvényesítése, a vizsgálati típusú hatósági eljárás alaki és anyagi hatékonyságát (gyorsaságát, szakszerűségét, törvényességét), összességében jognak alárendeltségét hivatottak szolgálni. E részjogosítványok a korlátozhatóság szempontjából az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti rezsim alá tartoznak” (lásd először: Abh1., Indokolás [32]; lásd még például: Abh6., Indokolás [24]; Abh7., Indokolás [29]).
- [87] Eddigi gyakorlatában részjogosítványként tekintett az Alkotmánybíróság különösen a hatóság eljárásának időbeli dimenziójára {3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [71]–[77]; 17/2015. (VI. 5.) AB határozat (a továbbiakban: Abh8.), Indokolás [108]; 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [45]; Abh6., Indokolás [36]–[37]}. A hatósági eljárás alapjogilag is értékelt elemének minősítette a határozat közlését {6/2017. (III. 10.) AB határozat, Indokolás [37]–[39]} és a közlés módját {Abh8., Indokolás [109], megerősítette: 35/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [27]}. A testület a XXIV. cikk (1) bekezdésének részeként nevezte meg a fegyveregyenlőség jogát is az olyan hatósági eljárásokban, amelyek ellenérdekű ügyfelek részvételével zajlanak {10/2017. (V. 5.) AB határozat (a továbbiakban: Abh9.), Indokolás [61]–[63]}. Az Alkotmánybíróság levezette az ügyféli jogálláshoz való jogát azon személyeknek, akik az anyagi jogszabályok szerint jogosultaknak minősülnek, vagy ezt alapos okkal állítják {3241/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [30]; 3004/2023. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [27], [30]–[31], [37]–[38]}. Kifejezetten kimondta az Alkotmánybíróság, hogy az „Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti alapjog alanya [...] az ügyfél, azaz az a természetes vagy jogi személy, illetve szervezet, akinek/amelynek a jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti” (Abh1., Indokolás [57]). Az iratmegismeréshez való jogot és a nyilatkozattétel jogát is a részjogosítványok közé sorolta az Alkotmánybíróság {Abh1., Indokolás [28]–[34]; 3069/2022. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [23]–[25]; Abh9., Indokolás [74]; 3434/2023. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [56]–[65]}.
- [88] „A tisztességes hatósági eljárás követelménye egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, jöllehet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményrendszer eltérő lehet az egyes szakigazgatási eljárásokban, azok sajátosságaira tekintettel. Az Alaptörvényből levezethető követelményeknek tehát figyelemmel kell lenniük az egyes szakigazgatási eljárások speciális vonásaira” {Abh1., Indokolás [32]; 28/2019. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [74]; Abh6., Indokolás [25]}.
- [89] 2.2. Ezekből az következik, hogy ha egy közigazgatási hatóság közhatalom erejével felruházott eljárást folytat, akkor arra kiterjed az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének az alkalmazási hatálya. Ez a jog egyetlen hatósági eljárásban sem sérülhet, azaz mindegyikben képesnek kell lennie az ügyfélnek arra, hogy az egyes szakigazgatási sajátosságoknak megfelelő tartalommal gyakorolja a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog részjogosítványait, amelyekből az felépül. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a rendeltetése, hogy az egyes szakigazgatási

jogszabályokon felülemelkedve, ám azok Alaptörvényre visszavezethető sajátosságait elismerve, azon személyeket is tartalmazza, akik/amelyek számára az ügyféli részvételi jogokat az Alaptörvény alapján biztosítani szükséges.

- [90] 3. A bírói kezdeményezésben előadott sérelem középpontjában a kincstár által kibocsátott beszédési megbízás áll. Az Alkotmánybíróság a jelen határozat indokolásának [33] és azt követő bekezdéseiben elemezte a beszédési megbízás funkcióját a helyi önkormányzatok nettó finanszírozásában. Ezeket a megállapításokat itt nem ismételi meg, jöllehet támaszkodik rájuk. Ebben a pontban az Alkotmánybíróság kifejezetten azt vizsgálta, hogy milyen jellemzőkkel rendelkezik az az eljárás, amelynek eredményeképpen a kincstár kibocsátja az önkormányzatot terhelő beszédési megbízást. Ennek megfelelően a vizsgálat két elemre irányult: milyen szerv milyen eljárást folytat le.
- [91] 3.1. Az Áht. 109. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány kincstárként a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szerinti Magyar Államkincstárt (a továbbiakban: Kincstár) jelölte ki [Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés].
- [92] 3.1.1. A Kincstár az államháztartásért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A Kincstár vezetője az elnök. A Kincstár vezetőjének helyettesei az elnökhelyettesek, akik az elnök munkáját segítik. (Korm. rendelet 1–3. §). A központi hivatal törvény vagy kormányrendelet által létrehozott, miniszter irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szerv [lásd: a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 36. § (1) bekezdés]. Az előbb hivatkozott törvény 38. § (1) bekezdésének hatálybalépése (2019. január 1.) óta a központi hivatal, abban a törvényben vagy kormányrendeletben, amely létrehozta, tevékenysége alapján a következő típusokba sorolható: hatósági, piacfelügyeleti, szolgáltató, fenntartói, forráskezelő, ellenőrző, illetve kiszolgáló. Ez a besorolás a 2017-es Korm. rendeletben értelemszerűen nem található meg.
- [93] A Kincstár területi szerveit és azok illetékességi területét a Korm. rendelet 1. melléklete határozza meg. A Kincstár hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben – ha kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – első fokon a területi szervek járnak el. A területi szervet igazgató vezeti. A Kincstár területi szerveinek hatáskörébe tartozó közigazgatási hatósági ügyekben – ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – a fellebbezés elbírálására jogosult szerv és a felügyeleti szerv a Kincstár központi szerve. A Kincstár elnöke a közigazgatási hatósági ügyek körébe nem tartozó feladatok ellátását az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével az előbbiektől eltérően szabályozhatja (Korm. rendelet 7. §). A Kincstár alkalmazottai felett – ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik – a munkáltatói jogokat az elnök gyakorolja. Az elnök, az elnökhelyettes és a Kincstár központi szervének más alkalmazottja a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság és a területi szervek igazgatóját, más vezetőit és ügyintézőit közigazgatási hatósági eljárás során nem utasíthatja (Korm. rendelet 8. §).
- [94] 3.1.2. Ezek alapján az volt megállapítható, hogy a Kincstár a közigazgatási jog által szabályozott kormányzati igazgatási szervek egyike. A központi végrehajtó hatalomba tartozó központi hivatal, amelyet az államháztartásért felelős miniszter irányít, az elnök vezet, és amely hatósági feladatokat és más típusú feladatokat is ellát. A közigazgatási hatósági ügyek körébe nem tartozó kincstári feladatok tekintetében eltérést engedő szabályokat ad meg a Korm. rendelet. A hatósági ügyek intézését kötött módon szabályozza a Korm. rendelet, amelyből kiemelendő, hogy a Kincstár elnöke munkáltatói jogkörben nem adhat utasítást. A Kincstár tehát hatósági ügyeket is intéz és más feladatokat is végez.
- [95] 3.2. Alapító okirata értelmében a Kincstár ellátja az Áht.-ban, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvényben, a Korm. rendeletben, valamint az egyéb jogszabályokban a számára meghatározott további feladatokat (Kincstár alapító okirat, 4.1. pont). E számos feladat közül a jelen ügy szempontjából a következő kettőt szükséges kiemelni.
- [96] 3.2.1. A Kincstár végrehajtja a kiadások teljesítésére, a bevételek beszedésére irányuló pénzügyi lebonyolítási feladatokat (Kincstár alapító okirat, 4.3.16. pont). Az indítványban sérelmezett beszédési megbízás ezek körében értelmezhető.
- [97] A beszédést nem a Ptk., hanem a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) definiálja. Eszerint a beszédés a kedvezményezett rendelkezése alapján végzett olyan pénzforgalmi szolgáltatás, amelynek során a fizető fél fizetési számlájának a kedvezményezett javára történő megterhelése a fizető fél által adott hozzájárulás alapján történik (Pft. 2. § 2.).
- [98] A beszédési megbízás a fizetési számlák közötti fizetési módok egyike [lásd: Pft. 63. § (1) bekezdés a) pont és a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNBR.) 28. § a) pont ab) alpont]. A beszédési megbízás egy olyan pénzforgalmi szolgáltatást testesít meg a pénzügyi piacon, amellyel a kedvezményezett megbízza a fizetési számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatót, hogy fizetési számlája javára,

a fizető fél fizetési számlája terhére meghatározott összeget szedjen be [MNBR. 37. § (1) bekezdés]. A beszédési megbízás tehát nem egy közigazgatási hatósági feladat, hanem egy pénzügyi szolgáltatás.

- [99] Ehhez képest az Áht. speciális rendelkezéseket ad a Kincstár által és javára, az önkormányzat fizetési számlája terhére benyújtandó beszédési megbízáshoz. Az Áht. alapján a Kincstár által benyújtható beszédési megbízások teljesítése céljából a helyi önkormányzat köteles a beszédési megbízás benyújtására történő felhatalmazást a számlavezetője részére megadni [Áht. 83. § (5) bekezdés első mondata]. Az Áht. előbbi közjogi szabálya a helyi önkormányzatot köti, azt jogszerűen nem tagadhatja meg. Ez a szabály tehát felülírja a számlatulajdonos önkormányzat akaratát, amelyen a beszédési megbízás koncepciója alapul főszabály szerint a pénzügyi piacon. Ha az önkormányzat mégse adja meg a felhatalmazást, a helyi önkormányzatokért felelős miniszter az előbb hivatkozott bekezdés második mondata szerinti jogkövetkezményt alkalmazza vele szemben.
- [100] Ebből az a következtetés vonható le, hogy a Kincstár által az önkormányzat terhére benyújtható beszédési megbízás a pénzügyi piacon érvényesülő általános megoldáshoz képest eltérően működik. A Kincstár úgy jogosult megterhelni az önkormányzat számláját ezzel a fizetési móddal, hogy a fizetésre kötelezett önkormányzat az államháztartási jog szerint nem csak túrni köteles, hogy a számlája felett a központi végrehajtó hatalom egyik szerve rendelkezzen, hanem kifejezetten hozzá kell ahhoz járulnia. Az önkormányzat tehát a fizetést elszervezi, még akkor is, ha jogi álláspontja szerint a fizetési megbízással érvényesített fizetési kötelezettség jogalapja vagy összecszerúsége egyébként vitatható lehet. Ezért felértékelődnek annak az eljárásnak a szabályai, amely a beszédési megbízással érvényesíteni szándékozott fizetési kötelezettség megállapításához vezet.
- [101] 3.2.2. Az Alkotmánybíróság azt már kimondta ebben a határozatban, hogy a szolidaritási hozzájárulás nem adó (Indokolás [63]). Ugyanakkor azt is megállapította, hogy egy olyan közjogi fizetési kötelezettségről van szó, amely a Kvtv. alapján terhelte az alanyának minősülő önkormányzatot, amely úgy volt köteles a központi költségvetés IX. fejezete javára elszámolt befizetésre, hogy ellenszolgáltatásra nem vált jogosulttá. Így a Kincstár által kiadott és közölt tájékoztató (levél) tárja az önkormányzat elé, hogy pontosan mekkora összegben terheli a szolidaritási hozzájárulás. Vagyis a közjogi fizetési kötelezettség jogalapját és összegét foglalja a Kincstár ebbe a tájékoztatóba. Egyrészt tehát ez testesíti meg a konkrét közjogi fizetési kötelezettséget. Másrészt ez teremti meg a Kincstár lehetőségét arra, hogy ha a nettó finanszírozásban nem tudja érvényesíteni, az önkormányzat akaratától függetlenül beszédési megbízással érvényesítse a megelőlegezéséből fakadó követelését az önkormányzattal szemben.
- [102] Ezek alapján az Alkotmánybíróság azt a következtetést vonta le, hogy a beszédési megbízás benyújtását szükségképpen megelőzi az elemzett jogi szabályozásban egy olyan kincstári tevékenység, ami nem sorolható a hatósági ügyek körén kívül eső pénzforgalmi szolgáltatások közé. A szolidaritási hozzájárulást a Kincstár közhatalom birtokában veti ki, hiszen más minőségében közjogi fizetési kötelezettséget az általa nem irányított, nem felügyelt és nem is tulajdonolt helyi önkormányzat terhére érvényesíteni nem képes. A Kincstár és a kötelezett önkormányzat közti jogviszonyt az államháztartási, illetve a költségvetési jog mint közjog rendezi. Anélkül, hogy a Kincstár kivetné a szolidaritási hozzájárulást, a szolidaritási hozzájárulás megelőlegezéséből fakadó beszédési megbízás benyújtására nem nyílik lehetősége.
- [103] 3.2.3. Ezeknek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kincstár kétféle tevékenységet kétféle minőségben végez onnantól, hogy hatályba lép a szolidaritási hozzájárulás anyagi jogát tartalmazó szabályozás az éves költségvetési törvényben, addig, hogy beszédési megbízást nyújt be az önkormányzat terhére. Az elsőben a Kincstár a központi végrehajtó hatalom hatóságaként fizetésre kötelezi a tőle független helyi önkormányzatot. E tekintetben közhatalom birtokában tevékenykedik. Tulajdonképpen a költségvetés hatósági implementációját látja el. A másodikban a pénzügyi piac egyik fizetési módját veszi igénybe, amivel a költségvetés pénzügyi lebonyolítását valósítja meg még akkor is, ha az Áht. kikapcsolja az érintett önkormányzat akaratautonómiáját a számlája felett a beszédési megbízás teljesítésével összefüggésben. Az Áht. 83. § (3) bekezdése tehát egy olyan államháztartási jogi norma, amely a Kincstár hatósági és nem hatósági tevékenységének találkozási pontjában van. A közhatalom Kincstár általi gyakorlása a beszédési megbízás benyújtásának előfeltétele.
- [104] 4. Az Alkotmánybíróság ütköztette az Áht. sérelmezett normáját a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog fentiekben összefoglalt tartalmával.
- [105] 4.1. Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján azonosította, hogy a Kincstár gyakorlata az, hogy az Áht. támadott szabályának alkalmazásakor a szolidaritási hozzájárulás megelőlegezéséből fakadó követelése megtérítése céljából a beszédési megbízást úgy nyújtja be, hogy a beszédési megbízással érvényesíteni szándékozott fizetési kötelezettség jogalapjáról és összecszerúségéről nem hoz hatósági döntést, amelynek meghozatala során

- az önkormányzat gyakorolhatná tisztességes hatósági eljárásból következő ügyféli jogait. A Kincstár formalizált döntés nélkül egyfajta tájékoztató levélben közli az önkormányzattal az előbbieket.
- [106] Ez alkotmányjogi szempontból azért aggályos, mert amint a szolidaritási hozzájárulást informálisan kivetí a Kincstár, azt az önkormányzattól vagy levonják a nettó finanszírozásban, vagy követelésként beállítják a beszédési megbízásba. A szolidaritási hozzájárulás mindkét esetben érvényesül az önkormányzat akaratától függetlenül. Az alkotmányjogi probléma tehát abban mutatkozik, hogy a Kincstár a szolidaritási hozzájárulás kivetését formalizált jogi eljárás nélkül folytatja le. A kivetéssel azonban az önkormányzat terhére egyedi és számszerűsített kötelezettséget állapítanak meg a Kvtv. 2. melléklet 57. pontjában foglalt absztrakt anyagi jogi szabályokat alkalmazva.
- [107] 4.2. Az indítvány támaszkodott azokra a megállapításokra, amelyeket az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban tett. Kétségtelen, hogy az Abh3.-ban azonosított alkotmányjogi probléma bizonyos tekintetben hasonló volt a jelen ügyben jelentkezőhöz. Az előbbi határozat alapját képező ügyben az ÁSZ állított ki egy olyan tájékoztató levelet, amelyre visszavezethető módon az ellenőrzött pártnak fizetési kötelezettsége keletkezett. Az előbbi határozatban az Alkotmánybíróság a megoldást az ÁSZ megállapításai alapján indult végrehajtási jellegű közigazgatási cselekmények szintjén találta meg. Ezek jogszerűségének vitatásakor írta elő alkotmányos követelményként, hogy a bíróság érdemben, a cselekmény jogalapja körében a párt támogatása visszafizetésének, illetve csökkentésének összehozására is kiterjedően folytassa le a felülvizsgálatot (lásd: Abh3., Rendelkező rész 1.).
- [108] Emlékeztet ugyanakkor az Alkotmánybíróság arra, hogy az Abh4.-ben azt is rögzítette, hogy „Magyarországon alkotmányos hagyományai vannak annak, hogy a mindenkori Állami Számvevőszék hatósági jogkör nélküli hivatali típusú intézményként működik” (Abh3., Indokolás [34]). Ezért nem volt lehetőség arra, hogy magát a számvevőszéki eljárást a tisztességes hatósági eljárásához való jog hatálya alá terelje az Alkotmánybíróság. A következő pontban a testület azt vizsgálta, hogy az ÁSZ és a Kincstár államszervezeti státusza és a rájuk vonatkozó jogszabályi rendelkezések közti különbség mennyiben releváns a fentebb azonosított alkotmányjogi probléma kezelése körében.
- [109] 4.3. Az ÁSZ-szal ellentétben a Kincstárban mint a végrehajtó hatalom központi szervében hatósági ügyintézés és más típusú munka is egyidejűleg folyik. A Kincstár államszervezeti státusza nem képezi az akadályát annak, hogy a tisztességes hatósági eljárásához való jog már a Kincstár azon eljárásában érvényesüljön, amelyben kivetí a szolidaritási hozzájárulást, és amely szükségképpen előfeltétele annak, hogy ha az nem teljesül a nettó finanszírozásban, beállítsa a beszédési megbízásba.
- [110] Hatósági eljárásaiban a Kincstár az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alapján jár el azokkal a szakjogi eltérésekkel, amelyeket különböző jogszabályok írnak elő a számára. Ilyen például az, amikor a kincstár a helyi önkormányzat éves költségvetési beszámolója alapján az Ákr. szerinti hatósági ellenőrzés keretében felülvizsgálja a támogatások elszámolását, felhasználását. Ekkor a Kincstár az Áht. 60. §-ában foglalt eltérésekkel alkalmazza az Ákr.-t [lásd: Áht. 60. § (2) bekezdés].
- [111] Mivel azt már fentebb megállapította az Alkotmánybíróság (Indokolás [105]–[106]), hogy a szolidaritási hozzájárulás kivetése egy olyan egyedi ügy, amelyben a Kincstár mint közigazgatási hatóság az önkormányzat fizetési kötelezettségét megállapítja, azt is át kellett tekintenie, hogy van-e törvényi akadálya annak, hogy a tisztességes hatósági eljárásához való jog az Ákr. Kincstár általi alkalmazása útján érvényesüljön.
- [112] A Kvtv. 2. melléklet II.1.5. pontja úgy szól, hogy az e mellékletben szereplő jogcímek szerinti támogatások igénylési és döntési eljárására nem kell alkalmazni az Ákr. szabályait. Ez a törvényi rendelkezés azonban nem képezheti az akadályát annak, hogy a szolidaritási hozzájárulás kivetésére – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összhangban – a Kincstár alkalmazza az Ákr.-t. Az Alkotmánybíróság ugyanis megállapította, hogy a szolidaritási hozzájárulás nem támogatás, hanem közjogi fizetési kötelezettség (Indokolás [63]). A szolidaritási hozzájárulás kivetése az Ákr. hatálya alól kivett eljárások között sem található meg [vesd össze: Ákr. 8. § (1) bekezdés].
- [113] Ugyanakkor azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a Kincstár azon tevékenysége, amelyben az Áht. 83. § (3) bekezdése alapján kibocsátja a beszédési megbízást, nem áll az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése alkalmazási hatálya alatt. Ezt ugyanis nem hatósági minőségében végzi a Kincstár.
- [114] 4.4. Mindezek Alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Áht. sérelmezett szabálya önmagában nem sérti a tisztességes hatósági eljárásához való jogot. Ez ugyanis nem zárja ki azt, hogy a Kincstár az érintett önkormányzat ügyfélkénti bevonásával a tisztességes hatósági eljárásához való jog tartalmát kielégítő eljárást folytasson le az Ákr. alapján a beszédési megbízás benyújtását megelőzően. Amennyiben a Kincstár a helyi önkormányzatot terhelő szolidaritási hozzájárulás megelőlegezéséből fakadó követelése megtérítése céljából a beszédési megbízást úgy nyújtja be, hogy előtte lefolytatta a tisztességes hatósági eljárást és abban meghozta a formalizált döntését a szolidaritási hozzájárulás kivetéséről, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése csorbát nem

szenved. Ennek az Alaptörvényből fakadó elvárásnak az érvényre juttatása pedig az alapügyben eljáró bíróságnak a kompetenciájába tartozó szakjogi kérdés.

- [115] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése – az Áht. 83. § (3) bekezdésével szemben előterjesztett bírói indítványt a rendelkező rész 2. pontja szerint elutasította.

VI.

- [116] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján, a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatára tekintettel rendelte el.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1693/2024.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [117] Egyetértek az indítvány elutasításával, ugyanakkor lényegesnek tartom az alábbiak kiemelését.
- [118] Az Alkotmánybíróság a 8/2021. (III. 2.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény 34. cikkéből egyértelműen következik: az államnak a helyi önkormányzatok számára az általuk ellátott helyi közügyek, illetve helyben biztosítandó közfeladatok ellátásához azokkal arányban álló költségvetési forrásokat kell biztosítani. Ezeket az állam közérdekből csökkentheti, azonban ezzel nem lehetetlenítheti el a helyi önkormányzatok működését, nem üresítheti ki az Alaptörvény 32. cikkében szereplő alkotmányosan védett feladatköreiket.
- [119] Egyetértek azzal, hogy a helyi önkormányzati rendszerben nagy fokú jövedelmi egyenlőtlenségek vannak. Emiatt a törvényhozó egyik fontos feladata a jövedelmi különbségek tompítása, melynek egyik eszköze a szolidaritási hozzájárulás intézménye.

- [120] Amint erre az Alkotmánybíróság rámutatott, önmagában az a tény, hogy a Charta a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül helyezi el a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak meghatározását, kellő szabadságot biztosít az államok számára a helyi önkormányzatok pénzügyi kereteinek meghatározására. A Charta 9. cikk 5. pontja pedig maga teszi lehetővé pénzügyi kiegyenlítési eljárások alkalmazását, ekként a nemzeti gazdaságpolitika keretében az államok jogosultak a helyi önkormányzatok pénzügyi forrásainak korrekciójára is, mely korrekció értelemszerűen nem kizárólag pozitív irányú lehet, hanem adott esetben a pénzügyi források elvonásában is testet ölthet. A pénzügyi kiegyenlítési eljárások abszolút korlátja a helyi önkormányzatok feladat- és hatásköreinek ellátása. Ilyen szélsőséges esetnek tekinthető, ha a szabályozás sérti a 9. cikk 2. pontja szerinti arányosság elvét {Abh4., Indokolás [35]}.
- [121] Lényegesnek tartom kiemelni, amint erre a határozat is utal, hogy a hazai szabályozásban 2023-ra a szolidaritási hozzájárulás a garanciális jellegét elveszítette. A hatályos szabályozás ugyanis nem biztosítja, hogy a magas adóerő-képességgel rendelkező önkormányzatoktól való támogatáselvonással egyidejűleg az alacsony adóerő-képességgel rendelkező települési önkormányzatok számára kiegészítő támogatás kifizetését.
- [122] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy önmagában nem ellentétes a Charta rendelkezéseivel, hogy az önkormányzat szolidaritási hozzájárulás fizetésére kötelezett. Egyetértek azzal is, hogy az Alkotmánybíróságnak nem a gazdálkodás fenntarthatóságát kell vizsgálnia, hanem azt, hogy a támadott törvényi szabályozás garantálja-e az önkormányzat autonómiájának megmaradását.
- [123] Véleményem szerint ugyanakkor hatékonyabban szolgálná a helyi önkormányzati autonómia érvényesülését egy olyan garanciális szabályozás, amely normatív szinten biztosítja, hogy a támogatáselvonásra tényleg csak akkor kerülhessen sor, ha az nem veszélyezteti a helyi közügyek körébe tartozó feladatok ellátását, és az alacsony adóerő-képességgel rendelkező települési önkormányzatokat támogatja.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [124] A határozatot – előadó alkotmánybíróként – támogattam. Az indokolásból az alábbiakra hívom fel a figyelmet párhuzamos indokolásomban.
- [125] Az alkotmánybírói döntések erga omnes hatálya [Abtv. 39. § (1) bekezdés] nem korlátozódik pusztán a döntés rendelkező részére. A rendelkezés a hozzá kapcsolódó indokolással együtt kötelező mindenkire nézve. A jelen határozat rendelkező részének 1. pontjában foglalt elutasítás indokolásából az erga omnes hatályú kötelező erőre tekintettel a következőket szükséges kiemelni:
- [126] A Kvtv. sérelmezett szabályának nemzetközi szerződésbe ütközését az Alkotmánybíróság nem állapította meg, az indokolás azonban egyértelművé teszi, hogy a sérelmezett fizetési kötelezettség (szolidaritási hozzájárulás) és a Charta 9. cikk 2. pontja között van érdemi összefüggés (Indokolás [73]). Ebből az következik, hogy a feladatokkal arányban álló források Charta-beli követelménye az önkormányzat pénzügyi autonómiáját védi. Ennek megfelelően köti azokat, akik az önkormányzat finanszírozási rendszerét meghatározzák. Ez azt jelenti, hogy a fizetési kötelezettség (szolidaritási hozzájárulás) mértékét nem lehet bármennyig növelni, annak gátat szab Magyarország nemzetközi jogi kötelezettsége.
- [127] Elsősorban a törvényalkotónak figyelemmel kell lennie az önkormányzat finanszírozási rendszerének szabályozásakor az önkormányzat költségvetési helyzetére, különös tekintettel arra, hogy a költségvetés struktúrájából adódó forráshiány jelentkezhet-e legalábbis középtávon. Utóbbi indikátor azt az aránytalanságot fejezi ki, amely adott esetben a kötelezően ellátandó feladatok költségei és az azokra fordítandó, különböző jogcímeiből származó bevételek között jelenhet meg.
- [128] Másodsorban az államháztartásért felelős miniszter Kvtv.-ben kapott diszkrecionális joga törvényi garancia arra, hogy az önkormányzat fizetési kötelezettségének mértéke megfeleljen a Charta 9. cikk 2. pontjából fakadó arányossági követelménynek, ahogyan azt az Alkotmánybíróság a jelen határozatának indokolásában kifejtette. A feladatokkal arányos források követelménye a diszkreciót keretek közé szorítja. Annak gyakorlása során tehát

tekintettel kell lenni arra, hogy a szolidaritási hozzájárulásnak nevezett fizetési kötelezettség a kötelező feladatok ellátását nem veszélyeztetheti.

- [129] Megjegyzendő végül az is, hogy a közigazgatási perbíró kompetenciájába tartozik a Kvtv. 2. melléklet 57. pont 160. sorához kötődő közigazgatási cselekmény – jelen határozat indokolásának [114] bekezdésében foglaltaknak megfelelő – minősítése. A törvényértelmezés során az eljáró bíróság is köteles jogértelmezését olyan mederben tartani, amely összhangban áll az Alaptörvénnyel, illetve a Chartával mint nemzetközi szerződéssel.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [130] 1. A határozattal, rendelkező részével és a hozzáfűzött indokolással egyetértek. Ugyanakkor indokoltnak tartom az ügy tárgyát érintő álláspontom hangsúlyait megemlíteni, amit párhuzamos indokolásban csatolok [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [131] 2. Kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság számára feladat – ám nézetem szerint van, amikor rendeltetése alapján az ilyen feladattal is számolnia kell – az, ha gazdaságpolitikai, gazdaságpolitikai természetű, államháztartási vonatkozású döntések hátrány/előny kérdésében kell megállapítást tennie a leendő érdemi döntése végett.
- [132] 3. Álláspontom szerint a fiskális-politikai, gazdaságpolitikai döntések adott alkotmánybírói ügyben, az Alkotmánybíróság döntését megelőző, közbenső vizsgálata – alkotmányossági helyénvalósága kérdésének eldöntése, megítélése – esetében az arányossági szempont alkalmazása értelemszerű, viszont egyben értelemszerűen feltételezi nem csupán az ilyen döntés jelen állapotú hátrány/előny összevetését, hanem az ilyen döntés valós jövőbeni hatásának hátrány/előny felmérését, átlátását is. Ezáltal érhető el ugyanis az arányossági szempont átfogó alkalmazása.
- [133] Enélkül viszont – vagyis a valós jövőbeni hatások ismerete nélkül (ami egyben azok figyelmen kívül hagyását is jelenti) – olyan kiindulási alapon fog állni az alkotmánybírói következtetés, következmény, amely csupán pillanatnyi, és ehhez képest esetleges.
- [134] A fiskális-politikai, gazdaságpolitikai döntések alkotmányossági helyénvalóságának megítélése más természetű, mint egy gazdasági döntés büntetőjogi szempontú megítélése, ahol szintén elvárás a jövőbeni hatás felmérése; viszont a büntetőjogi megítélés támpontja egyértelmű, világos: az ilyen döntés háttérében lévő valamely magatartás szabályszegő mivolta.
- [135] A fiskális-politikai, gazdaságpolitikai döntések alkotmányossági helyénvalóságának megítélése esetében azonban – értelemszerűen – ilyen támpont nincs, illetve nem ez a támpont.
- [136] Ez pedig azt is jelenti, hogy az ilyen döntések esetében az Alkotmánybíróság részéről körültekintő hatáskörfelfogásnak kell lennie. Másképpen szólva, ha nincs (mert az alapulfekvő gazdasági, gazdaságpolitikai elhatározás természetéből adódóan nem lehet) abban a helyzetben, hogy ilyen döntés jövőbeni valós hatásának felmérését elvégezze, illetve annak birtokában legyen, akkor óhatatlanul súrolni fogja a kormányzati cselekvési, parlamenti jogalkotási felelősség határait.
- [137] Az adott konkrét kérdéskör kétségtelen komplexitásából következően tehát nem csupán a helyi (gazdasági) autonómia (önkormányzat), hanem az állami (Országgyűlés), illetve a kormányzati (Kormány) cselekvőség is érintett, megcélzott érintett lehet. Kétségtelen, hogy mindhárom felelőssége közös, ám nem azonos.
- [138] 4. A nemzetközi (valójában nemzetek közötti) szerződésből adódó elvárás, szempont kétségtelen értelmezési segédlet a belső jognak (alkotójának és alkalmazójának egyaránt), a jogrendszerbe vonása azonban mindig óvatos beillesztést igényel. Különösen, ha az ilyen szempont általánossága révén már önmagában mérlegelhetőséget hord magában.

- [139] Ez nem az Alaptörvény nemzetközi jogi elkötelezettségének csorbulása, hanem annak következménye, miszerint „Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.” Vagyis nem az alapjává, mivel „Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja” [vö.: Q) cikk (3) bekezdés, R) cikk (1) bekezdés].

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 19/2024. (XI. 11.) AB határozata a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.7120/2021/7. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Juhász Imre és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bf.7120/2021/7. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselő (dr. Fazekas Tamás ügyvéd) útján eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.7120/2021/7. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a támadott döntés ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó a közösségi médiában jelentős követőtáborral rendelkező blogot üzemeltet. Ebben a blogban 2020. január 23-án olyan tartalmú közlés jelent meg, amelyben a szerző két médiaszereplőnek egy harmadik médiaszereplőről alkotott véleményére, megjegyzésére reagált. A közlés obszcén, trágár – így többek közt a „senkiházi médiaféreg”, valamint alantas vágykielégítés tárgya jelentésű obszcén – szavakkal minősítette a két médiaszereplőt. A közlés emellett azt az üzenetet hordozta, hogy e két médiaszereplő tevékenysége „gyermekek módszeres kifosztása, médiaprostituálása”.
- [3] A közléssel érintett két médiaszereplő feljelentést tett, majd magánvádlóként lépett fel az indítványozóval szemben.
- [4] Az elsőfokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 17.B.20.781/2020/8. számú ítéletében bűnösnek mondta ki az indítványozót becsületsértés vétségében, és egy évre próbára bocsátotta. Az elsőfokú bíróság részletesen kitért arra, hogy a magánvádlók közszereplőknek minősülnek-e, és arra következtetett, hogy a közszereplés kérdését mindig az adott ügyre egyedileg lehet megállapítani. Rámutatott, hogy a közösségi média terjedésével a közszereplői kör bővül, olyan személyek is alakíthatják a közéleti vitákat, akik korábban nem tartoztak a közszereplők fogalmi körébe. Ugyanakkor arra a megállapításra jutott, hogy bár a magánvádlók rendszeresen tesznek közzé képeket a profiljukon, a társadalom széles körét érintő közéleti vitákat nem feszegetnek, így jelen ügy kapcsán nem minősülnek közszereplőnek. Az elsőfokú bíróság hivatkozott a Magyar Királyi Kúria 1939-es döntésére is, amely szerint „a pletykaéhes kíváncsiság kielégítése nem közérdek”.
- [5] Az elsőfokú bíróság szerint az indítványozó indokolatlanul használt trágár, gyalázkodó kifejezéseket, és ezek sértették a magánvádlók magánéletét, emberi méltóságát.

- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a támadott döntésben az elsőfokú bíróság minősítését és a szankciót – az ügy érdemét tekintve – helybenhagyta. A másodfokú bíróság a közszereplés tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, arra hivatkozott, hogy a közügyek fogalma nem az adott téma aktuális népszerűsége alapján definiálható, hanem az a közhatalom gyakorlásával összefüggő ügyeket takarja (Fővárosi Törvényszék ítéleti indokolás 3. oldal). A Fővárosi Törvényszék kitért arra is, hogy a „közügyek megvitatása kapcsán a közszereplők tūrés kötelezettségének és így a közlések jogellenességének vizsgálata esetenként gondos, alapjogi szempontú mérlegelést igényel, hiszen a kizárólag a címzett megalázását szolgáló, így a védett érdeken túlmutató, e szempontból funkcióval nem bíró közlések ebben a körben sem részesíthetők védelemben, a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki ilyen tartalmú közlésekre” (Fővárosi Törvényszék ítéleti indokolás 4. oldal). A másodfokú bíróság álláspontja szerint az indítványozó kifejezéseinek egyes részei a magánvádlókat emberi mivoltukban, más részük szūlői mivoltukban sértették.
- [7] 3. A támadott döntéssel szemben az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [8] Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróságok döntései mellőzték a közszereplésre kidolgozott alkotmánybíróági teszt alkalmazását, ennek hiányában pedig nem hozható döntés az Alaptörvény VI. és IX. cikkeinek kollíziójáról. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette azt, hogy a közösségi médiában a saját, illetve csecsemőkorú gyermekük életét bemutató magánvádlók magatartását ért kritikának milyen keretek között kell maradnia. Az indítványozó arra hivatkozott, hogy közérdekű vitában foglalt állást és fogalmazott meg véleményt, mellyel összefüggésben a magánvádlók közszereplőnek minősülnek. Meglátása szerint az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése védi azt a véleményét, hogy a csecsemő közösségi médiában való bemutatása a helyes fejlődése ellen hat, és ezért a szūlőket terheli a felelősség.
- [9] Álláspontja szerint az obszcén kifejezések használata nem volt öncélú, hanem azok nyomatékosító, figyelemfelhívó funkciót töltek be.

II.

- [10] Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései:
 „Nemzeti hitvallás
 [...]
 Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.”
 „II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”
 „IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
 [...]
 (4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

III.

- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [14] Az indítványozó a saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását.
- [15] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. További feltétel, hogy

az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. E vonatkozásban megállapítható, hogy az indítvány részletesen indokolta az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének a sérelmét.

- [16] Az indítványozó kifejezetten kérte a támadott bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [17] Megállapítható az is, hogy a támadott döntéssel szemben nem állt további jogorvoslat az indítványozó rendelkezésére.
- [18] 2. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vesse fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}. Jelen esetben az indítvány felveti azt a kérdést, hogy hol húzódik a határvonal a véleménynyilvánítás szabadsága és az emberi méltóság, magánélet, jó hírnévhez való jog védelme között. E kérdés megválaszolása érdemben befolyásolja, hogy a támadott bírói döntés megfelel-e az Alaptörvénynek.
- [19] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a befogadásról szóló döntést mellőzve, érdemben bírálta el.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [21] 1. Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó közügyben, közszereplők magatartásának tárgyában fejtette ki véleményét, melyet a bíróságok tévesen ítélték meg, így megsértve az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánításhoz való jogát. Az, hogy a magánvádlók Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított joga sérült-e, az indítványozó szerint a közszereplésre kidolgozott alapjogi teszt alkalmazásával ítéltető meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezzi” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozata szerint a nyilvános közlés megítélése során „mindenekelőtt arra kell tekintettel lenni, hogy mivel a politikai véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik” (Indokolás [47]).
- [24] A nyilvános közlés minősítése során jellemzően nem a véleménynyilvánítással érintettek személyéből kell kiindulni, hanem azt kell vizsgálni, hogy a közlés közügyek, közéleti kérdések vitatására vonatkozik-e. Lényegében e körülmény, vagyis a közéleti kérdések megvitatásának ténye – a konkrét vita erejéig – az a szempont, amely jellemzően meghatározza az érintettek személyi minőségét. A közszereplői minőség ezért a közéleti kérdések megvitatásával együttjáró közszereplés tényéhez kötött, amelyet mindig a konkrét helyzetben – a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban meghatározott szempontok alapján – szükséges értékelni {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [41]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a demokratikus döntéshozatali folyamatokban elengedhetetlen a nyilvános közéleti viták lefolytatása, és ennek során az eltérő álláspontok felszínre kerülése, azoknak a plurális demokrácia értékeit érvényre juttató megvitatása. Még akkor is, ha ennek során a vita felfokozott hangvételű, és a vitában érintettek személyét éles támadás, kritika vagy bírálat éri. A közszereplésből fakadó közszereplői minőség lényegi ismérve ezért abban ragadható meg, hogy a konkrét helyzettől függően kiterjed minden olyan személyre, aki egy nyilvános közéleti vitában véleményformáló szerepben jelenik-e meg. Az Alkotmánybíróság e szempontokra tekintettel hangsúlyozta, hogy a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló

valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [47]; hivatkozik rá a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [42]].

- [26] A büntetőeljárás tárgyává tett kifejezések közül a Fővárosi Törvényszék ítéleti indokolásának 4. oldalán idézett – „senkiházi médiaféreg”, valamint alantas vágykielégítés tárgya jelentésű obszcén – kifejezések semmiképp nem kapcsolódnak közéleti kérdéshez, közéleti kérdésben való megszólaláshoz. Az indítványozó közéleti kérdésként határozta meg ugyan, hogy a gyermekek közösségi oldalon való szerepeltetése etikusnak tekinthető-e, de erre irányuló vita az indítványozó és a magánvádlók között nem alakult ki. A magánvádlók az indítványozóval szemben feljelentést tettek az általuk becsületsértőnek ítélt kijelentéseket tartalmazó közlés miatt. Ebből következően az Alkotmánybíróság szerint a Fővárosi Törvényszék panasszal támadott ítéletének abból a megállapításából, hogy a fenti kifejezések sem szoros értelemben, sem szövegösszefüggésükben közvetetten sem kapcsolódnak közügyekhez, öncélúak, nem közéleti kérdéshez/vitához kapcsolódók voltak, alkotmányosan helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy így nem illet meg az indítványozó közlését a közügyek szabad vitatása esetén érvényesülő, a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű védelem.
- [27] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy még a „közéleti vita” – amely tárgyát tekintve nem ér véget a szűkebb értelemben vett politika világával, hanem kiterjed a társadalmi kérdések legkülönbözőbb területeire is – mint vizsgálati szempont sem szolgálhat „menlevélként” arra, hogy a nyilvánosságra szánt közlésekben szabadon lehessen másokat emberi méltóságukban, emberi mivoltukban gyalázni. Tehát még a közéleti vita körébe tartozó véleménynyilvánításokat is csak addig kell tűrni, amíg az inkriminált szólás a közéleti vitában is érinthetetlen méltóságmagba nem ütközik.
- [28] 2. A támadott bírói döntés ezenkívül arra alapozta érvelését, hogy a választott trágár, obszcén kifejezési mód a magánvádlókat általános emberi mivoltukban megalázó, ezáltal emberi méltóságukat, becsületüket sértő kifejezések voltak. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint a kizárólag a címzett megalázását szolgáló, így a védett érdeken túlmutató, e szempontból funkcióval nem bíró közlésekre a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki.
- [29] Ezért az Alkotmánybíróság ezt követően áttekintette a véleménynyilvánításhoz, valamint az emberi méltósághoz való jog egymáshoz való viszonyát, alkotmányos kereteit.
- [30] 2.1. A véleménynyilvánítás szabadsága olyan alapjog, amelyhez az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van, az Alaptörvény (más) rendelkezései által meghatározott keretek között.
- [31] Az Alaptörvény IX. cikkében szabályozott szabad véleménynyilvánítás jogának Alaptörvény által elismert tartalmát, tartalmi összetevőit – egyebek mellett – az Alaptörvény IX. cikk (4)–(5) bekezdése, valamint VI. cikk (1) bekezdése alapján kell megállapítani.
- [32] Ezek közül jelen ügy szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a IX. cikk (4) bekezdése, miszerint: „A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”
- [33] Az Alaptörvény ezzel kifejezetten maga nevesít egy olyan esetkört, ahol a véleménynyilvánítás szabadsága már nem érvényesül, azaz tulajdonképpen megtiltja az alapjoggal való tudatos visszaélést [16/2013. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [49]]. Az emberi méltósághoz való jog tehát nem egyszerű versengő alapjogként szerepel. Az Alaptörvény negyedik módosítása a fenti rendelkezés beiktatásával az emberi méltósághoz való jogot – mintegy kiemelten védett alapjogot – a véleménynyilvánítás elé helyezte [lásd hasonlóan: 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [34] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, a korábbi alkotmánybírósági gyakorlathoz képest hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a véleményszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jó hírnév védelme. A véleménynyilvánítás szabadsága az Alaptörvény értelmében nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása [vö. 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [34]–[36] bekezdéseivel és 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [62]]. Ezenkívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsümlésében öltenek testet. Az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie. Hiszen nyilvánvaló, hogy „nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki.” [vö. 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [29]–[32] bekezdéseivel és a 7/2014. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [60] és [62]; hivatkozik rá a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]].

- [35] Az emberi méltóságnak van egy, a véleménynyilvánítás szabadsága által sem érínthető magja. Az Alkotmánybíróság az emberi méltóság ilyen korlátozhatatlan (más megfogalmazásban: lényegi és érínthetetlen) magját sértő, az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmerlésében testet öltő megnyilvánulásnak tekintette például azt, hogy az érintetteket állatként (majomként), megalázó módon ábrázolták egy kampányfilmben [3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, Indokolás [17]]. Az Alkotmánybíróság szerint az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelem sérelmét jelenti az is, ha például a szenvedő rendőr képmását nyilvánosan közzéteszik [28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [44]; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [60]].
- [36] Ez utóbbi, a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat megerősítette, hogy az emberi méltóságnak van „egy olyan lényegi, érínthetetlen magja, melyet az esetleges kritikát megfogalmazó személyek is kötelesek tiszteletben tartani” [3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, Indokolás [17]; 3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [57] bekezdés és köv.].
- [37] Az Alkotmánybíróság 3093/2019. (V. 7.) AB végzése szerint továbbá, amennyiben „a használt kifejezés nem a közhatalmi tevékenységnek a kritikája, hanem pusztán az emberi méltóságot sértő személyeskedés, akkor az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése folytán nem lehet sikerrel hivatkozni a véleménynyilvánítás szabadságának védelmére. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése a közügyek megvitatásával semmilyen kapcsolatban nem álló trágár szitkozódásra nem biztosít szabadságot” (Indokolás [15]).
- [38] Mindezek mellett az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az emberi méltósághoz való jog védelme megfelelő és elégséges indok lehet a véleménynyilvánítás szabadsága alapjogának büntetőjogon keresztül megvalósuló korlátozására [16/2013. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [48]]. A véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának kereteit, tartalmát tehát az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdéseinek együttes értelmezése adja, az Alaptörvény e két bekezdését egymásra tekintettel kell értékelni. Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdéséből az következik, hogy az emberi méltóság védelme – ennek legalábbis a megaláztatás, (lelki) kínzás tilalmát mindenképpen megjelenítő értelme – az alapjogok összevetésekor mindig nagyobb súllyal esik a latba.
- [39] Az emberi méltósághoz való jognak ugyanis – a következő pontban is kifejtettek szerint – az alapjogok között kiemelkedő súlya van.
- [40] 2.2. A 2012. január 1-jével hatályba lépett Alaptörvény nemcsak Magyarország jogrendszerének alapját képezi [R] cikk (1) bekezdés], és ezzel a jogrendszer legalitásának alapja és forrása, hanem az alkotmányozó az Alaptörvénnyel – a korábbi Alkotmányhoz képest – részletes és differenciált értékrendszert is nevesített. Az értékek közül kiemelkedik az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogai elismerése és védelme, hiszen ez az állam elsőrendű kötelezettsége.
- [41] Az alapjogok között is kiemelkedő súlya van az emberi méltósághoz, a méltó emberi élethez való jognak. Az Alaptörvény értékrendjének középpontjában az emberi méltóság áll [19/2019. (VI. 18.) AB határozat, Indokolás [102]].
- [42] Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján az Alaptörvény rendelkezéseit a Nemzeti hitvallással összhangban kell értelmezni. A Nemzeti hitvallás szerint „[v]alljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság”. A Nemzeti hitvallás, valamint az R) cikk együttes értelmezése alapján tehát az emberi méltóságot az alkotmányozó megkülönböztetett jelentőséggel ruházta fel, amely áthatja az Alaptörvényt, így a jogrendszer egészét. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi méltósághoz való jog az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja [3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3225/2017. (IX. 25.) AB végzés, Indokolás [18]], az ember érínthetetlen lényegét juttatja kifejezésre. A 64/1991. (XII. 17.) AB határozat ezt úgy fogalmazta meg, hogy az emberi méltósághoz való jog a személy emberi minőségét fejezi ki, azt jelenti, hogy „van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva [...] az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá (ABH 1991, 297., 308.)” [3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [27]].
- [43] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése még az Alkotmánybíróság hatásköri korlátozása alól is feloldást ad az emberi méltósághoz való jogra tekintettel. Az alaptörvényi rendelkezés rögzíti, hogy az e bekezdésben megjelölt pénzügyi tárgyú törvények Alaptörvénnyel való összhangját az élethez és emberi méltósághoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság akkor is vizsgálhatja (és megsértésük esetén megsemmisítheti) a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében, amikor az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja.
- [44] Az élethez és az emberi méltósághoz való jog pedig még különleges jogrend ideje alatt sem korlátozható vagy függeszthető fel [Alaptörvény 52. cikk (2) bekezdés].
- [45] 3. A jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak – a fentiek alapján – azt kellett megvizsgálni, hogy a bíróság az ítéletében az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e az – alapjogok között kiemelten védett – emberi méltósághoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadságának egymáshoz való viszonyát.

- [46] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a bíróságok feladata, hogy felismerjék a vizsgált ügyek alapjogi érintettségét, és a jogszabályokat – az azok által felállított keretek között – az érintett alapjog alkotmányos tartalmának figyelembevételével értelmezzék. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok alapvető kötelezettsége, hogy a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék, amely során kiemelt szereppel bír a közjó és az erkölcs szem előtt tartása. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33] és 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgáster keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]; 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [30]; 3259/2022. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [32]; 3038/2024. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [35]; 3080/2024. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság hatáskörének hiányában a rendes bíróságok panasszal támadott ítéleteiben foglalt szakjogági kérdéseket nem vizsgálja, szakjogági kérdésekben nem mérlegelheti felül a rendes bíróságok döntéseit. Ebből következően az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben sem arról foglalt állást, hogy az indítványozó elkövette-e a becsületsértés bűncselekményét. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben kizárólag a támadott bírói döntés alkotmányosságát vizsgálta, ennek keretében azt, hogy a bíróság megfelelően vette-e figyelembe az Alaptörvény rendelkezéseit és az azokat értelmező, jelen ügyre irányadó alkotmánybírói gyakorlatot, illetve a vizsgálata során alkotmányosan igazolható eredményre jutott-e.
- [47] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a támadott döntés alkotmányosságának vizsgálata során az alábbi következtetésekre jutott.
- [48] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének a (4) bekezdéssel történő együttes értelmezéséből levezethető, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak a mások emberi méltóságának sérelmére irányuló véleménynyilvánítás (az emberi méltóságot annak korlátozhatatlan magjára vonatkoztatva) {lásd pl. 6/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [22]; 3333/2018. (X. 26.) AB határozat, Indokolás [28]; 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [49] Abban az esetben, ha a bíróságok – az alkotmányjogi szempontok figyelembevétele mellett – megállapítják, hogy a vizsgált közlés egyértelműen sérti az emberi méltóság magját, annak megítélése, hogy a közlés közérdekű vagy társadalmi vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, illetve hogy a közléssel érintett személyek a tárgyalt közlések szempontjából a közéleti vita aktív alakítójává váltak-e, mint kivételes közszereplők, mellékesnek tekintendők. Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése alapján nem élvezheti ugyanis az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének védelmét a kifejezőmódjában dehumanizáló közlés.
- [50] Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés szerinti véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis mindig csak az alkotmány (Alaptörvény) értékrendjén belül értelmezhető {3207/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [20]}. Amint arra már az Alkotmánybíróság az előzőekben rámutatott, az Alaptörvény értékrendjében, annak Nemzeti hitvallása, illetve további rendelkezései, így a IX. cikk (4) bekezdése alapján az emberi méltóság központi szereppel rendelkezik. Ez utóbbi rendelkezés a véleménynyilvánítással szemben kifejezetten, kiemelten védett alapjoggá teszi az emberi méltóságot, amelynek van egy lényegi, érinthetetlen magja. Ez az érinthetetlen méltóságmag az emberi létből, emberi mivoltból adódik, biztosítva azt, hogy az ember alany maradjon, és ne váljon – akár verbálisan is, de – eszközzé vagy tárggyá. „Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jó hírnév) minősített, intenzív becsmérlése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul. Ilyen jogsértés lehet egyrészt az, ha a megszólaló tagadja, kétségbe vonja az érintett emberi mivoltát, emberként kezelésének követelményét, másrészt az, ha az emberi természet legbelsőbb köreibe hatol, öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat {3263/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [41]}” {3030/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [35]}. Az emberi státuszt alapjaiban tagadó véleménynyilvánítások tehát a szólásszabadság abszolút határát jelentik.
- [51] A büntetőügyben eljáró bíróságok értelmezésének mozgásterét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) adja. Az állam intézményvédelmi kötelezettségét jeleníti meg a Btk. XXI. fejezete, amely „Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények” címet viseli. A törvényhozó itt, a Btk. 227. §-ban szabályozta a becsületsértés bűncselekményét: „Aki [...] mással szemben [...] nagy nyilvánosság előtt a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ [...] vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Jelen bűncselekmény által védett érték az ember becsülete, méltósága. Azáltal, hogy a jogalkotó a becsületsértést a Btk. Különös Részének tényállásai közé helyezte, kifejezte annak társadalomra veszélyes létét. A jogalkotó ezzel állást foglalt amellet is, hogy a becsületcsorbítása az emberi méltóságot sérti,

és hogy a véleménynyilvánítás jogának gyakorlása nem csorbíthatja mások becsületét. A bíróságoknak a becsületsértés törvényi tényállása által felállított keretek között kell felismernie és mérlegelnie az alapjogi összefüggéseket.

- [52] Annak megállapítása az eljáró bíróságok feladata, hogy az adott történeti tényállás miként illeszkedik a Btk. becsületsértés tényállásába. Az eljáró bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés annak a megítélése, hogy a terhelt által tett kijelentések az emberi méltósághoz való jog korlátozhatatlan magját képező emberi státuszt sértik-e, vagy sem, és ezt az eset összes körülményének a fényében dönthetik el. Az Alkotmánybíróság hatásköre – kirívó alaptörvény-ellenesség hiányában – nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható [pl. 3147/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [53] Az Alkotmánybíróságnak – az előzőekben ismertetettek alapján – jelen ügyben mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy a véleménynyilvánítás az adott esetben a kritizált személy emberi méltóságának sérelmére irányult-e. Amennyiben ugyanis arra irányult, nem áll a véleménynyilvánítás az Alaptörvény védelme alatt.
- [54] Az elsőfokú ítélet szerint a becsületsértés – a rágalmozás bűncselekménye mellett – védett jogi tárgya, az emberi méltóság az Alaptörvényben garantált védelemben részesül. A társadalmi megbecsüléshez való jog mindenkit, válogatás nélkül illet meg, a „szólásszabadság nem jelentheti a kulturálatlan és szükségtelenül gyalázkodó jellegű kifejezések használatával megvalósított »kritikát«”. Az ítélet alapján a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága védelme nem fordulhat a visszájára, nem maradhat az emberi méltóság védelme korlátok nélkül. Az indítványozó által használt kifejezéseket kizárólag a trágárság vezérelte (Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéleti indokolás, 4–5. o.). A Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy a vizsgált kifejezések egyrészt az egyes magánvádlók általános emberi mivoltában, illetve szülői mivoltában megalázó, és kizárólag lealacsonyításukat célzó, így az elsőfokú ítéletben írtak szerint volt megállapítható az emberi méltóság megsértése, a becsület csorbítására való alkalmasság (Fővárosi Törvényszék ítéleti indokolás 4. oldal).
- [55] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgált ügyben a Fővárosi Törvényszék az előzőekben bemutatott alkotmánybírói gyakorlat vizsgálati szempontjait mint alkotmányjogi szempontokat kifejezésre juttatta a döntése meghozatala során.
- [56] Az Alkotmánybíróság szerint a Fővárosi Törvényszék panasszal támadott ítélete alkotmányosan helytállóan jutott arra a megállapításra, hogy a büntető eljárás tárgyává tett kifejezések közül a Fővárosi Törvényszék ítéleti indokolásának 4. oldalán idézett – „senkiházi médiaféreg”, valamint alantas vágykielégítés tárgya jelentésű obszcén – kifejezések a magánvádlók emberi méltóságát, becsületét, jó hírnevét sértették.
- [57] Az alkotmányjogi panasz, illetve a panasszal támadott döntések alapját képező, kifejezésében kiemelkedően sértő, az ügyben érintett édesanya verbális meggyalázását eredményező közlés, kifejezés az Alkotmánybíróság szerint tehát egyrésztől nem kapcsolható a közéleti vita tárgyához, továbbá annak tartalma, stílusa és a választott kifejezési mód a magánvádlókat szülői mivoltukban, becsületükben és jó hírnevükben sértő vélemény megfogalmazásának tekinthető.
- [58] E tekintetben tehát az állapítható meg, hogy a Fővárosi Törvényszék az emberi méltósághoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadságának egymáshoz való viszonyát alkotmányosan megfelelően értékelte, így az alapjogi mérlegelés alaptörvény-konform eredményre vezetett.
- [59] A jogerős döntés helyesen értékelte azt, hogy a feljelentésben írtak közül több trágárság „az egyes magánvádlókat általános emberi mivoltukban [...] megalázó [...] kifejezések”. Az indítványozó által használt kifejezések, a jogerős döntésben megfogalmazott „általános emberi mivoltában megalázó”-fordulat megfeleltethető az emberi méltóság érinthetetlen magja sérelmének. Az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való alapjognak az eredeti tartalmát ugyanis a megaláztatás tilalma adja [27/2013. (X. 9.) AB határozat Indokolás [24]]. Az emberi méltóság sérthetlensége tartalmilag a megaláztatás tilalmát jelenti, így a bírácoknak és más jogalkalmazóknak az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdés alapján elsősorban azt kell mérlegelni, hogy az adott esetben kifejtett vélemény alkalmas volt-e a sértettek megalázására. Mivel az indítványozó által használt kifejezések az emberi méltóság lényegi, érinthetetlen magját érintik, olyan kijelentésről van szó, ami közszereplői jellegtől függetlenül védett.
- [60] A trágár beszéd már önmagában véve is lealacsonyító, de a kifejezetten sértő és megalázó célzattal megvalósított trágárkodás még inkább az, sem a magántermészetű, sem a közcélú közlésekben annak helye nem lehet. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése a trágár szitkozódásra ugyanis nem biztosít szabadságot.
- [61] A szólásszabadság tekintetében ugyanis különbséget kell tenni a véleménynyilvánítás szabadsága és a véleménynyilvánítás megjelenítésének formája, módja között. Az Alkotmánybíróság már a 33/1998. (VI. 25.) AB határozatban arra az elvi álláspontra helyezkedett, hogy el kell különíteni egymástól a szabad

véleménynyilvánítás jogát e jog megjelenítésének formájától és módjától, és míg a véleménynyilvánítás szabadsága – alkotmányos alapjogként – fokozott védelmet élvez, addig a vélemény külső megjelenítésének formája, módja tekintetében már más a helyzet, az ugyanis már nem élvezi ugyanezt a fokozott védelmet {33/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 256., 260–261.; megerősítette a képviselői szólásszabadsággal kapcsolatban: 3206/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [113]; 3207/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [80]}.

- [62] Az Alkotmánybíróság lényeges körülményként értékelte továbbá, hogy nem egy pillanatnyi indulat által vezérelt szóváltásról volt szó, hanem a vizsgált kifejezéseket az indítványozó leírta, majd elküldte (közzétette). Ez pedig csak kifejezett, közvetlen szándékos cselekmények útján lehetséges, akaratlanul nem. Tehát az indítványozó megfontolta, amit tett, szándékában állt a magánvádlók megsértése, megbántása, megalázása, amely szintén kívül esik a szólásszabadság alapjogvédelmi körén. Az emberi méltóságot tudatosan, szándékosan sértő vélemények ugyanis nem élvezik az Alaptörvény IX. cikk védelmét, ezek ugyanis joggal való visszaélésnek minősülnek {vö. a már idézett 16/2013. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [49]}.
- [63] 4. A fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgált ügyben a Fővárosi Törvényszék alkotmányjogilag helytálló döntésre jutott, a bíróság döntése nem sérti az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát. A bíróság az alapjogi érintettség, az emberi méltósághoz való jog figyelembevételével mellett állapította meg az indítványozó magatartásának tényállásszerűségét, és azt, hogy az indítványozó a vád tárgyává tett bűncselekményt megvalósította.
- [64] A vizsgált bírói döntés összhangban áll az Alaptörvénnyel, kiemelten annak IX. cikk (4) bekezdésével, továbbá figyelemmel volt arra az Alkotmánybíróság gyakorlatában megjelenő vizsgálati szempontra, miszerint a választott trágár, obszcén kifejezési mód egyben sértette a magánvádlók emberi méltóságát, becsületét, jó hírnevét.
- [65] A jelen büntetőügyben eljáró bíróságok felismerték az alapjogi összefüggéseket – az emberi méltóság és a véleménynyilvánítás szabadságának szembenállását –, és mérlegelték is azokat, ezt az ítéletek indokolásában megjelenítették, indokolásukban és a mérlegelésben a hangsúlyt a védett jogi tárgyra, azaz az emberi méltóság (becsület) védelmére helyezték.
- [66] Az Alkotmánybíróság végezetül kiemeli, hogy a jelen ügyben az Alaptörvénnyel összhangban történő jogértelmezés révén semmiképp sem juthatott volna a bíróság olyan döntésre, ami kiterjesztette volna az Alaptörvény IX. cikkének alkotmányos védelmi körét az emberi méltóságot, becsületet, jó hírnevet sértő véleménykifejezésre. Éppen az ítélet – indítványozó által kért – megsemmisítése lett volna az, amely – átlépve a rendes bíróság ténymegállapítási szabadságán is – a Btk.-nak az Alaptörvénnyel összhangban nem álló értelmezésének nyitott volna utat.
- [67] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

V.

- [68] Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/310/2022.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [69] Egyetértek a rendelkező részben foglaltakkal, ugyanakkor lényegesnek tartom az alábbiak hangsúlyozását.
- [70] 1. Az Alkotmánybíróság több évtizedes gyakorlata szerint „a szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe van, csak kevés joggal szemben kell engednie, ha pedig ezt a szabadságjogot törvény korlátozza, a korlátozást megszorítóan kell értelmezni. A véleménynyilvánítás szabadsága a közlés lehetőségét jelenti, ami nem függ a tartalomtól, annak esetleges káros, sértő jellegétől. Alkotmányos védelmet a véleménynyilvánítás a sajátosságainak megfelelően alakuló közvéleménnyel való kölcsönhatásban, a lehető legszélesebb körű tájékoztatás és tájékozódás keretében élvez. A magyar történelmi körülményekre tekintettel fejtette ki az Alkotmánybíróság, hogy politikai kultúra és egészségesen reflektáló közvélemény csak szabad vitában, öntisztulással alakulhat ki; aki gyalázkodik, magát bélyegzi meg, bírálatnak teszi ki magát. Ebbe a folyamatba nem a büntetőjog eszközeivel kell beavatkozni, hanem legfeljebb magas összegű kártérítéssel” [57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484., 492.; 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167., 178–180.].
- [71] Az Alaptörvény – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatnak megfelelően – a véleménynyilvánítás szabadságát kiemelten védi. Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy a szólás- és sajtószabadság korábban kibontott alkotmányjogi összefüggései az Alaptörvény hatálybalépését követően is megőrzik érvényességüket [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [20]–[24]].
- [72] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikkével összefüggésben több döntésében hangsúlyozta, hogy a véleménynyilvánítási szabadság kiemelt védelmét az indokolja, hogy „[e] szabadság nyújt megalapozott részvételi lehetőséget a társadalmi és politikai folyamatokban a véleménynyilvánítás, illetve a közügyekről szóló információtovábbítás, a tájékozódás és a véleményalkotás szabadságán keresztül. Nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet. Így a véleménynyilvánítás fórumának szabadsága maga hordozza az alkotmányos értéket. A véleménynyilvánítási szabadság alapjoga ennek megfelelően nem tagadható meg azért, mert az elhangzottak mások érdekét, világfelfogását, szemléletét vagy érzékenységét sértik. A vélemény szabadság és a vélemények kifejtésének szabad lehetősége éppen ezért a sokszínű és demokratikus közvélemény, illetve politikai akaratképzés elsődleges garanciája” [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [24]].
- [73] Lényegesnek tartom hangsúlyozni azt is, hogy a jogalkotó a fenti alkotmányos szempontokra figyelemmel 2023. június 2-i hatállyal módosította a Btk. 227. §-át, amelyet a jelen ügyben a bíróságok alkalmaztak. A módosítás jelentősen szűkítette a büntetőjogi felelősségre vonás lehetőségét a közügyek szabad megvitatása körében kifejtett közlések miatt. Ennek indokai körében a jogalkotó kiemelte, hogy „[a]z Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága egybehangzó és következetes álláspontot képvisel azzal kapcsolatban, hogy a demokratikus közvélemény kialakuláshoz szükséges szabad tájékoztatás jogának gyakorlása során keletkezett közlések miatt a felelősségre vonás lehetősége korlátozott. A közügyekkel kapcsolatos véleménynyilvánítás esetén csak végső esetben lehet a büntetőjog eszközéhez folyamodni, mivel a sértett sajtó-helyreigazítási eljárás, illetve személyiségi jogi per útján is jóvátételt nyerhet mind erkölcsi, mind anyagi értelemben.”
- [74] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy nem lehet kétséges, hogy az Alaptörvény értékrendjében a véleménynyilvánítás szabadsága kiemelten védett értéket képvisel.

- [75] 2. A véleménynyilvánítás szabadságának körébe tartozó közéleti vitákban érintett személyek alapjogainak védelme tekintetében kiemelt jelentőségű kérdés, hogy azokat mikor lehet megszorítóan értelmezni, milyen feltételekkel lehet korlátozni, és kollíziójuk esetén milyen szempontok alapján kell a prioritást meghatározni. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában egy összetett szempontrendszer dolgozott ki annak mérlegeléséhez, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága milyen szempontok szerint korlátozható, illetve hogy annak gyakorlása során az érintett személyek alapvető jogainak kollíziója során miként határozható meg az alapjogok prioritása.
- [76] Ahhoz, hogy eldönthető legyen, meddig terjed egy közéleti jellegű vitában az érintett személy tūrés kötelezettsége, az Alkotmánybíróság szerint a konkrét körülmények gondos mérlegelése mellett a következő alkotmányos szempontok vizsgálata szükséges: az eljárásban érintett személyt érintő közlés bármilyen módon kötődik-e közvitához. Abban az esetben pedig, ha megállapítható, hogy a vizsgált közlés közügyek vagy a közélet egyéb kérdéseinek megvitatásához kapcsolódik, és az érintettek e közéleti vitában közszereplői minőségben vesznek részt, függetlenül attól, hogy az érintett közhatalmat gyakorló személy vagy más státuszú személy, az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése alapján fokozott tūrés kötelezettség terheli a vele szemben megfogalmazott kritikával, bírálattal szemben. E tūrés kötelezettség részben a közlés tartalmához (tényállítást, értékítélet) igazodik {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [64]}.
- [77] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor fokozott körültekintéssel kell értékelni azt is, hogy abban az esetben is, ha a véleménynyilvánítás közügyek vitathatóságához kapcsolódik, az emberi méltóságnak az érintett személyek esetében is van „egy olyan lényegi, érinthetetlen magja, melyet az esetleges kritikát megfogalmazó személyek is kötelesek tiszteletben tartani” {3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ebből következően a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [62]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [38]–[39]}.
- [78] Látható tehát, hogy az Alkotmánybíróság a közéleti vitában érintett személyek emberi méltósághoz való jogát az eddigi gyakorlatában is kiemelten védte, és az alkotmányos védelem nem terjedt ki az olyan véleményre, amelynek célja a pusztá megalázás.
- [79] 3. Véleményem szerint a konkrét ügyben – az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában kidolgozott alkotmányos szempontok szerint – kellett volna vizsgálni, hogy az ügy közéleti kérdést érint-e, és az abban érintett személyek közszereplői minőségükben jelennek-e meg.
- [80] Ennek során úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróság sem tekinthet el attól, hogy az elmúlt évtizedek széles körben terjedő jelensége a közösségi médiában az ún. influenszerek megjelenése. Ezek jellemzően olyan hírnevet szerzett tartalomalkotók, akik népszerűségüknek köszönhetően jelentősen képesek befolyásolni követőik véleményformálását vagy fogyasztási szokásait. Az influenszerek lényegi ismérve – amint az az elnevezésük is mutatja –, hogy adott társadalmi közegben (jellemzően követőik körében) befolyással bírnak, hatást váltanak ki. Ilyen influenszernek minősül például a blogger, a vlogger, a youtuber vagy – mint az adott ügyben a magánvádlók – az instagrammer.
- [81] Álláspontom szerint ezért a magánvádlók vonatkozásában nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hazai társadalomban jelentős hatással bírnak, akik személyükben, illetve közösségi oldalukon való megjelenésükben generálnak közéleti vitát egy-egy társadalmi kérdésben. (Jelen esetben például azt, hogy kiskorú gyermeket meg lehet-e jeleníteni a közösségi oldalakon.)
- [82] Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint a közszereplésből fakadó közszereplői minőség lényegi ismérve abban ragadható meg, hogy a konkrét helyzettől függően kiterjed minden olyan személyre, aki egy nyilvános közéleti vitában véleményformáló szerepben jelenik meg {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [83] Az Alkotmánybíróság egyébként már korai gyakorlatában utalt arra, hogy alapvetően a jogalkalmazói gyakorlat feladata annak meghatározása, hogy a véleménynyilvánítási szabadság gyakorlása mely közszereplők esetében zárja ki a büntetőjogi felelősség értékelése körében a jogellenesség megállapításának lehetőségét {36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219., 231.}. Az Alkotmánybíróság az 57/2001. (XII. 5.) AB határozatban megkülönböztette a politikusoktól és a tisztséget betöltő személyektől a „közéletben szereplő személyek” kategóriáját (ABH 2001, 484, 493.). Az Alkotmánybíróság utalt arra is, hogy különösen indokolja ennek a szempontrendszernek a jogalkalmazás számára történő egyértelművé tételét, hogy a megváltozott társadalmi viszonyok, különösen a telekommunikáció terjedése révén a közszereplői kör szélesedése figyelhető meg. Ennek a tendenciának az eredményeként olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábban – státuszuk alapján – nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe. Ezek a személyek az ún. kivételes közszereplők.

- [84] Az Alkotmánybíróság az ún. kivételes közszereplői minőség megállapíthatóságának szempontjait a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatban pontosította.
- [85] Ennek lényege, hogy e személyi kör esetén a megszólalás tárgya (közéleti kérdés) nem az egyedüli szempontja a nyilvános közléssel érintettek személyi minőségének megállapításához. Elengedhetetlen annak vizsgálata is, hogy az érintett önkéntes elhatározása folytán váljon a közélet alakítójává. A véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülése ugyanis kizárólag azokban az esetekben igazolható, amelyekben a résztvevők a saját döntésük alapján váltak a közügyek másoknál aktívabb alakítóivá, vállalva ezzel az érintett közösség nyilvánossága előtti értékeléseket és bírálatokat is. A közügyek vitatása körében ezért az őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrniük [3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [48]].
- [86] E szempontokat a konkrét ügyre vetítve, álláspontom szerint egyértelműen megállapítható, hogy a magánvádlók a közéletben széles körben ismert személyiségek (influenzerek), akik a közéletet befolyásolják, annak alakítói. E szerepük pedig kétségtelenül önkéntes elhatározásukon alapul. Ezen szempontok miatt közszereplőknek minősülnek. Ennek megállapítása mellett kellett volna mérlegelnie az Alkotmánybíróságnak, hogy a konkrét esetben sérült-e a magánvádlók emberi méltóságához való joga.
- [87] 4. A fentiek alapján lényegesnek tartom hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a „trágár beszéd” önmagában nem zárta ki a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését. Ennek megállapításával, hogy „az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése a trágár szitkozódásra [...] nem biztosít szabadságot” az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságának védelmi körét szűkítette, és az eddig alkalmazott alkotmányos szempontrendszerrel eltért. Álláspontom szerint ugyanakkor az eddig kidolgozott alkotmányos szempontok alapján is megállapítható lett volna a magánvádlók emberi méltóságának a sérelme.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Cziné Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [88] A határozat rendelkező részével egyetértek, azonban más, az alábbiakban részletezett érvelés mentén jutottam el annak támogatására.
- [89] 1. Fontosnak tartom annak hangsúlyozását, hogy az eddigi – Alaptörvényhez fűzött – alkotmánybíróági gyakorlat is megfelelő súllyal és hangsúllyal tekintett az emberi méltóság jogának tartalmára és az egyes esetekben annak érvényesülésére. Véleményem szerint ez tűnik ki az Alaptörvény negyedik módosításához fűzött azon indokolásból is, amely a IX. cikk (4) és (5) bekezdés Alaptörvénybe való beemelését az Alkotmánybíróság gyakorlatára vezette vissza. Ebből következően a IX. cikk (4) bekezdése a jelen ügyben kifejezetten nem indokolja a vonatkozó gyakorlat – a szólásszabadságnak a közéleti viták tekintetében kialakított vizsgálati szempontjainak és tartalmának – módosítását. Megjegyzendő továbbá, hogy a becsületről mint alkotmányosan védendő tárgyról, illetve mint a véleményszabadság korlátjáról az Alaptörvény szövege nem tesz említést. A jó hírnév védelmét pedig az Alaptörvény a VI. cikk (1) bekezdésében ismeri el. A három fogalmat (méltóság, becsület, jó hírnév) tehát az Alaptörvény textusa nem szinonimaként használja.
- [90] A mérlegelés tekintetében a gyakorlat szerint ilyen esetekben alapvető jelentőséggel bír, hogy mi az emberi méltóság tartalma?
- [91] Közéleti vita esetében az alkotmánybíróági gyakorlat szerint a korlát a „méltóságmag”, tehát az emberi mivolt, az emberként kezelés védelme. Következésképpen a mérce nem az, hogy a szólás érintettje személyesen sértve érzi-e magát, illetve, hogy a közbeszéd kívánatos színvonalát általában megüti-e, hanem az, hogy az emberi státusz tagadása tetten érhető-e benne.
- [92] A „méltóságmag” szempontjából ugyanis alapvetően annak van jelentősége, hogy a) a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul-e, például ha a megszólaló tagadja, kétségbe vonja az érintett emberi mivoltát, emberként kezelésének követelményét (az érintettek állatokként történő, megalázó módon megvalósított ábrázolása); illetve b) az emberi természet legbelsőbb köreiből hatol-e,

öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat {vesd össze például: 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [62]; 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [35]–[37]; 3030/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [35]}. A személyiséget szubjektíve sértő, de az emberi méltóság „magjának” a sérelmét el nem érő közéleti közlések nem kifogásolhatók alkotmányos oldalról. Ezt jelenti a közéleti vitákban részt vevőknek a közéleti tevékenységükkel összefüggő kritikákkal, véleményekkel szembeni magasabb tűrés kötelezettsége, amely az Alkotmánybíróság szólásszabadsági gyakorlatának a kiindulópontja.

- [93] 2. Értelmezésemben a közéleti vita (közügy) vizsgálati szempont, és nem „menlevél” arra, hogy a nyilvánosságra szánt közlésekben szabadon lehessen másokat emberi méltóságukban, emberi mivoltukban gyalázni. Az emberi méltóság és annak az Alkotmánybíróság által azonosított „magja” a köz érdeklődésére számot tartó közéleti kérdésekben, a nyilvánosság előtt folytatott vitákban jelent korlátot a véleményt megfogalmazó számára. Tárgyat tekintve pedig a közéleti vita nem ér véget a szűkebb értelemben vett politika világával, hanem kiterjed a társadalmi kérdések legkülönbözőbb területeire is {lásd részletesebben: 14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [94] A gyakorlatból emellett egyértelműen kiolvasható, hogy a vita fogalma alatt nem csak a vitapartnerek közvetlen, egymás felé és egymás meggyőzésére irányuló eszmecseréjét értjük. Vitának minősül az adott kérdésben véleményt nyilvánító személyek egyéni és együttes kontribúciójának eredményeként kialakuló közösségi folyamat is, ennek során adott esetben időben elnyújtva is megvalósulhat a vélemények kifejtése és a társadalmi konszenzus keresése.
- [95] A jelen ügyben a gyermekek kiszolgáltatottsága a közösségi média használata kapcsán, illetve a gyermekek szülők általi szerepeltetésének a kérdésköre kutatások, közéleti viták középpontjában áll. Mindez a kezdetektől fogva folyamatos és indulatokat sem mentes társadalmi vitát generál. A kérdéskör tehát véleményem szerint közéleti, nyilvános vita tárgya. Ahhoz bárki hozzászólhat, de értelemszerű, hogy a nagyobb „követőtáborral” rendelkező személyek véleménye nagyobb figyelmet kap.
- [96] 3. A jelen ügy magánvádlói esetében nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a megváltozott társadalmi viszonyok, különösen a telekommunikáció terjedése révén a közéleti vitában részt vevők körének átalakulása figyelhető meg.
- [97] Olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábbi, státuszalapú megközelítésben nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe. Ezek a személyek a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat (és az ezt követő döntések) megfogalmazása szerint az ún. kivételes közszereplők. „Ebben a körben külön kiemelés érdemel az a személyi kör, amely a médiában tevékenykedő, széles körben ismert személyeket foglalja magában (ún. médiaszereplők).” Esetükben meghatározó szempontként merül fel, hogy a különböző közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [45]–[46]}.
- [98] Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy amikor a résztvevők a saját döntésük alapján válnak a közügyek aktív, rendszeres vagy időszakonként megjelenő szereplőjévé, ezzel vállalják az érintett közösség nyilvánossága előtti értékeléseket és bírálatokat is. A közügyek vitatása körében ezért az őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrniük {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [48] és [50]}. „Kevésbé szorul védelemre az a közéletben önként szerepet vállaló személy, aki mindenki másnál szélesebb körben és hatékonyabban tud élni a tömegkommunikációs eszközökkel a személyét ért támadásokkal szemben” {3145/2018. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [49]}.
- [99] Jelen ügy egyik magánvádlója a közösségi médiában jelen lévő, ott több százazres követőtáborral rendelkező és gyermekeit – saját döntése nyomán – e platformokon rendszeresen szerepeltető, igen jelentős véleményformáló hatással rendelkező médiaszereplő (kivételes közszereplő), aki az átlagnál szélesebb körben és hatékonyabban tud élni a tömegkommunikációs eszközökkel a személyét ért esetleges támadásokkal szemben. Kétségesnek tartom az ilyen kivételes közszereplő magánszemélyként történő kezelését.
- [100] Véleményem szerint a közéleti vita körébe tartozó, tehát a gyermekek nyilvánosság előtti szerepeltetésére vonatkozó (szülői) tevékenységét illetően a magánvádlóknak az őket érintő vagy minősítő, a személyüket emiatt támadó, bántó jellegű véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrni mindaddig, amíg az inkriminált szóolás a közéleti vitában is érinthetetlen méltóságmagba nem ütközik.
- [101] 4. Úgy gondolom, hogy a kifejtett érveim mentén is aggálytalanul el lehet jutni tehát a rendelkező rész szerinti következtetésre azzal, hogy a magánvádlók kivételes közszereplők, akik közéleti vita részeseivé tették magukat.
- [102] A tényállásban szereplő harmadik megfogalmazás („csecsemőkorú gyermekek módszeres kifosztása és médiaprostituálása”) sem tartalmát, sem megfogalmazását érintően nem érinti a védendő méltóság(mag)ot. Nyilvánvalóan a szülők által a gyermekek közösségi médiában történő szerepeltetésére vonatkozóan kimondott sértő kritikáról, de ettől még egy megengedhető vélemény kifejezéséről van szó.

- [103] Ezzel szemben viszont az ügyben érintett első kifejezés, illetve az a kontextus, ahogyan az megfogalmazásra került, a nőt tárgyasítító, tárgyként kezelő jellege, a második kifejezés pedig [ellentétben a 3145/2018. (V. 7.) AB határozat által vizsgált „médiapszichopata” jelzővel] dehumanizáló tartalma miatt megvalósítja a „méltóságmag” sérelmét. Következésképpen e szavak, megfogalmazások használata álláspontom szerint meghaladja a közéleti vitában a közéleti szereplő (jelen esetben az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított szóhasználatával élve: ún. kivételes közszereplő) magasabb tűrési kötelezettségét.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [104] A többségi határozat rendelkező részével és indokolásának alapvetéseivel egyetértek.
- [105] Nem tudom azonban elfogadni a határozati indokolás azon részét, amely a tényállásban szereplő, becsületsértés vétségének megállapítását megalapozó kifejezést átfogalmazta és ezen szövegváltozatot a határozati indokolás hangsúlyos részévé tette.
- [106] Az indokolás nem vette figyelembe, hogy a tényállásszerűség a perbíróság kötelezettsége, amely eljárása során készült dokumentumaiban nem írhatja körbe, nem fogalmazhatja át pl. a bűncselekmény elkövetésekor használt kifejezéseket, hanem azokat szó szerint idéznie kell. Így dönthető el, hogy az adott cselekménynek a Btk.-ban szabályozott különös részi tényállások valamelyike megfeleltethető-e, vagy sem, azaz hogy – egyéb feltételek fennállta (bűnösség, társadalomra veszélyesség) esetén – a cselekmény bűncselekménynek minősül-e.
- [107] Az Alkotmánybíróság azonban nem ténybíró. Ebből következően lehetősége van arra, hogy tartózkodjon a súlyosan dehonesztáló kifejezések megismétlésétől, ezzel is megkímélve a sértetteket attól, hogy újra és újra át kelljen élniük a számukra megalázó helyzetet.
- [108] A többségi határozat megpróbálja körbeírni a tárgyi ügyben használt becsületsértő kifejezést, ami véleményem szerint már nem az Alkotmánybíróság feladata. Az alkalmazott, adott esetben használt definíciószerű leírás – mint minden az eredetileg használt kifejezés jelentéstartalmát megváltoztató átfogalmazás – óhatatlanul pontatlan, további találgatásokra, félremagyarázható értelmezésekre ad lehetőséget mind a szakmai közösség, mind a laikus személyek számára. Ezen túlmenően a többségi határozat indokolása által használt módszer fenntartja a sértett személyének negatív kontextusban való megjelenítését.
- [109] A fenti szempontok alapján úgy vélem, hogy az ilyen és ehhez hasonló esetekben, az Alkotmánybíróságnak határozataiban el kell kerülnie nemcsak a konkrét, súlyosan dehonesztáló kifejezés(ek) szó szerinti ismétlését, hanem annak burkolt, átfogalmazott változatban való használatát is és elegendő annak rögzítése, hogy obszcén, az emberi méltóságot sértő, dehumanizáló kifejezést használtak az adott ügyben. Ezzel egyrészt kellően absztrahálva utal a kifejezésre magára, másrészt félreérthetetlenül jelzi értékítéletét és elkötelezettségét az emberi méltóság alkotmányos alapjogának védelme terén.
- [110] Álláspontom szerint a tárgyi esetben is a fentiek szerint kellett volna eljárni.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [111] 1. A határozattal és a hozzá fűződő indokolással egyetértek. Ugyanakkor indokoltnak tartom megemlíteni adott ügy kapcsán gondolkodásom és felfogásom támpontjait, amint azt a testületi tárgyalás során végig képviseltem; és ezt párhuzamos indokolásban csatalom [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [112] 2. Elismerve a határozat szerinti indokolás helyénvalóságát, előrebocsátom, hogy a magánvadás (becsületcsorbító, így becsületsértési, avagy rágalmozási) ügyek megítélése nem az Alaptörvény, és még csak nem is a korábbi alkotmány emberi méltóság melletti kiállításával vette kezdetét, hanem önmagában a büntetőjog eredendő, embert

- védő rendeltetésével egyidős. Amin változtatni kellett 1990 után, avagy 2011-et követően, annak indícióját nem az alapügy szerinti eset adta.
- [113] Magam pedig távol vagyok olyan felfogás irányába gondolkodástól, miáltal az Alkotmánybíróság rendszerszintű feladatává válna a becsületsorbító magatartások elleni büntetőjogi fellépés megítélése. És – a büntetőjog terén – olyan gyakorlathoz vezetne, ami a valóság külvilágban egyértelműen érzékelhető, felfogható, érthető körülményeit a hatályos jog (benne a társadalomra veszélyesség) egyébként helyes alkalmazásán túlmenően, további elvárásokhoz is igazítaná, a döntés érvényességére kiható erővel.
- [114] A jog indulatmentes, érzelemmentes, szenvedélymentes értelem. Olyan, mint a bírói függetlenség, nem közömbös, hanem semleges.
- [115] 3. Álláspontom szerint becsületsorbító magatartás esetében nem az a kérdés, hogy el kell-e végezni az alkotmányossági vizsgálatot (aminek megjelenése tesztalakat is ölthet), hanem az, hogy mikor. És ehhez képest kérdés az, hogy ilyen vizsgálatnak (tesztnek) mi a lényege, rendeltetése. Nézetem szerint az ilyen vizsgálat (teszt) rendeltetése magatartás felróhatóságának megítélése kapcsán, hogy biztonságos, egyértelmű alapon lehessen azt kimondani, miszerint mind a felelősség alapja (az alkalmazott jog), mind pedig az adott magatartás (a ténybeliség) vonatkozásában nincs helye kimentésnek. Ehhez pedig akkor lehet eljutni, ha már büntetőjogi relevanciáról lehet beszélni, azaz olyan ténybeliség van előttünk, ami alakilag büntetőjog alá tartozó. (Csakúgy, mint jogos védelemről sem érdemes teoretikusan beszélni, csak akkor, ha már valakit megvádoltak tettelegességgel, ami alól számára kimentést jelent annak igazolása, hogy nem ő kezdte.)
- [116] Minden más esetben nincs (alkotmányos) ügy. Következésképpen egyrészt, ha valami eleve nem becsületsorbító kifejezés, akkor eleve indokolatlannak látom annak elvárását, hogy csak egy vizsgálati metódus után lehessen erre a következtetésre jutni. Másrészt ugyanez a jogi helyzet akkor, ha egy kifejezés kinyilvánítása (vagyis az elkövetési magatartás, tehát a bűncselekmény tényállásának tárgyi oldali szükséges ismérve) önmagában a kinyilvánítással megtestesíti az elkövetői tudattartalmat.
- [117] Ha pedig ez eleve (józan ész szerint félre nem érthetően) a másik (a sértett) emberi mivoltának semmibevétele, emberként értéktelenség tekintése, emberi méltóságra sem méltónak tartása, vagyis a másiknak csupán tárgynak, pláne más alantasságát kiszolgáló eszközként tekintése, akkor álláspontom szerint szintén indokolatlan ennek megállapíthatóságát egy vizsgálati metódus megtörténtehez kötni.
- [118] Részint azért, mert ha az ilyen megnyilvánulás egyértelműsége adott, akkor a vizsgálat erre nem terjed ki, nem is kell kiterjednie. Részint pedig azért, mert ha viszont az elvárt vizsgálat magában rejti annak lehetőségét, miszerint általa igazolható lenne az adott megnyilvánulás jelentéstartalmának alkotmányossága, alkotmányos helyénvalósága, akkor az ilyen vizsgálat kontraproduktív.
- [119] 4. Álláspontom szerint vannak olyan szóbeli megnyilvánulások, amelyek axiómaszerűen méltóságsértőek, akként, mint a tetteges becsületsértések fajtái többnyire (po. ruhán keresztül más nemi identitásához tartozó testrész – értelemszerűen beleegyezés nélküli – megérintése). Ilyenkor szerintem nem indokolt többletelvárás; ennek ítélkezési gyakorlata évszázados, erre eddig nem volt szükség.
- [120] Jelen alapügy tárgyát képező, nyilvánosság előtt elhangzott kijelentés – álláspontom szerint – ilyen.
- [121] 5. Az emberi méltósághoz való jog korlátozhatatlan, esetében nem lehet különbséget tenni korlátozható rész és lényeges tartalom között, viszont meg lehet sérteni, és épp ezért van helye a büntetőjogi fellépésnek.
- [122] Az emberi méltóság – fogalmi – rendeltetése, hogy láttatni engedi, fogalma révén megfoghatóvá teszi azt, aminek megóvásához fűződik az alkotmányos érdek. Ez pedig részint az ember, az adott egyén erkölcsi autonómiájának, részint pedig a minden ember ebbőliségének különböztetés nélküli tiszteletben tartása.
- [123] Másként szólva az egyénnek a másik, illetve mindenki más által emberi lényként való elismerés iránti érdeke. Kétségtelen lehet olyan kifejezés, megnyilvánulás (akár szóbeli, akár tevőleges), amikor indokolt – az idejutás elérése végett – gondolkodási lépcső.
- [124] Ha viszont valami eleve emberi méltóság sértő, akkor egyfelől ez indokolatlan, másfelől ennek megállapítása valójában nem feltétlen alkotmányossági vizsgálatra tartozó, hanem a büntetőjog alkalmazása körében, az eseti bíró kezében maradó. Nem feledhető, hogy a társadalomra veszélyesség fogalma valójában a szakjog és az Alaptörvény között közvetítő eszköz, ami pedig a bűncselekményt létesítő és nem pedig meghatározó.
- [125] Azaz, amikor a jogalkotó valamit bűnné tesz, akkor azért teszi, mert az adott magatartás „mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvénye szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti” [Btk. 4. § (2) bekezdés].

- [126] 6. Az alapügybeli eset szerinti elkövetési magatartás, másnak (nőnek) alantas vágykielégítés pusztá tárgyaként állítása (álláspontom szerint)
- más emberi mivoltának tárgyiasítása, eszközesítése – ami mindenkoron (de legalábbis hosszú idő óta, 1880. szeptember 1. óta biztosan) – olyan magatartás, ami tűrhetetlen, ekként büntetendő;
 - kétségtelen, hogy jelentéstartalmát tekintve (amint az indokolás is tartalmazza) par excellence kizárt, hogy közügy, közéleti vita (véleményszabadság címén a társadalom demokratikus akaratképződését szolgáló párbeszéd) tárgyát képezheti (és ekként az alkotmányjogi igazolás modern kori elvárását feltételezi).
- [127] 7. Az eseti bíró ítélezésének alapja a tényállásszerűség autonóm/szuverén vizsgálata, ami érinthetetlen, sérthetetlen, amit biztosítani kell. A tényállásszerűségből kiindulás alapja alkotmányos: a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve [Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdés].
- [128] A bíró törvényhez kötöttségén, törvénynek alávetettségén alapul a hatályos jog alkalmazásának kötelezettsége. Ezért a büntetőjogi felelősség alapkérdése a tényállásszerűség.
- [129] A becsületbevigó magatartás ellenében álló törvényi tényállás
- egyrészt a mással szemben becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata; ami – egyéb törvényi feltételek megléte esetén – a becsületsértés (Btk. 227. §);
 - másrészt a valakiről más előtt becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelése, vagy ilyen tényre közvetlen utaló kifejezés használata; ami a rágalmozás (Btk. 226. §).
- [130] A tényállásszerűség szempontjából annak van jelentősége, hogy mindkét bűncselekmény – alapesetét tekintve – formális, tehát nem eredmény-bűncselekmény. Formális bűncselekmény esetén pedig az elkövetési tevékenység pontos meghatározása annál is inkább szükséges, mert a tárgyi oldalon – a jogi tárgyon kívül – egyedül ez határozza meg a cselekmény jellemzőit.
- [131] Másképpen szólva a Btk. az elkövetési magatartást a becsületcsorbításra alkalmasság függvényében határozza meg; vagyis a Btk. megadja a védendő értéket, ami a becsület, viszont a büntetőtörvény a bíróra bízza valamely elkövetési magatartás sértésre alkalmasságának eldöntését.
- [132] Tehát a büntetőtörvény nem ad konkrét elkövetési magatartást, hanem megfeleltetést vár el; ezért lehet mondani, hogy nyitott a törvényi tényállás, és a törvény a bíró feladatává teszi a konkretizálást. Valójában ez teremtette meg annak lehetőségét, hogy kiterjedt, expanzív alapjogi értelmezése legyen az ilyen bűncselekmény történeti és törvényi tényállását megfeleltető ítélező tevékenységnek.
- [133] Ettől azonban e tevékenység még továbbra is gyakorlati, ítélező (szakjogi) tevékenység; azaz meg kell tartani tartalmi mibenlétét.
- [134] 8. A tényállásszerűség követelménye alapján tehát az első eldöntendő kérdés az, hogy az elkövető magatartása (amiről szó van) tényállítás, híresztelés, avagy kifejezés használata.
- [135] Az emberi gondolkodás ítéletek alakjában (ítéletalkotás által) történik. Az ítélet valamiről, annak a valaminek az állítását vagy tagadását jelenti. Tényítélet az, amikor magára a valóságbeli tényre, körülményre vonatkozóan történik leíró jellegű megállapítás. A jog nyelvén ez a tényállítás.
- [136] A tényállításhoz azonban újabb ítélet is kapcsolódhat, aminek viszont már értékelő funkciója van. Ez az értékítélet, ami a valósághoz (a valóságot leíró megállapításhoz) fűzött következtetés.
- [137] Jogilag a tényállítás és értékítélet közötti határvonal abban áll, miszerint tényállításról van szó, ha az adott nyilatkozat alapjául meghatározott, egyedileg elhatárolt, objektív valósága szempontjából megvizsgálható esemény, történés szolgál.
- [138] Ezzel szemben értékítélet, ha annak alapja nem egyedileg körülhatárolt esemény, vagy ha a következtetések láncolata olyannyira hosszú, oly mértékben áttételes, hogy az egyedileg körülhatárolt, meghatározott események már nem úgy jelennek meg, mint a megnyilatkozás alapjai.
- [139] Minden értékítélet viszonyítást foglal magában, és minden értékítéletnek általánosító tendenciája van.
- [140] Az értékítélet valójában nem más, mint kifejezési mód egyszerűsítése, tehát a tényállítás sommásítása. Ez – értelemszerűen – egyben azt is jelenti, hogy a tényállítási tartalom elveszti a konkrétságra való visszavezethetőségét. Másfelől az egyre absztraktabbá válás pedig sűrítést, tipizálást, a lényeg megragadását jelenti; amiért is az emberek egymás között inkább használják azt a tényállítások helyettesítésére. Ez viszont már nem tényállítás, hanem értékítélet.
- [141] Kétségtelen odafigyelést, körültekintést igényel annak eldöntése, hogy mikor van tényállítás, aminek veszélyessége a tények hitelével való rontás, és mikor van olyan leegyszerűsítés, ami mögött valójában semmi tényre való vonatkozás, vonatkozathatóság nincs, és az ekként nem más, mint értékítélet.

- [142] Utóbbi pedig büntetőjogilag nem akadályozott, feltéve, hogy az nem gyalázkodás, aminek egyik külsőleg is megítélhető, viszont kétségtelen belülről jövő természete, hogy öncélú. Ez pedig azt jelenti, hogy a gyalázkodás – ebbéli természetéből eleve fakadóan – eleve nem közcélú (értsd: közéleti vitát igénylő).
- [143] A tényállásszerűség eseti bírót illető, illetve kötelező vizsgálata mellett a bírói jogalkalmazásra vonatkozó külső – így az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi bíróság általi – elvárásra odafigyelés pedig valójában azt jelenti, hogy a becsületcsorbításra alkalmasság kapcsán vizsgálni kell, hogy milyen körülmények között történt a felrótt (sérelemzett) magatartás. (Így kerülhet szóba a közügyek intézése.)
- [144] Mindez azonban nem közömbösíti a jogalkalmazás eredendő támpontjának, a tényállásszerűségnek a vizsgálatát [vö. 7/2014. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat].
- [145] 9. Felfogásom és álláspontom szerint a tényállítás (híresztelés stb., avagy kifejezés használata) büntetőtörvényi tényállás szerinti fogalmának megvalósulása szempontjából az adott megnyilatkozás önmagában – nem pedig alapjogi viszonyban – vizsgálandó.
- [146] Ha a megnyilatkozás tényállítás (híresztelés stb.), akkor kell azt vizsgálni, hogy a becsület csorbítására objektíve alkalmas-e, ha pedig a tényállítás becsület csorbítására objektíve nem alkalmas, akkor a cselekmény nem, egyik törvényi tényállás szerint sem tényállásszerű, tehát nem bűncselekmény.
- [147] Ha a megnyilatkozás nem rágalmozási magatartás, viszont azonkívüli kifejezés használata, akkor ugyanezen logika szerint elvégezhető az adott magatartás vizsgálata. Ám ennek végén is ott van a gyalázkodás meg nem engedése.
- [148] 10. A büntetőjog magatartási szabály. A tényállásszerűség vizsgálata pedig azt jelent, hogy az eseti bírónak vizsgálnia kell (az eseti bírónak kell vizsgálnia), hogy amit a vádló állít
- az valóság-e, ezen belül valakinek a magatartása-e (ember általi magatartás-e),
 - ha magatartás, akkor bűn-e,
 - ha bűn, akkor a vádlott követte-e el, és ezért büntethető-e.
- [149] Mindez elől nem lehet elvenni a levegőt, különben az ítélezés – mégoly tisztességes szándéktól is vezérelve – ideológiai, nem pedig tárgyi alapú lesz.
- [150] Ehhez képest valójában három fajtája van a becsületbevégo bűncselekmény tényállásszerű magatartásának:
- a rágalmozás törvényi tényállása szerinti,
 - a becsületsértés törvényi tényállása szerint, ami mint magatartás rágalmozáson kívül eső, viszont lehet verbális és tetteges,
 - és a gyalázkodó, ami valójában mint magatartás egyaránt lehet rágalmozási ige, becsületsértési kifejezés.
- [151] A verbális gyalázkodó magatartás – jogi fogalmiság szempontjából – valójában leginkább a tetteges becsületsértéshez közelálló. Lévén az emberi méltóság alkotmányosan sérthetetlennek deklarált önérzetének – egyik esetben tettegesen megvalósuló, másik esetben szóalokban megnyilvánuló – megsértéséről van szó, amelynek védelem iránti igénye kölcsönösen elfogadott (elismert és fenntartott).
- [152] Az ilyen magatartás (értelemszerűen) értelmi alapon helyessé nem tehető, nem magyarázható. Lényege éppen abban a cselekvésben – tettegességben avagy kifejezésben – van, ami megtörténik, elhangzik. Önmaga testesíti meg, közvetíti azt a szándékot, ami a kifejtésével külvilágba jut, ez pedig más emberi mivoltának semmibevétele, az egyén emberként értéktelennek minősítése. Ez pedig önmagában véve sértő.
- [153] 11. Valamely közlés becsület csorbítására való alkalmassága a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti. Nem feltétele a bűncselekmény megvalósulásának, hogy a hátrányos következmény – a becsület csorbítása – ténylegesen bekövetkezzék. Ugyancsak közömbös, hogy a tényközlés (tényállítas, híresztelés) vagy kifejezés használata a sértett becsületézését ténylegesen érintette, sértette-e.
- [154] Ekkor kell vizsgálni, hogy valami közvetve, vagy közvetlen kizárja-e a jogellenességet. A becsületcsorbításra egyébként objektíve alkalmas tényállítas (híresztelés, tényre közvetlenül utaló kifejezés használata) eleve nélküli a jogellenességet,
- ha hivatalos személy által a hivatali hatáskörben ügyintézés során, és azzal összefüggésben történt (ami nem más, mint a hivatásbeli kötelesség teljesítése; BH 1991.338., 1994.295., 1998.570., EBH 2000.295., EBH 2003.846.);
 - ha ügyfél által peres vagy más, jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, illetve kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben történt; ideértve a hatósági ügyet megindító magatartást (beadványt) is (BJD 1195., 3556., 4167., EBH 1999.4., EBH 1999.87., EBH 2004.1011., EBH 2011.2394., EBH 2014.B.3., BH 2004.267., BH 2004.305., BH 2009.135., BH 2014.264.);

- [155] – ha a véleménynyilvánítás (bírálat, jellemzés, nézet és kritika) szabadsága alá tartozik, és hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, rendelkező rész 3. pont].
- [156] Ezekben az esetekben a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, azonban ennek oka nem a tényállásszerűség hiánya, hanem a jogellenesség – tehát társadalomra veszélyesség – hiánya.
- [157] Ilyenkor sincs azonban jogellenesség hiánya (azaz a cselekmény jogellenes), ha a megnyilatkozás szándékosan vagy a foglalkozási, hivatásbeli kötelesség gondatlan megszegéséből fakadóan hamis közlés, vagy gyalázkodó tartalmú [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219., 229–231; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]].
- [158] Ha a kifogásolt cselekmény olyan tényállítás (híresztelés stb.), ami becsületcsorbításra objektíve alkalmas, és a jogellenesség hiánya sem állapítható meg, akkor merülhet fel annak a kérdése, hogy van-e olyan közérdek vagy jogos magánérdek, ami a tényállítás megtételét indokolta (indokolhatta).
- [159] Ha pedig ilyen megállapítható, akkor el kell rendelni a valóság bizonyítását (Btk. 229. §). A valóság (sikeres) bizonyítása büntetethez képest kizáró ok [Btk. 15. § h) pont]. A valós tények közlésének pozitív célja és méltányolható motívuma (közérdek vagy jogos magánérdek) indokolatlanná teheti a megbüntetést.
- [160] A cél és motívum azonban nem közvetlenül, hanem csupán közvetve, a valóságbizonyítás megengedhetőségének kérdésében való hatósági döntésen és a bizonyítás sikerén keresztül befolyásolja az elkövető büntetethez képest [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219., 226–227.]; a tényállítás (híresztelés stb.) valós volta esetén felmentésnek van helye.
- [161] Erre a jogi következtetésre azonban csak akkor lehet jutni, amennyiben a valóság bizonyítása azt igazolja. Ha azonban a tényállítás (híresztelés stb.) valótlan, illetve a valóság bizonyítása sikertelen, akkor felmentésnek – értelemszerűen – nincs helye.
- [162] 12. Az alapügyben felrótt magatartás önmagáért beszél, aminek ellenében csak egy állítható: a kinyilvánítója tényállásszerű magatartást követett el, aminek jogellenességét sem közvetlen, sem közvetett módon nem zárja ki semmi.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [163] Az emberi méltóság sérthetlensége tekintetében osztom a határozat megközelítését. Az alkotmányossági vizsgálat központi elemévé tett szóhasználatról a szubjektív véleményem szintén egyezik a többségi döntéssel. Ugyanakkor több okból nem értek egyet a többségi határozattal, álláspontom szerint a támadott döntést meg kellett volna semmisíteni.
- [164] A véleménynyilvánítási szabadság alkotmányosan védett tárgya a kommunikáció, megjelenési formájától függetlenül. Az Alkotmánybíróságnak nem a közbeszéd stílusa feletti örökös feladata, hanem jelen esetben az, hogy a szólásszabadság és az emberi méltóság védelmét összhangba hozza. Az öncélú obszcén kifejezések első helyen a megszólalót minősítik, a véleménynyilvánítási szabadság védett körét viszont nem a forma (használt kifejezés), hanem a tartalom (emberi méltóság sérelme) haladhatja meg. E tekintetben a forma és a tartalom között nincs automatikus összefüggés: a használt kifejezéseket nem önmagukban, hanem a közlés kontextusában kell értékelni. Különböző közlési csatornákon eltérő közlések lehetnek megszokottak és elfogadottak, így a közlés értékelésekor figyelembe kell venni, hogy az mikor, kik között, milyen csatornán hangzott el.
- [165] Jelen esetben a bíróság nem ismerte fel a magánvádló közszereplői minőségét és a vita közéleti jellegét, és ez a körülmény önmagában a döntés megsemmisítését indokolta volna.
- [166] A bíróságnak az ügy alkotmányossági szempontú megítéléséhez három kérdésre kellett volna választ adnia:
- közszereplő-e az alapügy sértettje;
 - társadalmi vitához járultak-e hozzá az indítványozó kifejezései;
 - az indítványozó szavai „belefértek-e” a társadalmi vitába.
- [167] Az első két kérdésre az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából igenlő válasz következik. A korábbi döntések [az ügy sok hasonlóságot mutat a 3030/2019. (II. 13.) AB határozattal elbírált üggyel] a médiaszereplő celebek egymás közti megnyilvánulásai esetében a véleménynyilvánítás szabadságának kiterjesztett védelme mellett

foglaltak állást. Az alapügy sértettje kétségkívül a kivételes közszereplők körébe esik, így e tekintetben bíróság döntése orvosolhatatlan hibában szenved. Az indítványozó kifejezései a gyerekek médiában való megjelenésével foglalkoztak: a trágár kifejezésektől megtisztítva az üzenet az, hogy nem ért egyet a sértettek magatartásával, hogy gyerekeiket lájkvadászat céljából mutogatják. Ebben a kérdésben több álláspont is védhető, de mindenképp társadalmi kérdés. Ha pedig az, akkor ismét csak a fokozott védelem indokolt.

- [168] A határozat a véleménynyilvánítási szabadság védelmi szintjét csökkenti. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata csupán az „öncélú trágárkodást” vette ki a véleménynyilvánítási szabadságának védelmi köréből [3322/2019. (XI. 26.) AB határozat]. Önmagában a kifejezés trágár jellege még nem jelenti a szólásszabadság határának az átlépését, csupán akkor, ha a közlés nem kapcsolódik a közéleti vitához, vagy pedig ha öncélúan lenne sértő. Jelen esetben a használt kifejezés nem csupán szitokszóként szerepelt.
- [169] Az általános hatáskörű bíróság – miután helyesen mérlegelte a közszereplői státuszt és a társadalmi vita kérdését – dönthet úgy, hogy az adott kifejezésmód már eléri a büntethetőség szintjét, hiszen még a közszereplők tevékenységének társadalmi vitához kapcsolódó, nem öncélú minősítése sem lehet parttalan. Azonban e szempontok megfelelő figyelembevétele és mérlegelése nélkül a bíróság döntése szükségszerűen ellentétes az Alaptörvénnyel.

Budapest, 2024. október 22.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró